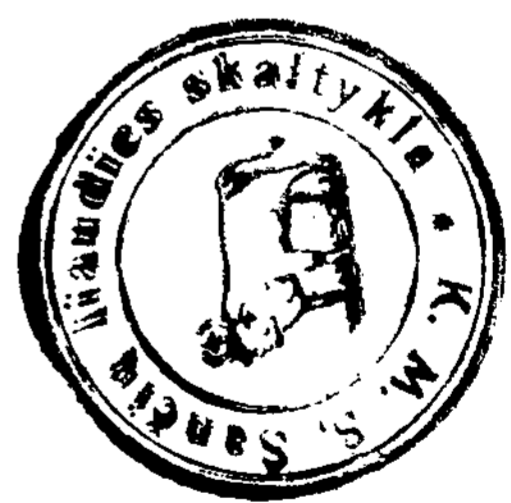
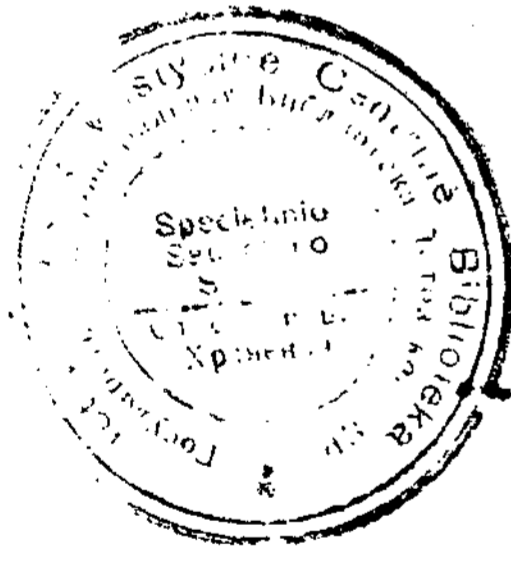

O. Milaševičiaus nuotr.

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 33

Politikos apžvalga

VOKIEČIAI APIE PASIRAŠYTĄ PREKYBOS SUTARTĮ SU LIETUVA

Rugpiūčio 5 d. Lietuvai ir Vokietijai Berlyne pasirašius prekybos sutartį, vokiečių telegramų agentūra paskelbė tokį komunikatą: „Rugpiūčio 5 d. tarp Lietuvos ir Vokietijos Berlyne buvo pasirašyta prekių mainų sutartis. Sutartis reguliuos abiejų valstybių keitimąsi prekėmis savitarpio pagrindais ir leis vėl sugrąžinti prieš kelerius metus nutrauktus prekybinius santykius. Sutartyje bus atsizvelgta į tuos ekonominius reikalavimus, kurie iškyla tiek vienoje, tiek kitoje šalyje. Už savitarpio pasikeitimą prekėmis bus atsiskaitoma per Vokietijos clearingo kasą ir per Lietuvos banką. Abi susitariančios šalys susitarė pradėti pasitarimus kiekvieną kartą, kai tik atsiras nuomonių skritumų, kad būtų galima susitarti geruoju. Sutartis susideda iš kelių susitarimų ir tuo pačiu metu joje yra veterinarinės policijos tarp Vokietijos ir Lietuvos nuostatai. Toliau į sutartį įeina susitarimas, liečias abiejų valstybių piliečiams darbo leidimų, ir nauji nuostatai dėl abiejų valstybių pasienio susisieki- mo, kuris, kaip žinoma, prieš kiek laiko buvo visiškai nutrauktas. Sutartys bus ratifikuotos kuo greičiausiai. Prekių statymo ir clearingo susitarimas provizoriškai galios vienus metus nuo rugpiūčio 15 d. Abi vyriausybės su pasitenkinimu konstatuoja faktą, kad po sunkių derybų pavyko priėti susitarimą, kuris bus naudingas abiem valstybėms. Sutartis buvo sudaryta ne tik gražinti reguliariems ekonominiams santykiams tarp abiejų valstybių, bet ir prisidėti prie abiejų šalių savitarpio politinių santykių sušvelninimo“.

— *Berliner Boersenzeitung* oficialų komunikatą paskelbė pirmame puslapyje stambiomis raidėmis. Pranešimą apie sutarties pasirašymą pirmuose puslapiuose paskelbė taip pat ir kiti laikraščiai, įdėdami ir savo komentarus. *Berliner Boersenzeitung*, tarp kitko, rašo, kad pasirašius naują vokiečių lietuvių susitarimą, prekybai tarp abiejų kraštų vėl padėti platesni pamatai. Šio susitarimo reikšmė, savaime aišku, pirmoje eilėje glūdi ūkinėje srityje. Nauji susitarime dėl atsiskaitymo yra tam tikro fondo atsiskaitymui palengvinti sudarymas. Didelės svarbos yra ir susitarimas dėl darbo, kuriame darbo leidimų klausimas sureguliuojamas, veterinariskai policiniai nuostatai ir, pagaliau, pasienio susisieki- mo susitarimas.

— *Germania* po antrašte „Ekonominis susitarimas su Lietuva“ rašo, kad į sudarytą su Lietuva prekių mainų susitarimą galima žiūrėti kaip į džiuginantį vokiečių atoslūgio politikos pasisekimą. Su Lietuva sudarytas susitarimas tuo pačiu laiku reiškia ir žymų žingsnį politinio atoslūgio link. Iki šiolei buvo tiktai 1928 m. spalio 30 d. prekybos ir laivininkystės susitarimas.

Kadangi prekių mainų ir atsiskaitymo susitarimo nebuvo, prekybiniai mainai tarp Vokietijos ir Lietuvos plėtojosi nepageidaujama forma. Sudarant atsiskaitymo susitarimą, buvo atsizvelgta ir į senų skolų išlyginimo klausimą. Taip pat mažasis pasienio ir vadinamasis išsineštinis susisieki- mas yra sureguliuotas perdėm patenkinamu būdu. Reikia tikėtis, kad po šito esminio žingsnio į ekonominį susitarimą tarp Vokietijos ir Lietuvos, ateityje ir politiniai santykiai tarp abiejų valstybių laukiamuoju būdu atslugs.

DAILY TELEGRAPH APIE LIETUVOS VOKIETIJOS SUTARTĮ

Daily Telegraph, komentuodamas Vokietijos Lietuvos susitarimą, tarp kitko pažymi, kad susitarimas galės turėti svarbių politinių pasekų. Esą, tai pirmas Vokietijos Lietuvos santykių atoslūgio pažymys. Toliau laikraštis priduria, kad reikia manyti, kad dabar su Lietuva susitarsianti ir Lenkija.

LENKAI NERIMSTA DĖL LIETUVOS VOKIETIJOS SUSITARIMO

Preussische Zeitung Varšuvos korespondentas rašo, kad Vokietijos Lietuvos ekonominiai susitarimai sukėlė aiškų nerimo Varšuvoje. Lenkai, mat, maną, kad bet kuris artėjimas tarp Berlyno ir Kauno savaime pasunkinas, ar gal net daras visai neįmanomą Lenkijos susitarimą su Lietuva. Tai liudijąs ir artimiausias dabartinei lenkų vyriausybei laikraštis — *Kurjer Poranny*. Tas lenkų laikraštis pabrėžias Vokietijos Lietuvos susitarimų politinę reikšmę. Anot to laikraščio, Vokietijos diplomatija tol nenurimo, iki gavo į rankas lietuvišką kortos kirtį. Su Lietuva sudarytoji sutartis esanti pirmaklasė politinė demonstracija, neabejotinai, girdi, susijusi su anglų anketa.

Klaipėdos klausimo pašalinimas iš tarptautinės gaudų plitimo srities, girdi, žymiai sustiprinsias Vokietijos poziciją derybose su Prancūzija, o ypač su Čekoslovakija. *Kurjer Poranny* taip pat esąs nepatenkintas, kad Berlyno propagandos ministerija savo rugpiūčio 6 d. komunikate pareiškia viltį, kad Vokietijos Lietuvos sutartis privestų prie Lietuvos Lenkijos susitarimo.

Be to, Varšuva susirūpinusi svetimų valstybių vyrų lankymusi Berlyne. Gal būt, anot *Preussische Zeitung* korespondento, ne be pagrindo manoma, kad ir lenkų užsienių reikalų ministeris Beckas bus tik dėl to staiga pertraukęs savo atostogas Baltijos jūroje ir visai nelaukta ir per anksti sugrįžęs Varšuvon, kad iš čia geriau galėtų sekti dalykų eigą.

SOVIETAI SUTINKA NESIKIŠTI Į ISPANIJOS REIKALUS

Rugpiūčio 5 d. Prancūzijos charge d'affaires Maskvoje Payartas buvo atsilankęs Sovietų Sąjungos užsienių reikalų komisariate, kur pareiškė, kad Prancūzijos vyriausybė labai pageidautų, kad Sovietų Sąjunga prisidėtų prie nesikišimo į Ispanijos reikalus akcijos ir taip pat dalyvautų Prancūzijos, Didžiosios Britanijos, Vokietijos ir Italijos susitarime dėl minėto nesikišimo. Tą pačią dieną Payartas gavo tokį Sovietų Sąjungos vyriausybės atsakymą: „Sovietų Sąjungos vyriausybė pritaria nesikišimo į Ispanijos vidaus reikalus principus ir yra pasirengusi dalyvauti siūlomame susitarime. Ta proga Sovietų Sąjunga reiškia savo pageidavimą, kad, be minėtų valstybių, į susitarimą būtų įtraukta pirmoje eilėje ir Portugalija. Be to, Sovietų Sąjungos vyriausybė pageidauja, kad tučtuojau būtų nutraukta teikti parama sukilėliams, ką kai kurios valstybės yra dariusios“.

BE REIKALO VELIAMAS LIETUVOS VARDAS Į ISPANIJOS ĮVYKIŲ EIGĄ

Visai neseniai Paryžiaus laikraštis *Temps* įdėjo žinutę, dėl įtartų į Ispaniją išskridusių 6 prancūzų lėktuvų patyręs, kad jie iš pradžios buvę skirti Lietuvai, bet vėliau atsisakius juos pirkti, jie buvo iš Paryžiaus išsiųsti atgal į Tulūzos dirbtuves.

Vėliau *Journal* rašo patyręs, kad Lietuva anksčiau užsakiusi Prancūzijoje 14 lėktuvų „Dewoitine 372“, bet vėliau užsakytuosius lėktuvus pakeitusi moderniškesniais aparatais, esą, pirkdama tuos lėktuvus, kad vėliau iš Lietuvos juos tiektų Ispanijai. Prancūzų vyriausybė, girdi, galinti pasiteisinti, kad ji negalinti sukliudyti Lietuvai su savo lėktuvais pasielgti kaip tinkama.

Šią, savaime suprantama, jokie pagrindo neturinčią žinią pakartojo ir Karaliaučiaus *Preussische Zeitung*, ties ja padėdamas klausuką.

Mūsų vyriausybės atitinkamos įstaigos kategoriškai pareiškė, kad tiek ankstyvesnė *Temps* žinia, tiek *Journal* neturi jokie pagrindo.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius Itn. Urbanavičius

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miško, 10, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskarininkiams ir kareiviams (tik sau) metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Susikaupkime ir renkimes

Kartu su gražia mūsų šalies šių metų vasara, kartu su kituose pasaulio kraštuose siautusiomis nuostolingomis sausromis, didžiulėmis audromis ir kitokiomis nelaimėmis nešančiomis gamtos galybėmis, visame pasaulyje jaučiama, kaip kaupiasi baisi, didinga audra, kurią sukuria jau ne gamta, bet žmogaus valia ir jo galybė. Karo audros debesys gausiai apklojo mūsų planetos veidą ir atrodo, kad bereikia tik mažučio žaibo blykstelėjimo baisiausiajam pasaulio gaisrui įžiebt. Nors beveik kasdien valstybių vyrai važinėja bei skraido tai vieni pas kitus, tai po įvairias konferencijas ir pasitarimus ir nemaža kalba bei planuoja visuotinio saugumo ir taikos stabilizavimo klausimu, nors retkarčiais vienur kitur apsiniaukusioje pasaulio padangėje pasirodo ir išganingų pragiedrulių žymės, — tačiau didelės ir mažos valstybės visu smarkumu rimtai ir kruopščiai nepaliamajam rengiasi tą karo nelaimę sutikti, ieškodamos būdų apsiginkluoti kuo didžiausiais moraliniais ir materialiniais ištekliais.

Vienos tų valstybių, būdamos nepatenkintos ir tariamai nuskriaustos, deda visas pastangas, kad naujojo karo atveju visai kitokiomis spalvomis perpieštų pasaulio žemėlapi, o negirdėtam ginklavimuisi išleistus savo milijonus tikisi atgauti iš užgrobtųjų žemių išteklių. Šio akivaizdoje antroji valstybių grupė, kurioje daugumą sudaro mažosios valstybės ir tautos, ryžtasi ir rengiasi visu atkaklumu ginti savo laisvės neliečiamumą ir taip pat nemažiau ginkluojasi, žinodamos, kad tik vieningai stipri ir gerai pasirengusi, nors ir maža valstybė, didžiuliame tautų grumtynių žaidime labai daug gali nusverti. Atvirkščiai gi, nors ir didelė, tačiau netvarkinga, be susiklausymo ir drausmės valstybė, kuri didžiūojasi vien tik savo didumu, kuri savo sienų kalėjime laiko kitas pavergtas tautas ar užgrobtas svetimų kraštų dalis, — be abejo, turi labai menką gynimosi pajėgumą ir gali subyrėti ginkluoto tautų konflikto pradžioje. Suprantama, kad savo žemę žūtubūtinai ginančios tautos moralinis atsparumas bus žymiai išvermingesnis, negu valstybės - užpuoliko, kurio pirmasis gaivališkas ir galin-

gas puolimo karštis ilgainiui gali atvėsti, susidūręs su ryžtingu, geležine kantrybe ir nepalaužiama dvasia persunktu besiginančios tautos atkaklumu.

Taigi, kad tas atkaklumas, kad tos moralinių tautos išteklių bazės būtų iš anksto sunaikintos, užpuolikas nepaliamajam varo planingą, nematomą karą, kai dar apie ginklų susidūrimą ir nekalbama. Tai, gal būt, ir yra pats moderniškiausias karas, kuris pairusios, moraliniai nugalėtos ir iš vidaus sugriautos valstybės ginkluotu puolimu yra tik baigiamas. Štai kodėl tauta

ir kiekvienas jos narys turi gerai pažinti ir suprasti savo kaimynų siekimus, kurti vieningą, nepalaužiamą moralinę jėgą, kuri nebūtų nugalėta žymiai anksčiau, negu kad savo padangėje pamatysime užpuoliko bombonešių eskadriles, o priešo motomechanizuota kariuomenė peržengs valstybės sieną.

Tragedija, kuri šiuo laiku vyksta vienoje Europos valstybėje, visu savo šiurpulingu žiaurumu rodo bausių nelaimingos, susiskaldžiusios, iš vidaus griūvančios tautos likimą, kuris dar nežinia kur gali pasukti ir visos Europos

likimo vairą. Atrodo, kad kai kurių didžiųjų valstybių susidomėjimas vykstančiu pilietiniu karu — vien žodžiais nesibaigia.

Gyvendami savo laisvoje, pačių apgintoje žemėje, mes niekam nesame pavojingi ir nieko nepulsime. Tačiau visos mūsų jėgos vieningai bus sutelktos, ir visi ginklai nukreipti į ten, iš kur pajusime nepriklausomybės pavojų. Taigi, nesigąsdinkime bereikalinga baime, kuri taip pat mažina ir griauja mūsų atsparumą, o būkime vieningi, stiprūs ir darbštūs. Mūsų, karių, paskyrimas yra aiškus. Visi ir visuomet rūpinkimės, kad mūsų pastangos, mūsų triūsas įsigyti kuo daugiausia karo mokslo žinių, pagaliau — mūsų karių pratimų laukuose gausiai liejamas prakaitas, o taip pat ir visos tautos skiriami moraliniai ir materialiniai ištekliai pasiektų tą didį tikslą — kuo geriausiai pasirengti karui, kurio mes anaipol nelaukiame ir nenorime, tačiau, stebėdami gyvenimo tikrovę, esame priversti taip elgtis. Tad susikaupkime ir renkimes.

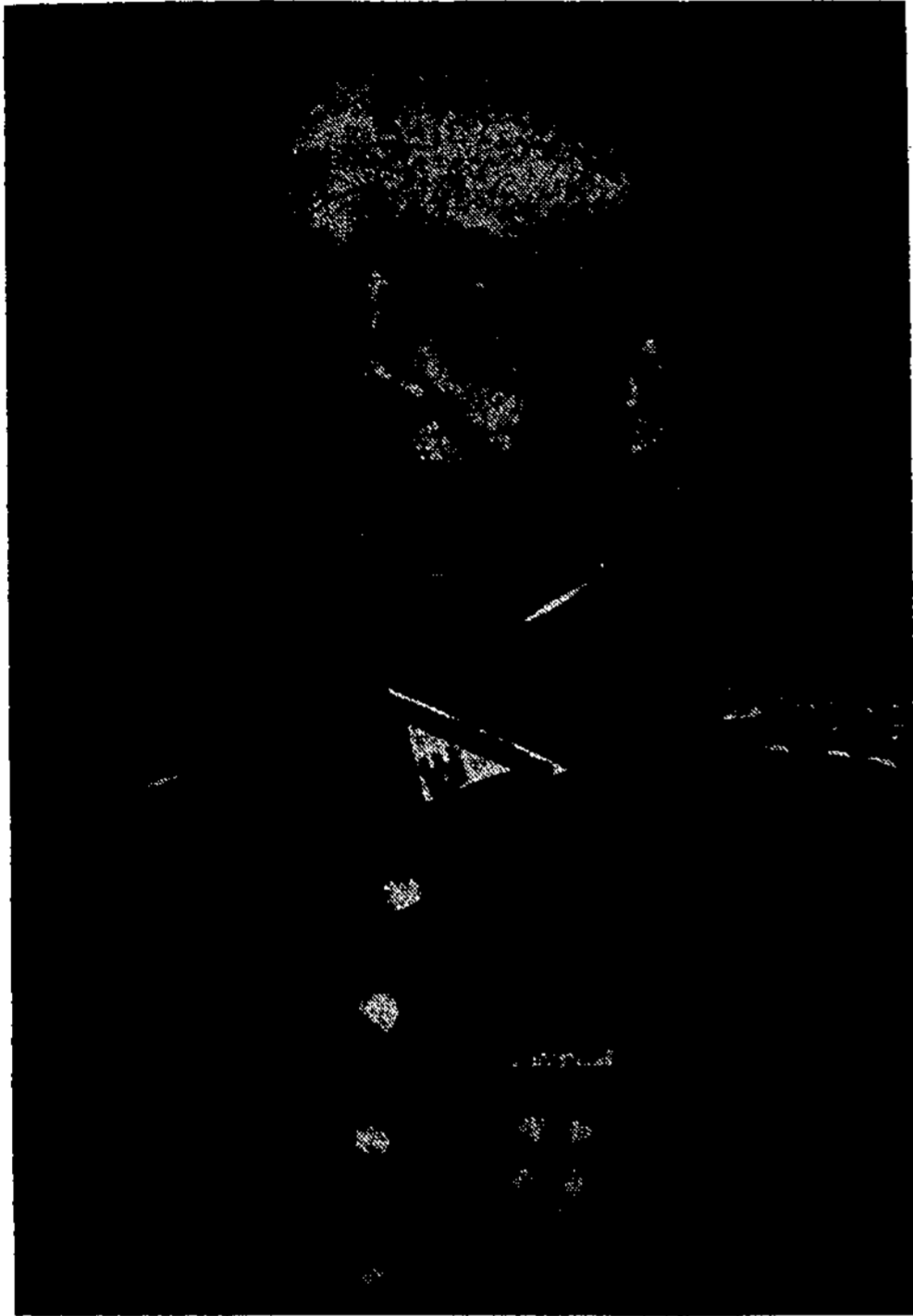

Kr. aps. ministeris plk. inž. Dirmantas, kar. št. viršininkas gen. št. plk. Černius, I div. vadas gen. lt. Pundzevičius stebi karo pratimus

3 dragūnų Geležinio Vilko pulkas

Rugpiūčio 15 d. 3 dragūnų Geležinio Vilko pulkas mini savo metines sukaktuves. Minėdami šią, naujai atgaivinto pulko, metinę šventę susipažinkime, ypač mes jaunesni dragūnai, su mūsų protėvio istorija ir jo svarbesniais žygiais.

1920 m. spalio 7 d. ats. kpt. Natkevičius A. Panemunėj pradeda organizuoti 1-ją „Geležinio Vilko“ šimtinę. Dėl vietos stokos šimtinė spalio 22 d. persikelia į Raudondvarį, kur to pat mėnesio pabaigoj ją su 10 karininkų, 243 kareiviais ir 27 arkliais perima plk. ltn. Litvinas.

Gen. št. plk. ltn. Reklaitis,
3-čio dragūnų Geležinio Vilko pulko vadas

Gruodžio 7 d. Krašto Aps. Ministerio įsakymu šimtinė performuojama į 3 raitininkų Geležinio Vilko pulką, kuris jau turi 317 kareivių ir 125 arklius. Greit buvo suformuota 2-ji, ryšių ir sunk. kulkosvaidžių šimtinės.

1921 m. sausio m. 1-as eskadronas (šimtinė) su sunk. kulkosv. komanda, iš viso 5 karininkai 132 kareiviai ir 139 arkliai, išėjo į frontą prieš lenkus.

Liepos 10 d. pulką perima plk. ltn. Remišauskas, o liepos 16 d. pulkas persikelia į Kauną, kur suformuojamas 3 eskadronas. Spalio m. pabaigoj pulkas persikelia į Vilkaviškį, kur suformuojama technikos komanda. 1922 m. sausio 1 d. pulke jau buvo 3 eskadr. ir 4 komandos, iš viso 618 karių ir 450 arklių. Balandžio 4 d. pulkas pavadinamas „3-ju dragūnų Geležinio Vilko pulku“, o to pat mėnesio 29 d. pulką perima plk. ltn. Gedgaudas.

Rugsėjo pabaigoj pulkas pakilusia nuotaika iš Vilkaviškio žygiuoja į frontą ir užima saugoti barą nuo Giedraičių iki Latvių sienos.

Čia pulkui teko susidurti su lenkais, kurie užpuldinėdavo mūsų sargybas. Balandžio 7 d. per susirėmimą žuvo 1 esk. dragūnas Sirbiškis, o gegužės 28 d. 2

eskadr. neteko 2 dragūnų ir 2 arklių. Bet ir lenkai turėjo nemažą nuostolių, jų buvo nukautų net karininkų. Mūsų dragūnų lenkai labai bijodavo ir juos vadindavo „železniakais“.

Ir, fronte pulkas nuolat buvo papildomas. 1923 m. lapkričio 29 d. pulką perima kpt. Lepecha. Nustojus lenkams užpuldinėti Lietuvą, vieną kavalerijos pulką nuspręsta išformuoti. Šis nelaimingas burtas teko 3 dragūnų Geležinio Vilko pulkui, kuris 1923 m. gruodžio m. 31 d. buvo išformuotas.

Praslinko 12 gyvenimo metų, retai kas viešai beiminėjo 3 dragūnų G. V. pulką. Bet saugumui sustiprinti atsirado reikalas vėl atgaivinti buvusį 3 dragūnų pulką.

1935 m. liepos m. 9 d. Įsak. Kar. Nr. 11. gen. št. plk. ltn. Reklaitis gauna įsakymą formuoti 3 kavalerijos pulką.

1935 m. rugpiūčio 15 d. Tauragės dvare išleidžiamas 1-as įsakymas pulkui apie jo formavimąsi. Todėl ši diena ir laikoma pirmąja pulko atgaivinimo diena. Tą dieną į pulką susirenka pirmieji dragūnai: mjr. Kaminskas, kpt. Zakis, kpt. Karpus, ltn. Gasėnas, ltn. Stankevičius ir likt. puskar.: viršila Pesys, v. puskar. Kukarskas, v. puskar. Kiseliauskas ir v. puskar. Ambrozaitis. Pirmiausia suformuota štabas ir ūkio būrys.

Pulkui kurtis buvo nelengva: dvaras apleistas, nei būstinių, nei arklidžių. Daliniai, kurie buvo perkelti, dėl patalpų stokos negalėjo atvykti. Imtasi skubaus darbo tvarkyti patalpas ir šiek tiek susitvarkius rugsėjo 14 d. iš 1 gusarų pulko atsiųstų kareivių ir arklių suformuojamas 1-as eskadr. ir pradedama formuoti sunk. kulk. ir technikos eskodranai.

Rugsėjo 29 d. atvyksta iš P. L. P. Karo Mokyklos pirmieji jaunesni dragūnai. Sutvarkius daugiau patalpų, atvyksta karių ir iš kitų dalių. Spalio 23 d. pulkas prisaikdina pirmuosius jaunos kareivius, o spalio 29—30 d. paleisti pirmieji atsarginiai. Gruodžio 2 d. pradedamas formuoti mokomasis eskadronas, o gruodžio pabaigoj pastatoma naujų arklidžių dalis. 1936 m. balandžio 30 d. išleidžia I-ją laidą baigusią mokomąją kalvę, o gegužės 2 d. sugrįžta iš Klaipėdos krašto 3 eskadr., kuris dėl vietos stokos buvo likęs savo senoj stovėjimo vietoj.

Jau gerokai susitvarkę, dragūnai pasiryžta skirti laiką ne tik mokymui, bet suėjimui į glaudesnius santykius ir su visuomene. Gegužės 24 d. pulkas dalyvauja kariuomenės su visuomene susiartinimo šventėje ir mikliu kliūčių nugalėjimu, kirtimui ir t. t. labai suįdomina visuomenę.

Birželio 8 d. pulke pasklido linksma naujiena: Įsak. Kar. Nr. 38 3 kavalerijos pulkas pavadinamas „3-ju dragūnų Geležinio Vilko pulku“. Birželio 13 d. pulkas švenčia Resp. Prezidento vardines ir pašventina naujai statomų kareivinių pamatus. Rugpiūčio 2 d. pulkas išleidžia I-ją mokomojo eskadrono laidą.

Be savo tiesioginio uždavinio: rengtis kautynėms, pulkas nepamiršo ir raitųjų sporto. Buvo surengta konkūrų savo stovykloj, o taip pat dalyvauta Kauno konkūrose, kur pulkas laimėjo Resp. Prezidento ir kariuomenės vado dovanas ir puskarininkiai laimėjo kavalerijos v-ko taurę. Be šių, laimėta dar 12 asmens prizų. Per Palangos ir Klaipėdos konkūrus laimėta 4 asmen. prizai. Nors naujai atgaivintas 3 dragūnų Geležinio Vilko pulkas gyvena tik pirmus metus, bet nė kiek neatilieka nuo senųjų pulkų. J. ltn. Gudelevičius

Patys aukojosi, bet savo vado priešui nepaliko

Eilinis Justinas Čižauskas gimė 1898 m. vasario 25 d. Suvalkų kaime, Griškabūdžio val., Šakių ap. 1919 m. sausio 8 d. stojo savanoriu į 2 pėst. pulką.

Eil. J. Čižauskas

Tais pačiais metais birželio 15 d. buvo perkeltas į Marijampolės batalioną. Iš bataliono suformavus 6 pėst. Pilėnų kunigaikščio Margio pulką, šiame pulke Čižauskas tarnavo iki karo tarnybos pabaigos.

1919 m. rugpiūčio mėn. pabaigoje lietuviams kovojant su bolševikais prie Kamariškių — Paberžupių, puolimo metu lietuvių karininkas Kairiūnas buvo taip nusilpęs, kad nepajėgė nė iš vietos pajudėti. Kairiūnas būtų patekęs į bolševikų nelaisvę, nes priešas tuo laiku pradėjo pulti lietuvius. Tai pastebėję eiliniai Čižauskas, Baltrušaitis, Babilius ir Baziliauskas puolė gelbėti karininką. (Eil. Baziliauskas ir Baltrušaitis, Vyčio kryžiaus kavalleriai, žuvo tose kautynėse). Nežiūrėdami į pavojų savo gyvybėms, išnešė karininką iš kautynių lauko. Atvykus lietuvių raitininkams, vadas buvo atiduotas į jų globą.

Eil. Justinas Čižauskas dalyvavo kautynėse su bolševikais ties Baisogala, Paberžupiais, Naujuoju Griunvaldu ir Ilūkštu. Už pasižymėjimus kautynėse apdovanotas Vyčio kryžiumi.

1920 m. vasario 29 d. išėjo į atsargą.

J. Čižauskas gavo 9 ha žemės sklypą Dambravos dvare, Gelgaudiškio valsčiuje, Šakių apskr.

Aug. Aštrauskas

Tikras karžygys mirties nebijo, o karžyglu tapti pirmenybė tenka karui.

Mirė nuoširdžioji senutė

Šių metų birželio mėn. pradžioj, „Kario“ Nr. 23, trumpu žodžiu paminėjome buvusios gailėtingosios sesutės Eudokijos Daugėlienės 75 metų amžiaus sukaktį, o po dviejų mėnesių tose pat skiltyse jau tenka paminėti ją, kaip pasitraukusią iš gyvųjų tarpo.

„Kario“ Nr. 23 jai nunešęs, jau radau ją besirgučiuojančią. Dar nenujautė savo paskutiniųjų gyvenimo dienų, dar viskuo rūpinosi ir domėjosi. Tačiau gyvenimas vis nyko ir silpnėjo, nors ir vaikščiojo iki pat mirties. Vis dar nenorėjo pasiduoti mirčiai ši visą savo amžių buvusi judri ir energinga moteris. Dar plačiai papasakojo iš savo veiklos prieš didįjį karą kooperacijos srity, kaip teko kovoti norint įsteigti dirbtuvėlių vietoj apdirbti ūkininkų gaminius, ypač linus. Ne vien gailėtingosios sesers srity dirbo. Jai rūpėjo ir kiti vietos gyventojų reikalai.

Paskiausiai jai už pasidarbavimą Lietuvai buvo paskirta pensija po 50 lt. mėnesiui, tačiau ja pasinaudoti nebeteko. Vos pirmą mėnesį gavusi pensiją, po kelių dienų pasitraukė iš gyvųjų pasaulio. Mirė rugpiūčio 6 d. 20 val. savo namuose (Šančiuose).

Daugelis ją Kaune ir kitur Lietuvoje pažino ir maloniai apie ją prasitaria, kaip apie nuoširdžią, malonią ir jaunos dvasios moterį. Ypač nuoširdžiai ją prisimeną nepriklausomybės kovų dalyviai kėdainiškiai.

Rugpiūčio 7 d. 19 val. velionė buvo palydėta iš savo namų į Kauno stačiatikių cerkvę Vytauto prospekte (Velionė buvo stačiatikė, gudė, kilusi iš Vitebsko gub.). Rugpiūčio 8 d. rytą buvo už ją pamaldos, o 16 val. palaidota Kauno stačiatikių kapinėse. Su ja atsišveikinti buvo susirinkęs būrelis kauniečių lietuvių, gudų ir rusų. Savanoriai kūrėjai, atsidėkodami už jos talką kovų metu 1919 m., pirmosiose kautynėse Kėdainių

A. a. E. Daugėlienė

apylinkėse, ant jos kapo uždėjo gėlių vainiką ir J. Narbutas savanorių kūrėjų vardu prie kapo tarė nuoširdų atsisveikinimo žodį, daugeliui susirinkusiųjų išspausdamas gailią ašarą.

Plačiau apie šią garbingą senutę buvo rašyta š. m. „Kario“ Nr. 23.

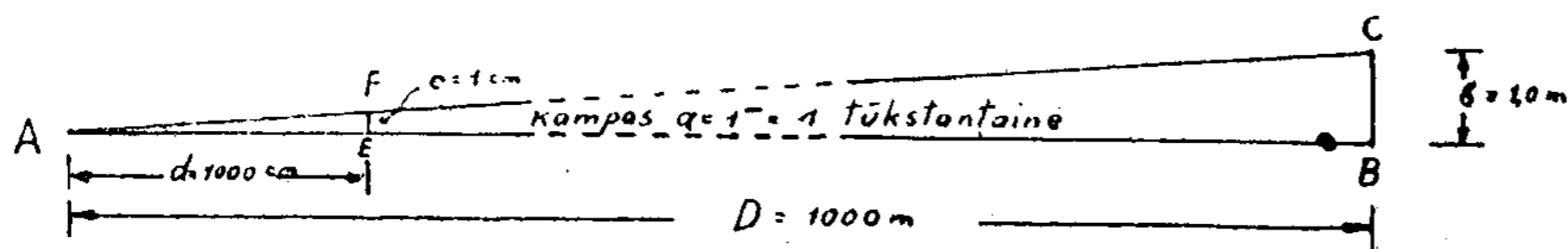
St. B-us

Atstumų matavimas žiūronu su tinkleliu arba liniuote

Kariams dažnai reikalinga žinoti upių platumas arba atstumai iki kai kurių vietos daiktų. Atstumų matavimas daromas įvairiausiais būdais: sprendžiama iš akies, matuojama žingsniais, matavimo juostomis arba naudojamos žiūronais, tolimačiais, busolėmis ir panašiai. Vieni būdai duoda tikslesnius, ki-

= AB = 1000 metrų, ir tam atstume pastatysim gairę ar baslį b = 1 m aukščio, tai jį matysime vadinamu vienos tūkstantinės kampu (brėž. 1).

$$\text{Taip kampas } a = \frac{b}{D} = \frac{1}{1000} = 0,001 = 1'' \text{ (viena tūkstantainė).}$$

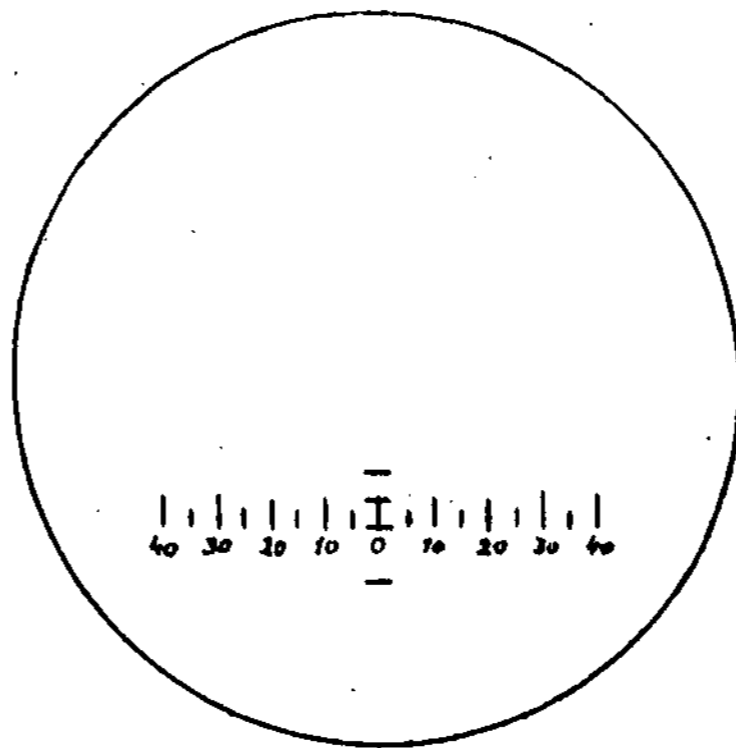
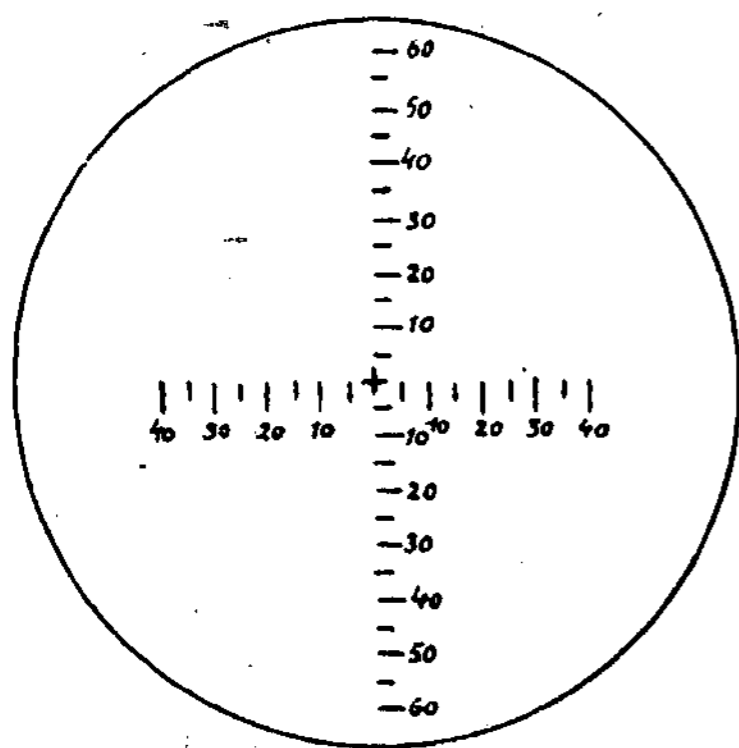
1 brėžinys

ti mažiau tikslius atstumus. Karo lauke atstumus nustatant svarbu matavimo būdų ir priemonių paprastumas ir tikslumas. Norint gauti didesnę tikslumą, reikalinga

Toki pat kampą gausime žiūrėdami atstume $d = AE = 100 \text{ m}$ aukštį $c = EF = 1,0 \text{ cm}$. Iš trikampių panašumo išvedame atstumui matuoti formulę:

ba plotį b ir turėsime tokį priešą, kuris leistų mums atidėti tūkstantinius kampus išreikštus santykiu $\frac{c}{d}$, tai ir rasime ieškomą atstumą D. Kariškuose žiūronuose kaip tik yra ant stiklų išbraižyti tinkleliai, kurių padalinimai reiškia kampų tūkstantines. Tarp dviejų ilgesniųjų brūkšnelių (brėž. 2) matome lauką 10-ties tūkstantinių kampu. Tikslai žiūronuose tūkstantinių reikšmė kiek skiriasi nuo čia paaikšintosios, nes juose pagrindu paimta apskritimo ilgio padalinimas į 6400 dalių, o senesniuose rusų žiūronuose į 6000 dalių. Praktikos reikalui, mažų kampų ribose, t. y. iki $50''$, aukščiau išdėstyta reikšmė bemaž visai sutampa.

Atstumus matuojant paprastai žiūrima pro žiūroną į norimą matuoti atstume esantį daiktą ir stebima, kiek tūkstantinių užima to daikto aukštis arba plotis. Pavyzdžiui, brėž. 3 matome namą, kuris užima $15''$ aukščio ir $20''$ ilgio. Žinodami namo aukštį, pav., turintį 6,0 metrus, iš trikampių panašumo matome, kad atstumas iki namo

$$D = \frac{b}{\left(\frac{c}{d}\right)} = \frac{6}{0,015} = \frac{6 \cdot 1000}{15} = 400 \text{ metrų}$$

2 brėžinys. Dviejų tipų žiūrono tinklelis

turėti arba daug laiko, arba sudėtingų ir brangių prietaisų. Čia noriu išdėstyti atstumų matavimą iki neprieinamų vietų žiūronu su tinkleliu arba liniuotės pagalba dviem būdais: 1) paprastu — žinant matuojamam atstume daiktų aukštį ar plotį ir 2) nauju, autorius sugalvotu, būdu — kada vietos daiktų nei aukštis nei plotis nežinomas.

$$\frac{D}{b} = \frac{d}{c}; \text{ todėl atstumas } D = \frac{b \cdot d}{c} = \frac{b}{\left(\frac{c}{d}\right)}$$

Jei mes žinosime matuojamame atstume esančio daikto aukštį ar

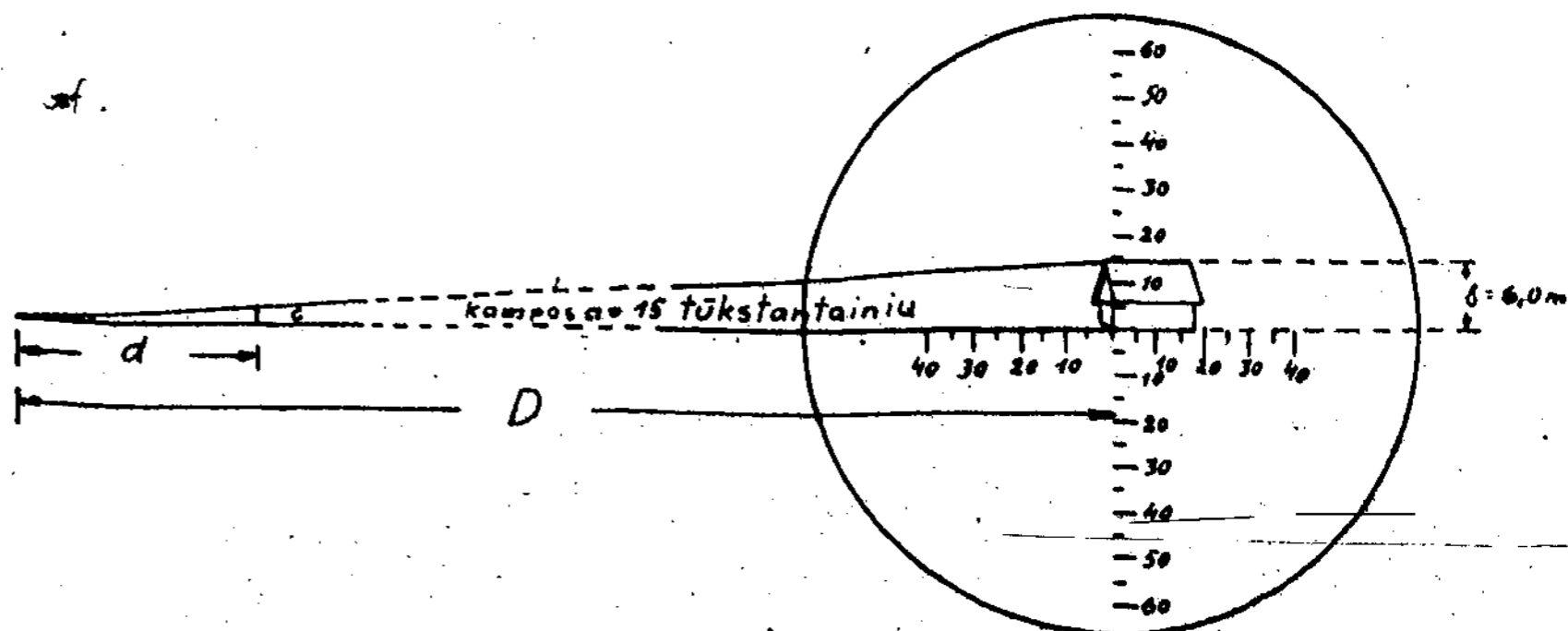
Praktiška taisyklė. Žiūrime, kiek tūkstantinių a apima daikto aukštis ar ilgis, jo aukštį ar ilgį b metais daliname iš tūkstantinių skaičiaus a ir gauname atstumą D kilometrais;

$$\text{tokiu būdu } D_{\text{kilometrais}} = \frac{b_{\text{metrais}}}{a_{\text{tūkstantainėmis}}} \quad (1)$$

Panašiai, kaip žinom, atstumus galima matuoti ir liniuotės pagal-

I. Atstumų matavimas paprastu būdu

Plačiai vartojama karių, skautų, šaulių priemonė — žiūronas su tinkleliu leidžia išmatuoti atstumus, jei žinoma matuojamame atstume esančio daikto tikrasis dydis: plotis ar aukštis. Tas būdas paremtas žemiau išdėstytu principu. Jei paimsime atstumą D =

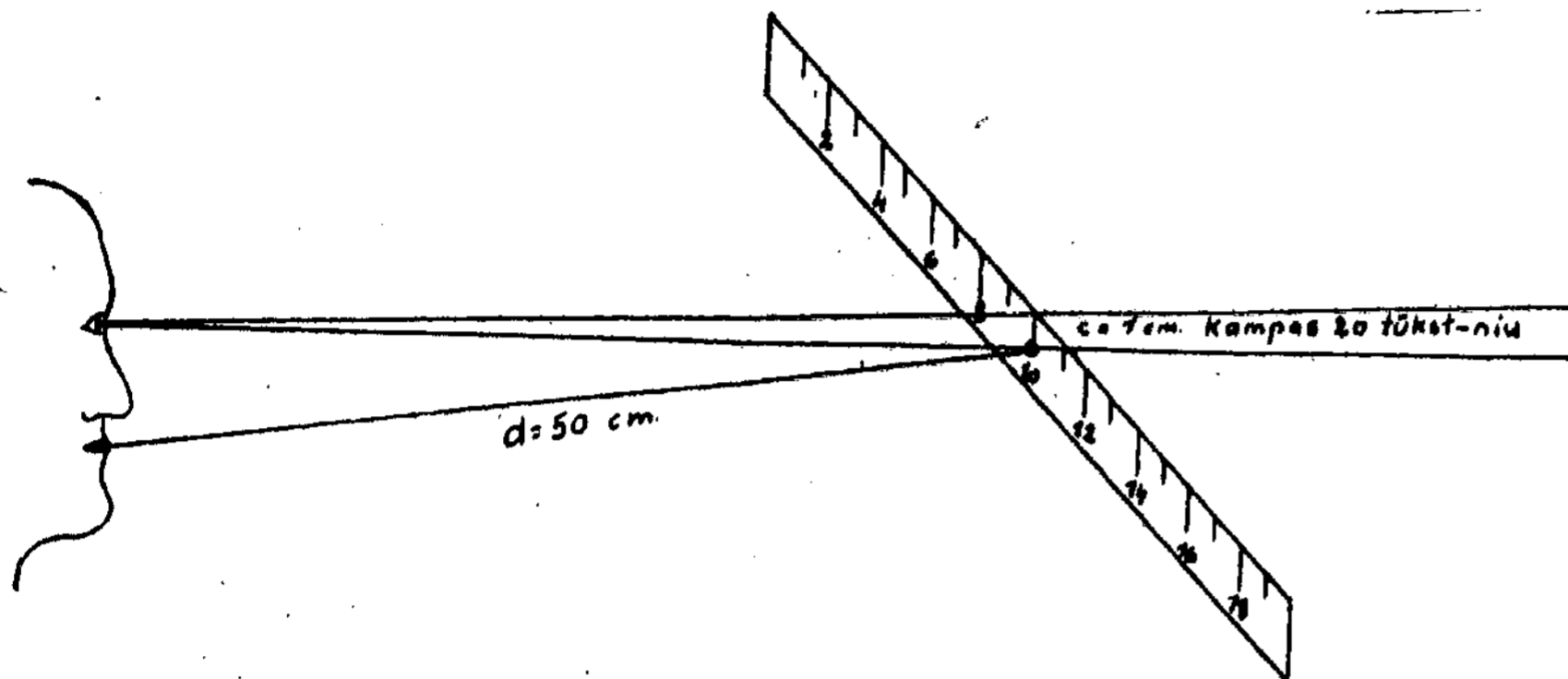

3 brėžinys

ba. Tam reikalui paimama liniuotė 20 ar 30 cm ilgio, su sagute ar skylute per vidurį. Prie sagutės pririšama arba per skylutę išverinama virvutė, kurios gale, 50 cm atstume nuo liniuotės briaunų, užmezgamas mazgelis. Atstumus matuojant įsikandama mazgelis į dantis, liniuotė paimama į dešinę ranką ir ištempiama ant virvutės prieš akis

medį, stulpą, ar net porą akmenų ar žolės kuokštą, kurių aukštis arba plotis, pav., yra y . Iš taško A žiūrėdami į daiktą arba atstumą tarp dviejų akmenų matysime, kad tai užima a tūkstantinių. Kaip aukščiau matėme atstumas AB turėtų būti

$$x = \frac{y}{a} \dots \dots \dots (2)$$

4 brėžinys

(brėž. 4). Kampas, kuriuo matome lauką 1 cm plotyje, lygus 20 tūkstantinių, nes jei $c = 1,0$ cm, $d = 50$ cm, tai santykis

$$\frac{c}{d} = \frac{1}{50} = \frac{20}{1000} = 0,020 = 20^{-}$$

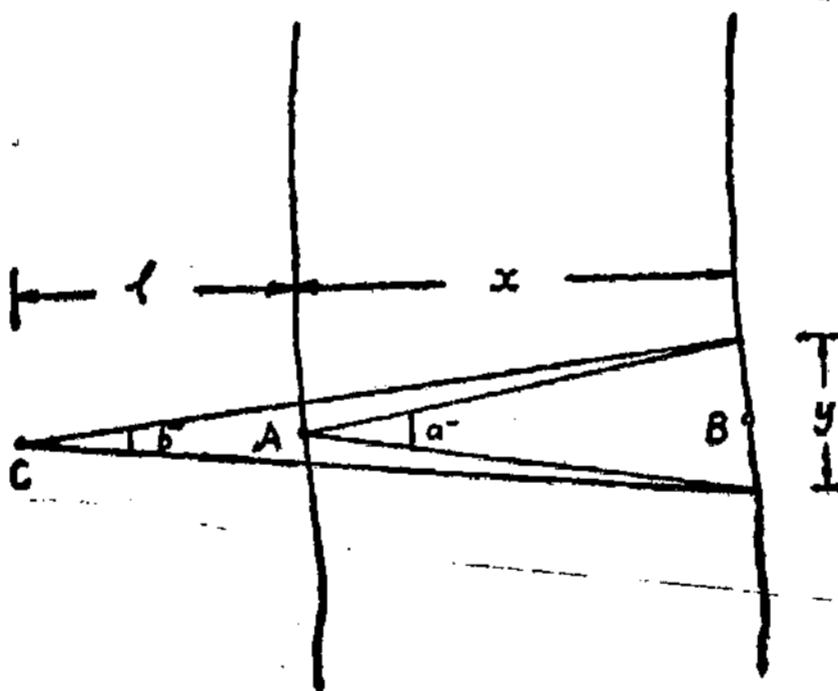
Geriausia paimti liniuotę, kurioje būtų pažymėti net milimetrai, tada vieno mm plotyje turėsime 2 tūkstantines ir 5 mm — 10 tūkstantinių. Matuojant svarbu liniuotę laikyti akių aukštyje neperkreiptą. Tokiu būdu liniuotės pagelba galime matuoti atstumus, kaip ir su žiūronu, tik mažesniuose nuotoliuose, nes nėra padidinimo.

II. Atstumų matavimas nauju būdu

Pirmasis matavimo būdas nors ir paprastas, bet turi tą nepatogumą, kad dažnai nežinomi žiūrėjo daikto dydžiai. Todėl tenka apytikriai spėlioti ir gana didelių klaidų padaryti. Kai kuriais atvejais reikalinga žinoti atstumą tiksliau, pavyzdžiui, pionieriams sužinoti upės plotį, kur sunku vielą ar virvę ištempti. Iki šiam laikui paprastai buvo vartojami goniometrai, busolės ar kiti sudėtingesni prietaisai. Čia noriu patiekti naują, labai paprastą, matavimo būdą žiūronu su tinkleliu, kuris duoda pakankamą tikslumą (Red. pabr.).

Imkime, kad norime išmatuoti upės plotį AB. Atsistoję taške A (brėž. 5) pasirenkame priešingame krante prie pat vandens kokį nors

Vėliau atsitraukiame atgal iš A į C. Iš C žiūrėdami tą patį aukštį ar plotį matysime žiūrone jau b

5 brėžinys

tūkstantinių. Čia jau atstumui BC turėsime.

$$x + 1 = \frac{y}{b} \dots \dots \dots (3)$$

ir pertvarkę (2) ir (3) lygtis gausime: $a^{-}x = y$ ir $b^{-}(x + 1) = y$,

todėl $a^{-}x = b^{-}(x + 1)$

iš kur $x = \frac{b^{-} - 1}{a^{-} - b^{-}}$

Pavyzdys. Jei iš taško A matėme $a^{-} = 40^{-}$, iš C — $b^{-} = 30^{-}$ ir išmatavę juosta ar rulete rastume $AC = 1 = 52,5$ m, tai ir turėtume upės plotį

$$x = \frac{30,52,5}{40 - 30} = 157,5 \text{ m.}$$

Kaip matome, tai labai lengva ir nereikalauja nei ypatingų instrumentų, nei gairių.

Praktiškai, matuojant, kad pasiektume didesnio tikslumo, vienok reikalinga kai kurių atsargumo priemonių. Kaip iš duoto pavyzdžio matyti, lengvesniam skaičiam gauti — naudinga atsistoti taške C tokiam atstume, kad kampų a ir b skirtumas būtų lygus 10 tūkstantinių. Didesnius atstumus matuojant tas skirtumas galėtų būti tik 5 ar net 2,5 tūkstantinės. Čia svarbu pabrėžti, kad mažesnę atstumo paklaidą gausime žiūrėdami, kai žiūrono ar vieni, ar kiti brūkšneliai su daiktų kraštais sutaps. Tuo tarpu didesnę paklaidą gausime, jei iš anksto patogų, lygaus skaičiaus, atstumą l atsima-tavę vertintume iš akies tūkstantinių atskaitą, kada daiktas būtų bet kurioje padėtyje tarp dviejų brūkšnelių.

Kadangi žiūronas laikomas rąkomis prie akių šiek tiek siūbuoja ir dreba, todėl sunku sutapinti brūkšnelius su daiktų kraštais, tai tikslesniam matavimui, pavyzdžiui pionieriams upės plotį matuojant, naudinga pasiimti baslį, kuris įmeigiamas į žemę ir ant jo uždedamas žiūronas.

Šis naujas atstumų matavimo būdas pereitais metais autorius praktiškai išbandytas su kariūnais aspirantais, kurių viena grupė matuodama Nemuno plotį pasiekė net 1–2% tikslumą. Todėl šis būdas vartotinas tiek inžinerijos dalims, tiek pėstininkams. Šaulių kuopoms svarbu, pavyzdžiui, išmatuoti priešais poziciją atstumus iki neprieinamų daiktų ir tokiose vietose, kur nėra vietinių daiktų su žinomu aukščiu ar pločiu. Taip pat šis būdas suprastina matavimo darbus ir leidžia juos įvykdyti priešui nepastebimai, nes nebėra reikalo vaikštinėti išilgai frontą, kaip kad reikalinga matuojant klasišku, dviejų stačiųjų trikampių būdu. Matavimas bazės $AC = 1$ galima įvykdyti paprastai, juostos, ruletės, trasavimo virvės pagelba ar net žingsniais, pasiekiant atstumui praktiškai reikalingą tikslumą.

Mažesniuose atstumuose, neturint žiūrono su tinkleliu, taip pat galima pasinaudoti liniuote, panašiai kaip ir pirmajame būde.

Inž. mjr. Vitkus

Rezervinio skyriaus reikšmė kautynėse

Būrys yra mažiausias taktinis dalinys, kuris turi gilumą. Tą jo gilumą ir sudaro rezervinis skyrius. Būnant poligone, teko pastebėti, kad nemaža jaunųjų skyrininkų labai miglotai supranta apie būrio rezervinio skyriaus reikšmę. Kam, kada jis yra, kaip jis panaudojamas, — jiems neaišku. Šis miglotas supratimas, iš dalies, gal būt, ir yra suprantamas: kuopos ir bataliono rezervai tiek savo veiksmais, tiek vietos nuotoliu, yra daug labiau panašūs į tikrą rezervą, į tikrą atsargos dalinį; tuo tarpu būrio giluma — trečiasis skyrius — paprastai visuomet stovi netoli būrio. Neprityrusi akis čia lyg ir nepastebi jokio rezervų, kuris tikrumoje vis dėlto yra.

Kam būryje rezervinis skyrius reikalingas?

Visų pirma, jis sudaro kumštį ir atsarginę jėgą, kurią reikiant galima visur ir visaip panaudoti (išmetant į sparną, staigumui, apsupimui ir t.t.). Antra, jis yra naujų ne taip išvargusių jėgų teikėjas, skyrius pamainant. Trečia, lengvina būrio kautynių veiksmus: nebūdamas taip suvaržytas bendros pozicijos linijos išsidėstymo, jis gali kiek atsilikti, remti puolimą ugnimi, kai du pirmieji skyriai perbėga; atitraukiant, būdamas užpakalyje, jis padeda būriui atsipalaiduoti iš priešų ugnies įtakos.

Be rezervinio skyriaus kautynėse būrys ne toks lankstus ir paslankus, jo jėga ir reikšmė menkesnė.

Bet ne visose kautynių formose būrys turi rezervinį skyrių (gilumą). Yra keli atsitikimai, kada būrys lieka be gilumos. Pirmas atsitikimas, tai ataka ir trumpas laikotarpis po atakos. Ataka, kaip žinome, yra toji puolamųjų kautynių fazė, kada prisiartinę tinkamą atstumą prie priešų puolam jį durtuvais. Dalinys (skyrius, būrys), puldamas durtuvais, glaudžiasi į

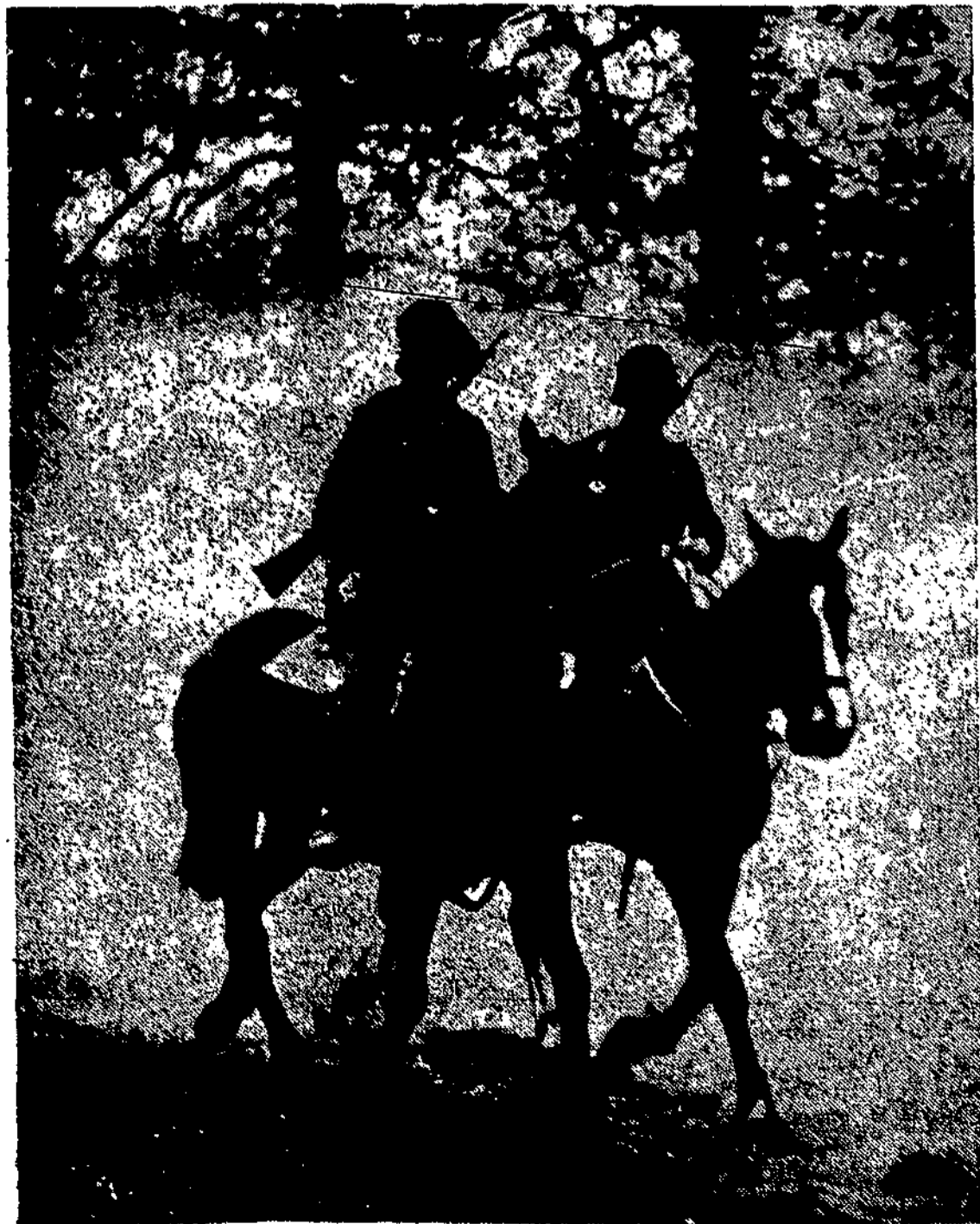
krūvą, kad jo smūgis būtų stipresnis. Glausdamasis krūvon, būrys prisitraukia artyn rezervinį skyrių. Gilumos nebelieka. Dabar būrys rezervo jau neturi. Antras atsitikimas, kai būrys yra išsidėstęs pozicijos saugoje. Pozicijos sauga paprastai yra platus būrio užimtas ruožas, kuriame būrys ne pats save ginasi, bet gina, saugoja, ar tik perspėja užpakalyje esančias pagrindines jėgas, kurios tuo laiku tvirtinasi. Būrio gynimasis čia laikinas (kol jį atšauks, arba kol jis išsilaikys); jo išsidėstymas skystas. Rezervinis skyrius reikšmės čia turi mažai, dėl to dažnai čia jo ir nebus. Jis bus beveik vienoje, kiek laužtoje, linijoje su kitais skyriais ir lygiai aktyviai dalyvaus trukdomoj ugnyje. Trečias atsitikimas, kai to rezervinio skyriaus tikrovėje būryje jau nebėra, nors jis ir būtų reikalingas. Tai būna tada, kai rezervinis skyrius pakeičia sunaikintą, žuvusį arba paklydusį skyrių.

Ne vienam skyrininkui, ir net eiliniam skyriaus žmogui, manevrų metu kyla klausimas: koks skyrius yra rezervinis skyrius? Ir daugumas atsako sau, kad tai trečiasis skyrius. Mat, poligone, pulko manevruose ir naminiam kasdieniniam apmokyme įsivyravo šablonas rezerviniu skyriumi skirti trečiąjį skyrių. Būrininkų ir būrio vadų sena ir žinoma komanda: „Pirmas skyrius krypties skyrius, antras kairėj, trečias — užpakaly rezerve“. Tai yra klaida. Klaida ne taktinė, bet apmokymo. Ši klaida yra net gerokai kenksminga, nes trečias skyrius patyrimo atžvilgiu nemaža nukenčia: nuolat eidamas manevruose būrio veiksmuose trečiojo skyriaus pareigas, jis nustoja aktyvumo ir judrumo, jo žmonės apsnūsta, skyrininkas pasidaro nepaslankus ir nepasitikęs saviimi. Tikrenybėje, tikrų kautynių metu, būtų kitaip: trečiam skyriui tektų neretai būti ir pirmuoju, krypties, skyriumi ir antruoju, šoniniu skyriumi.

Nuotolis rezervinio skyriaus nuo pirmųjų dviejų būna įvairus. Tai priklauso dažniausiai nuo vietovės ir kautynių formos (artėjimas, gynimasis, stabdymas). Artėjant rezervinis skyrius eina įvairiuose atstumuose, nuo 20 iki 100 metrų, žiūrint į priešų nuotolį ir vietovę. Ginantis, puolant, stabdant jis yra apie 100 metrų, kartais ir daugiau.

Rezervinio skyriaus reikšmė ginantis. 1) Būdamas atitrauktas nors ir menką atstumą nuo pirmųjų skyrių, gilumos skyrius nėra taip smarkiai naikinamas priešų ugnies, ir dėl to, arčiau prislinkus priešui, turi galimumo paleisti į jį tankią kaunamą ugnį. 2) Laužiantis priešui į pagrindinę poziciją, jis gali būti panaudotas tą vietą sustiprinti ir priešą atmušti. 3) Per parengiamą priešų artilerijos šaudymą turi progos daugiau slėptis ir nėra verčiamas taip sekti priešų pirmuosius puolimo žingsnius; tuo mažinami nuostoliai ir taupomos būrio jėgos vėlesniems jo veiksmams.

Rezervinis skyrius stabdant. Ugnies pagrindas stabdant — sunkieji kulkosvaidžiai. Galingi savo ugnimi jie remia visą atsitraukimą. Tačiau jų rėmimas yra bendras. Bendras jis ta prasme, kad remia kartu visą kuopą, apšaudo tam tikras patogias prieigas. Tuo tarpu visiškam atsipalaidavimui nuo priešų būrys turės gerokai padėti ir savo pastangų. Sunk. kulkosvai-

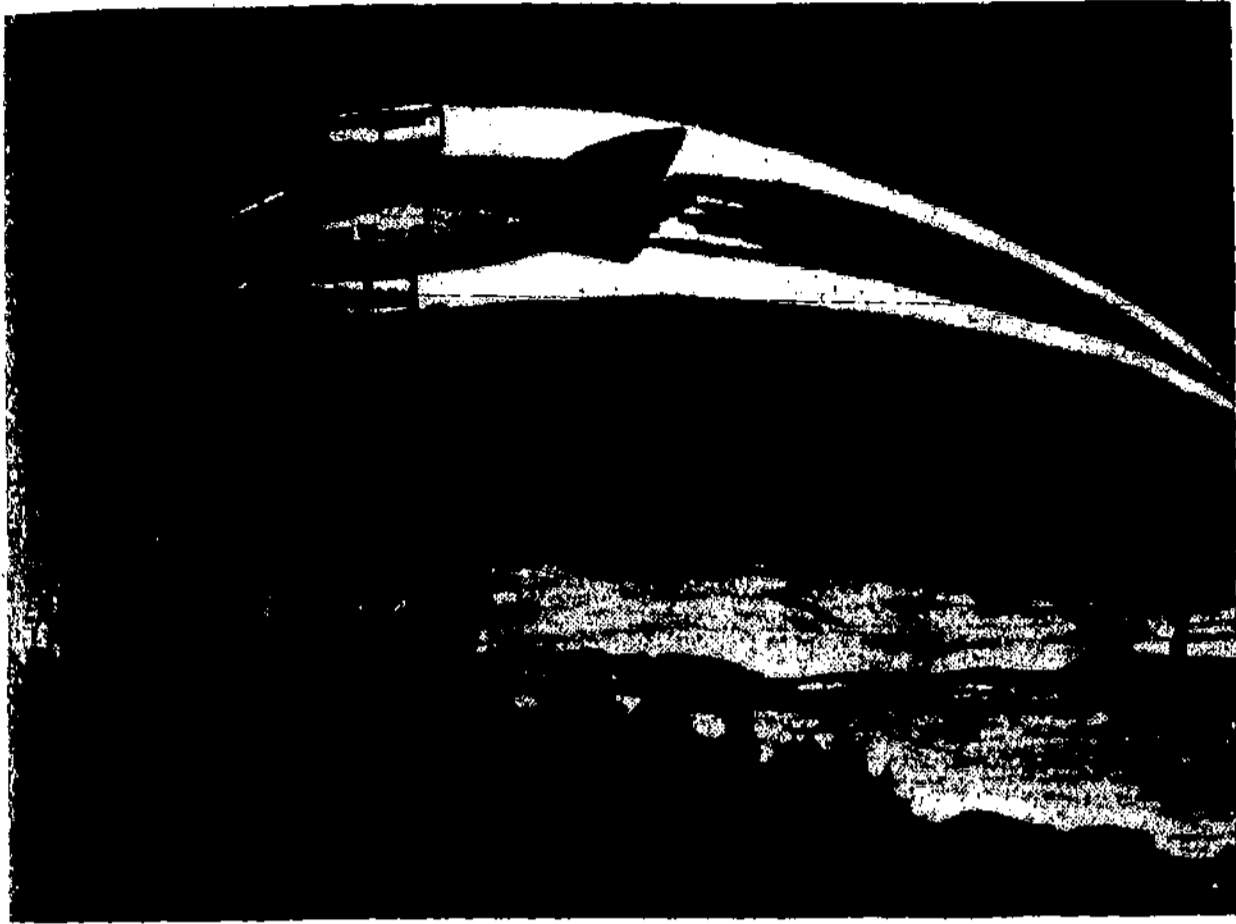

Dulkančiu poligono keliu

Dmt. Čibo nuotr.

KARO RAKETOS

Jau devynioliktame amžiuje buvo žmonių, galvojančių apie reaktyvio variklio pritaikymą skraidymui erdvėse. Rimtesni bandymai buvo atlikti 1910 m. Pavyzdžiui, 1910 m. vokiečių Krupo fabrikas nupirko

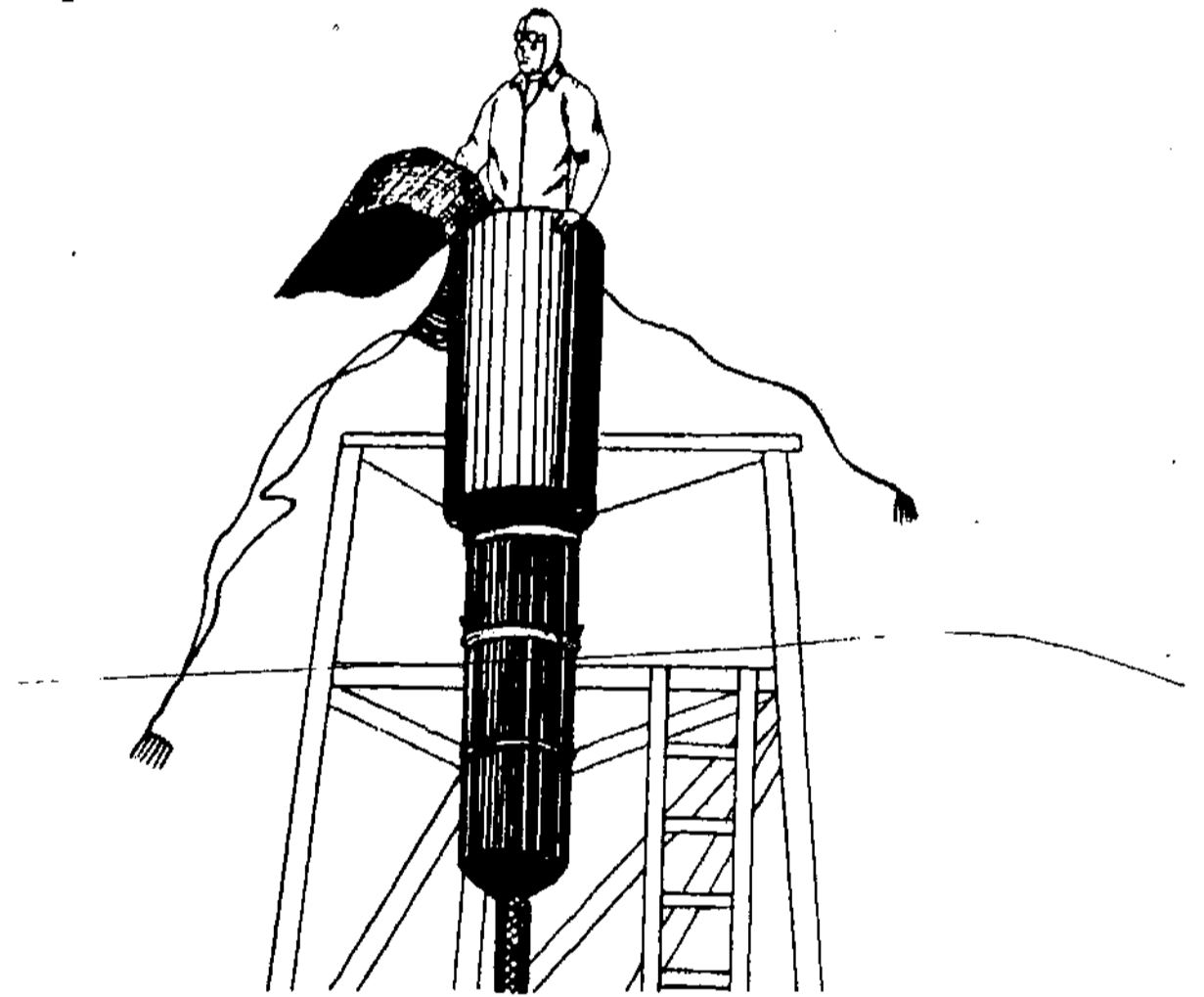

1 brėž. Tarpkontinentinė Valjero pašto raketa

švedų plk. Unge oro torpedos projekto patentą. Ši torpeda yra pirmoji kariškoji raketa. Plk. Unge's raketa susideda iš užtaiso, turbinos ir variklinės patalpos. Ši raketa sukėlė nemažą sensaciją, nes karo technikoje tai buvo naujiena. Ir ateity ši 500 kilogramų sverianti raketa buvo laikoma reaktyvių skraidymų pavyzdžiu. Po plk. Unge ėjo įvairūs raketinio skraidymo aparatų projektai. Šioje srityje pasižymėjo rusas Gorochovas ir amerikietis Lou. Amerikietis Lou savo konstrukcijos raketa buvo pakilęs net 1000 m aukštyne; žemyn nusileido parašiotu. Po šių vyrų darbų, sekė prancūzai: Grafinji, Esno-Peltri ir kt. Tačiau raketų skraidymo galimumus, idėją ir pačią raketą bene tiksliausiai suformulavo rusai: Kibalčičas (1881 m.) ir Ciolkovskis (1896 m.). Ypač Ciolkovskio labai tikslūs ir įtikiną apskaičiavimai visus stebinte stebino. Ciolkovskio raketa, tarpplanetinė raketa, formuluojama taip: jeigu sprogtamųjų, varomųjų medžiagų svoris būtų lygus raketos svoriui, tai po šių medžiagų išsieikvojimo raketos greitis per sekundę pasieks 3920 m; jeigu raketoje tilptų penkis kartus daugiau sprogtamosios medžiagos už pačios raketos svorį, tai po sprogtamosios medžiagos išsieikvojimo raketos greitis turėtų siekti 10.000 m per sekund. Pagaliau, jeigu paimti sprosta-

mosios medžiagos 7 kartus daugiau už pačios raketos svorį, tai po paskutinio sprogtamosios medžiagos kiekio sprogtimo raketos greitis bus 11800 m per sekundę. Raketa, ar bet kuris kitas kūnas, pasiekęs 11800 m/sek. greitį, nugalės žemės traukos jėgą ir gali skristi į bet kurią planetą. Aišku, tai yra tik teorija ir matematiški apskaičiavimai; dar toli iki galutinio praktiško pritaikymo.

Po didžiojo karo raketų klausimas dar labiau suaktulėjo. Atsirado visa eilė žmonių, kurie savo bandymais daug pasiekė. Štai, vokiečių meteorologas - astronomas Obert'as ir amerikietis fizikas prof. Goddard'as, moksliniais daviniais iš 50 atliktų bandymų nustatė, kad raketa tuštumoje, beorėje erdvėje, turi 20% didesnę keliamąją pajėgumą, negu tą patį skridimą atliekant normalėje oro spaudimo atmosferoje. Tas pats vokiečių Obert'as matematikos pagalba išrodė štai ką: a) prie šių dienų mokslo ir technikos pažangos pilnai galima statyba ir tokių mašinų, kuriomis galėtume kilti net už žemės atmosferos ribų; b) tokias mašinas tobulinant, reaktyvių variklių pajėgumą didinant, bus galima išplėsti tokį greitį, kuris nugalės žemės traukimo

2 brėž. Amerikiečio Lou kilimas savo konstrukcijos raketoj

jėgą; c) panašias skraidymo mašinas bus galima taip įrengti, kad jose, be žalos sveikatai, žmonės galės skraidyti beribių erdvių plotuose. Taigi, atrodo, kad raketinio pobūdžio aparatams ateities perspektyvos plačios, galimumai dideli.

džiai ne visada jam padės, o jei ir norėtų padėti, dėl įvairių sąlygų kartais ir negalės. Čia tai ir iškyla rezervinio skyriaus reikšmė.

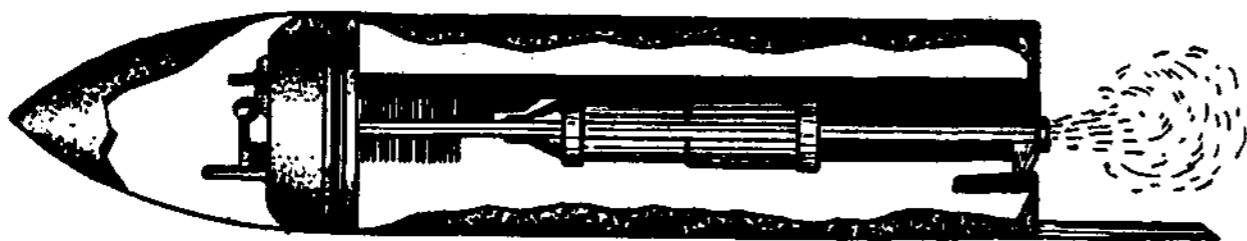
Rezervinis skyrius puolant. 1) Kol prieš ugnis tolima ir ne tokia tiksliai, perbėgant pirmiesiems dviem skyriams, remia juos ugnimi. Galėdamas užimti sau tinkamesnę poziciją ir turėdamas daugiau laiko joje pabuvoti ir prisitaikinti prie vietos, jis pats mažiau naikinamas prieš ugnies. 2) Sunaikintą ar pakrikusį kurį skyrių jis pakeičia, stodamas jo vieton. 3) Būdamas sveikesnis ir mažiau prieš ugnies apnaukintas, rezervinis skyrius pritrauktas prieš ataką su-

stiprina tiek fizines tiek dvasines viso būrio jėgas. 4) Jei puolimo metu kiti skyriai jam užlenda ir jis pro jam paliktą tarpą negali šaudyti, rezervinis skyrius gali veikti kaimynų — kitų būrių — naudai, naikindamas taiklia ugnimi prieš ugnies lizdus. 5) Puolamose kautynėse rezervinis skyrius kartais panaudojamas mažų, prieš dalinių apsupimui, staigumui, netikėtumui ir stipresniam būrio smūgiui sudaryti.

Šias kelias pastabas apie rezervinį skyrių turėtų visuomet prisiminti visi mūsų skyrininkai ir eiliniai kariai.

Kar. asp. Tamulaitis

Su raketomis daromi bandymai dažniausiai viešai neskelbiami, arba civilinė spauda juos aprašo per daug fantastiškai; girdi, toks ir toks mokslininkas su savo konstrukcijos aparatu, raketa, ruošiasi kilti už žemės atmosferos ribų, kartais parašoma, kad į mėnulį... Tačiau tikrumoje šiuo tarpu į mėnulį niekas neskris, teks dar ilgokai palaukti. Bet viena aišku, kad beveik visi su raketomis daromi bandymai yra subsidijuojami kariškų įmonių. Iš viso to galima daryti išvadą, kad ateities kare įvairių rūšių, įvairiausių paskirties raketos bus panaudotos kur kas plačiau, negu tai buvo daroma didžiajame kare. Jau 1914 — 1917 m. plk. Un-

3 brėž. Goddardo raketa tarpplanetiniam skridimui

ge raketos buvo vartojamos prieš pozicijoms apšviesti. Iššauta raketa nukrisdavo prieš pozicijų zonoje ir dar ilgai degdama apšviisdavo prieš poziciją. Be to, šią raketą vokiečiai panaudodavo prieš pozicijoms fotografuoti. Ši raketa, tartum strėlė, turėjo 5 m ilgio ir svėrė 20 kg. Po iššovimo per 8 sekundes raketa pakildavo iki 600 m aukštyn. Raketa sprogsi išmesdavo atitinkamą foto aparatą, kuris, tam tikro parašiuo laikomas, besileisdamas automatiškai darydavo nuotraukas.

Reikia pažymėti, kad pokariniiais laikais raketomis ypatingai susidomėta. Jau minėtas astronomas Obert'as ir inž. astron. aviatorius Heft'as sujungė savo patyrimą, žinias ir bandymų išdavas į vieną projektą. Obert'as ir Heft'as pasiūlė statydinti nedideles pašto raketas, kurios, girdi, su 10—12 kg krūviu galėsiančios skristi apie 1000—2000 km. Astronomas Valjer'as dar ryškiau, išsamiau ir plačiau nagrinėja raketinio susisiekimo galimumų klausimą. Pavyzdžiui, jis sako, kad raketa, pakilusi 15—20 km aukštumon, mažiau kaip per valandą laiko iš Europos gali pasiekti Ameriką.

1932 m. amerikietis prof. Goddard'as paskelbė savo tyrimų ir bandymų išdavas apie savo konstrukcijos raketinio pobūdžio lėktuvą. Prof. Goddard'o teigimu, kurį jis pagrindžia ne tik teoretiniais išvedžiojimais, bet ir visa eile nusisekusių bandymų, jo konstrukcijos raketoplanas galėsias per valandą pasiekti 1600 km greičio. Skridimo metu prof. Goddard'o raketoplanas galėsias išplėsti net dešimtimis tūkstančių arklio jėgų varomąjį pajėgumą. Šiuos profesoriaus sumanymus J. A. Valstybėse remia tam tikslui įsteigtas fondas.

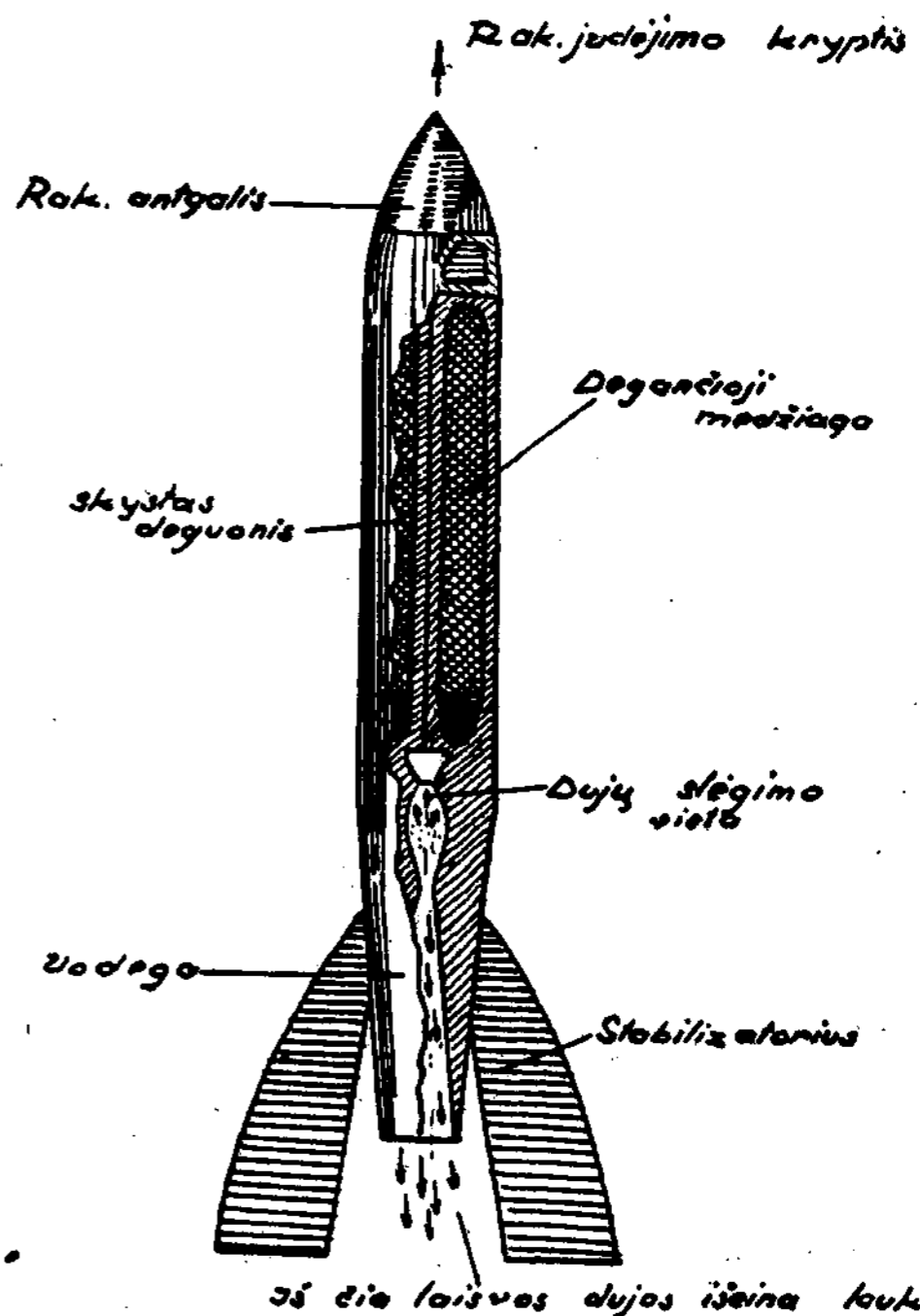
Šioje srityje pokariniiais laikais dirba ir vokiečiai, tačiau jie savo raketų konstruavimo pažangos davinių viešai neskelbia. Iš patenkančių į užsienio spaudą nuotrupų sužinome, kad, pavyzdžiui, vokiečiai Tilling'as savo konstrukcijos raketą aprūpino radio įrengimo aparatūra. Panašias raketas, girdi, bus galima valdyti nuo žemės atitinkamų radio prietaisų pagelba. 1932 m. austras Šmidt'as paleido raketą, kurioje tilpo 333 laišakai. Šmidt'o raketa laimingai perskrido 20 km. atstumą, nunešdama visus įdėtus laiškus. Šitame bandyme esama pažangos ir nemažo laimėjimo. Tačiau ypatingai vertingas išradimas buvo padarytas Vokietij-

joje. Inž. Nebel'is išrado deguonies konservavimo būdą. Šio atradimo svarba didelė. Dabar be sunkumo bus galima pritaikyti deguonį raketinio skraidymo reikalui. Inž. Nebel'is atrado nežinomos cheminės sudėties medžiagą, kurios pagelba galima sutelkti labai didelį deguonies kiekį. Konservuotas deguonis įgauna plytelės, panašios į briketą, išvaizdą. Reikšminga, kad konservuotas deguonis nesprogsta, nes jis, kol nekaitinamas, nustoja visų greit užsidegančių medžiagų savybių. Konservuotas deguonis degdamas tik trūnija, rūseną. Kaip matome, inž. Nebel'io atradimas raketų tobulėjimo ir pažangos raidoje žada nepaprastai didelių ir nuostabių galimumų.

Visos didžiosios valstybės be paliovos dirba raketų tobulinimo ir jų pritaikymo karo tikslams darbą. Ispanijoje ispanas artilerininkas Moreno išrado naujos sudėties paraką. Šito parako kokybė žymiai prašoka visas iki šiol žinomas parako rūšis. Manoma, kad šis parakas ateity bus pritaikytas raketoms, kaip sprogstamoji medžiaga.

Reaktyvus skridimas ar šaudymas

Išmesti raketą į orą, apskritai kalbant, nereikalinga jokio ypatingo pabūklo, kadangi užtaisas sudega užpakalyje atdaroj raketos dalyje. Užtaiso dujos išmetamos iš raketos uodegos, ir tas išmetimas priverčia

4 brėž. Viena šių dienų stambiųjų raketų

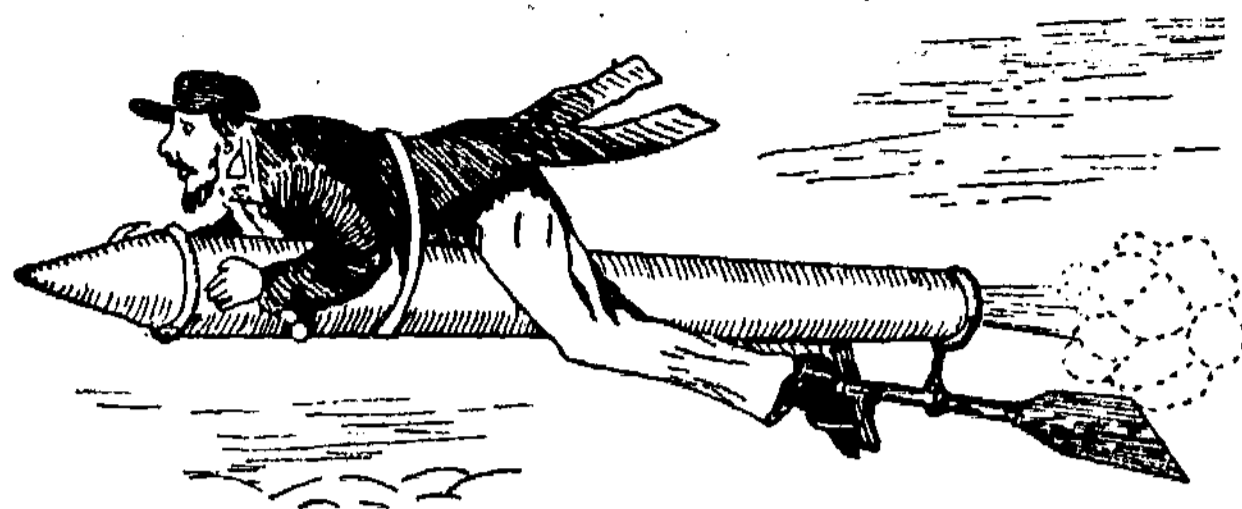
raketą judėti priešakinės dalies linkme pirmyn: tai įvyksta reaktyvio vyksmo dėka. Kai dujos ar skysčiai išteka (sruvena) iš bet kokio indo kiaurymės, tada kalbamos dujos slėgia labiau į tą pusę, kuri yra prieš kiaurymės angą, ir tas slėgimas priverčia indą (raketą) judėti priešinga išeinančioms dujoms kryptimi. Kadangi raketa savo judėjimui palaikyti nereikalauja oro, todėl ji gali skristi ir beorėje, tarpplanetinėje erdvėje.

Ar toli raketa gali skristi?

Jeigu raketa gali skristi ir beorėj erdvėje, tad sa-vaime suprantama, kiek daug vilčių ir patogumų šis būdas žada virš tolumo šaudymo srityje. Išsviedus raketa aukštyn į viršų, ją galima priversti su neįtikėtinai dideliu greičiu judėti, o tuo pačiu galima tikėtis, jog ji galės pasiekti šimtus, o gal ir tūkstančius, kilometrų. Be to, turime atminti, kad raketa, kaip ir kiekvieną sviedinį, galima pripildyti sprogstamosios medžiagos, ir ji taps raketa - sviediniu. Tačiau liko nugalėti dar daug kliūčių, kad ateities kare raketos lygia greta būtų vartojamos su artilerija. Iki šiol daugumas bandymų pasibaigdavę nesėkmingai arba nelaimingai, būtent, sprogdavo bekylant, lekiant ar nusileidžiant. Ši priežastis labiausiai ir kliūdo praktiškai raketas pritaikyti ir panaudoti ateities kare. Antrasis pritaikymo sunkumas glūdi lėkimo nepastovume: nukreipti, nutaikyti raketa į atitinkamą, kad ir didelį taikinį, — labai sunku, tad būtina sąlyga, kad sprogstamasis junginys raketoje degtų visiškai vienodai ir pastoviai. Pagaliau, kiek brangiai artilerijos pabūklas bekaštuotų, vis dėlto juo galima iššauti keletą dešmčių, šimtą ar tūkstančius sviedinių, tuo tarpu raketos - sviedinio variklis žūva kartu su sprogsia raketa. Tad visos raketos savikainė įeina į kiekvieną raketos paleidimą.

Kaip matome, yra nemažų sunkumų. Bet sunkumai ir nepasisekimai žmogaus neatbaido nuo jo užsi- bręžtų tikslų. Atvirkščiai, kuo esti didesni sunkumai ir kliūtys, tuo žmogus labiau spiriasi ir atkakliau sie-

kia pergalės. Tad negalima manyti, kad čia aprašytos kliūtys sustabdys kariškų ir tarpplanetinių susisieki- mo raketų plėtotę; toks manymas būtų nepagrįstas ir klaidingas. Šių dienų mokslui ir išbujojusiai technikai

5 brėž. Raketos tipo skraidomoji mašina (1860 m. spaudos karikatūra)

kliūčių ir sunkumų nugalėti paliko ne tiek jau daug. Tad išvadoje nebūtų per drąsu pasakyti, kad ateities karuose raketos bus pavartotos: jos turės įvairių paskirčių. Tiesa, tai pareina ir nuo laiko, kada ateities karas kils. Tačiau kol kas tikėtis efektingo raketų panaudojimo neturėtume. Įvairias paskalas ir fantazijas priimkime rezervuotu karišku rimtumu.

Literatūra: SSSR žurnalas „Technika i Vooruženie“ 1935 m. 11 nr. SSSR žurnalas „Nauka i Technika“ 1935 m. 16 ir 19 nr. nr. A. A. Rodnych. Rakety ir raketnye korabli. Moskva — 1934.

VI. Mingelevičius

Spaudos atstovai Gaižiūnų poligone

Kariuomenės poligone vyksta karių vasaros darbų rugiapiūtė. Lauko pratimai poligone pareikalauja įtempto stropaus ir intensyvaus darbo tiek iš vadų, tiek ir iš eilinių karių. Čia darbas dieną ir naktį virte verda, vieni atlieka duotus uždavinius, kiti rengia naujus. Viršininkai stropiai tuos darbus tikrina. Dažnai atsilanko ir pats kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis.

Kai kas iš civilinių asmenų, gal būt, poligoną išivaizduoja kaip vasaros poilsio stovyklą — kurortą. Bet kas ten nuvažiuoja, tai pamato, kad ten kariai daug dirba, lavinasi kiekvienoje ginklų rūšių specialybėje bei atlieka reikalingus veiksmus tampriai bendradarbiaudami. Tokių kariuomenės vasaros darbų pasižiūrėti rugpiūčio 7 d. į Gaižiūnų poligoną atvažiavo ir mūsų spaudos atstovai: „Lietuvos Aido“ redaktorius p. Kemežys, „Eltos“ Informacijų Skyriaus redaktorius p. Greičiūnas, „Lietuvos Žinių“ redaktorius p. Karde- lis, „Mūsų Rytojaus“ redaktorius p. Urbanavičius, „XX amžiaus“ redakcijos atstovas p. Pauliukas, „Mūsų Laikraščio“ atstovas p. Gudjurgis, „Ūkininko Patarė- jo“ atstovas p. Senkus, „Trimito“ atstovas p. Rando- manskis, „Skautų Aido“ atstovas p. Ingaunis.

Spaudos atstovų vadovas buvo l. e. spaudos ir švietimo skyriaus v-ko p. plk. ltn. Laurinaitis. Spau- dos atstovai krašto apsaugos ministerijos susisieki- mo priemonėmis 15 val. 30 min. išvyko į poligoną. Poli- gone svečius sutiko gen. št. mjr. Matulis, kuris smul- kiai paaiškino tos dienos rengiamą kautynių pratimą — upės forsiravimą. Gen. št. mjr. Matulis taip pat smulkiai paaiškino prieš (raudonųjų) įsitvirtinimus ir

puolančiųjų (mėlynųjų) galimumus persikelti per Nerį ir nustumti priešą.

Plk. ltn. Laurinaitis spaudos atstovus pristatė di- vizijos vadui gen. ltn. Adamkavičiui ir div. štabo vir- šininkui gen. št. plk. Griganavičiui. Žurnalistai apžiū- rėjo I, II ir III stovyklas, kuriose kiekvienas turėjo progos pasigėrėti gražia tvarka, stovyklų meniškumu išpuošimu. Visur matėsi kariški, patriotiniai šūkliai, žemėje įrengti net kalendoriai, rodantieji kariuomenės dalių buvimą poligone. Pirmoje ir antroje stovyklose yra įrengtos ir poligono „bažnyčios“, kuriose sekma- dieniais ir šventadieniais laikomos pamaldos.

II stovyklos viršininkas 8 p. pulko vadas plk. But- kevičius spaudos atstovus gražiai priėmė, aprodė sto- vyklos rajoną. Taip pat maloniai buvo leista pasižiū- rėti III-je ir I stovykloje. Apžiūrėjus stovyklas, poli- gono karininkų valgykloje svečiai buvo pavaišinti. Apie 23 val. pratimo vyriausiojo tarpininko 5 p. pulko vado gen. št. plk. ltn. Čepausko papildomai buvo visi supa- žindinti su einamo pratimo veiksmų aplinkybėmis.

Spaudos atstovai visą naktį sekė nakties pratimo veiksmus. Jiems ypač gero išpūdzio padarė dalinių perkėlimas per Nerį valtėmis ir greitas pontoninio tilto pastatymas; taip pat mėlynųjų tankelių, artilerijos, kavalerijos ir kitų ginklų rūšių perkėlimas.

Po to svečiai buvo nuvežti ir netoli Šilosėdžių aukštumos pasižiūrėti per artilerijos šaudymus išmuš- tų patrankų sviedinių duobių. Nors ir visą naktį ne- migę, bet geroj nuotaikoj spaudos atstovai apleido ka- ro lauką ir 7 val. grįžo į Kauną.

Mjr. S. Narušis

Ryšininkai nakties pratime

Kuopos kareivinėse nepaprastas judėjimas. Visi tik skuba, tik dirba. Raišiojami prie kuprinių kati-liukai ir šalmai sukelia savotiškos muzikos garsus. Artinasi vakaras. Kodėl gi toks didelis judėjimas? Argi tai vyrai ruošęsi patikrinimui? Ne. Šiąnakt bus nakties pratimas. Kažin kur toli, apie Karmėlavą, todėl kiekvienas skuba ir stengiasi kuo tinkamiausiai sutvarkyti ne tik savo grandies turtą, bet ir pats save, savo kuprinę, kad būtų patogų žygiuoti, kad pastabų negautų.

Praslinkus kelioms minutėms, kuopos budėtojas išrikiuoja visą kuopą ir nueina pranešti kuopos vadoi, kad kuopa pratimams išrikiuota. Kuopos žmonės, gavę laisvai ir pasitaisyti, ima juokauti ir linksmai kalbėtis. Čia eilinis Marma juokiasi iš eilinio Zuokos, kad pastarasis nerasiaš reikiamos krypties telefono postui įrengti, kad jo kompas rodyklė nukrypsianti į lauko virtuvės kaminą... Kiti vėl įvairiai juokauja. Eilinis Zuoka ir kiti gal dar būtų spėję atsikirsti savo puolėjams, jei nebūtų pasigirdęs skardus ir griežtas pirmojo būrio būrininko Giedrio balsas:

— Rrrramiai! Pagarbą dešinèn!

Po to buvo girdėti tvirti ir aiškūs žingsniai ateinančio viršininko kryptimi, o taip pat ir raporto žodžiai:

— Tamsta, majore, kuopa pratimams išrikiuota!

Lauko radio stoties antenos stiebas
K. a. A. Semenavičiaus nuotr.

Pratimo vadovas pasisveikina su išsirikiavusiais ir pasiteirauja pas būrininkus, patikrina, ar viskas tinkamai paruošta ir ar nieko netrūksta. Po to, kuopa išvedama oran ir dainuodama išžygiuoja. Ne viena mėlynakė klausiamais žvilgsniais palydi ryšių vyrus. Vežimai, kuriuose sukrauti svarbiausi ryšininkų ginklai — kabelis, telefono, radio, optikos aparatai ir kitoks ryšių turtas — seka paskui kuopą.

Nors šią naktį bus didelis pratimas ir reikės gan toli nužygiuoti, bet nė vieno ryšininko veide nematyti nusiminimo šešėlio. Visi linksmi, pilni energijos, patenkinti: galės pasigrožėti gražia gamta, gal kuriam teks pamatyti ir sumesti vienas kitas žodelis ir su mėlynake kaimo mergužele. Ech, ta jaunystė... Pratimuose kur kas įdomiau, negu pamokose, klasėje, todėl ryšininkai ir veržiasi į juos visa siela. Taip begalvojant apie galimus pratime pergyventi išpūdžius, išeinama toli už miesto ribų. Nuo žygiuojančios voros girdėti tik duslus plento dundesys, kurį dar daugiau padidina ratų bei arklių pasagų garsai. Užpakalyje voros pasilieka didelis, į nakties tamsą slenką dulkių debesys. Be žymesnių nuotykių praeinami vienas kitas snaudžią kaimai, kurių tylą suardo pražygiuojančios voros dundesys. Kaimo žmonės, išgirdę bildesį, stebi, kas yra išardytos tylos kaltininkas, o kai kurie išeina ir į gatvę. Jų tarpe pasigirsta įvairiausių kalbų bei nuomonių, nuo kurių ryšininkai kartais ir pasišaipto, tuo dar daugiau pralinksmindami savo nuotaiką.

Po poros žygiavimo valandų visi aprasojusiomis kaktomis pasiekia miškelį, nuo kur ir prasidės vaizduojamosios kautynės — ryšių pratimas. Pratimo vadovas, pasukęs kuopą į miškelį, sustabdo ją ir duoda pailsėti. Pailsėjus paaškina uždavinį. Gavę uždavinį, grandžių viršininkai su savo numeriais pasiruošę laukia įsakymo pradėti vykdyti.

Nors tylos išlaikymo klausimas ryšininkams yra jau gerai žinomas, bet pratimo vadovas dar pakartotinai išpėja ir duoda įsakymą pradėti pratimą. Grandžių viršininkai su savo numeriais pradeda darbą. Nors nakties tamsa kai kuriuos kareivius nuteikia savotiškai, bet ryšininko veide vistiek spindi pasitenkinimo šypsena. Ir kodėl nesišypsoti, jei kiekvienam toks pratimas yra įdomus, viliojantis, ir ryšininkas jam atsiduoda visa siela. Tokiame pratime kiekvienas gali ir turi progos įgytąsias klasėje žinias pritaikyti gyvenimui, pareikšti savo iniciatyvą, savarankiškumą ir sugebėjimus.

Štai, pirmiausia dėmesys nukreipiamas į eilinį Katele. Jis yra centralinės viršininkas; turi parinkti centrinei vietai, ją įrengti ir gerai maskuoti. Grandys negali pradėti savo darbo, kol nežino, kur bus renkiama centrinė. Eilinis Katele greitai orientuojasi: dauboje, po šakotomis eglėmis suranda centrinei vietai. Centrinės numeriai taip pat energingi vyrai: vienas stato komutatorių, antras tvarko laidus, įžeminius, trečias renkia tarnybinių aparatų. Kiekvienas numeris savo pareigas žino ir atlieka jas rūpestingai. Darbas eina darniai. Nepraeina nė 5 minutės, ir centrinė įrengta. Grandys nuo centrinės jau gan toli nutolusios. Sunku grandies viršininkams nakties metu

orientuotis, o ypač dar miške. Bet ryšininkai to besimokydami įpranta, ir jiems linijas tiesiti vienodai sekasi dieną ir naktį. Žiūrėk, čia sunkaus kabelio grandies viršininkas eilinis šliauka pasidėjęs žemėlapi ir kompasą, apklotas savo grandies žmonių milinėmis, šviesdamasis elektros lempute, orientuojasi vietoje, o paskui veda savo grandį teisinga kryptimi. Kiti grandžių viršininkai taip pat savo pareigas atlieka: žiūri, kad kabelis būtų tinkamai pakeltas bei pritaikintas prie žemės, gražiai pratiestas per kelią, per geležinkelį ir kitas pasitaikančias ryšiams kliūtis. Ilgainiui visos grandys, laikydamos didžiausią tvarką ir tylą, pasiekia joms nurodytus punktus ir įsteigia telefono postus. Grandžių viršininkai, pasiekę išeities ribą, praneša centrinei:

— Kalba „Jonas“. Išeities ribą pasiekiau. Kabelio išvyniojau 3 rites. Centrinė visa tai registruoja. Jai, be pareigų sujunginėti telefono abonentus pasikalbėjimui, reikia dar ir registruoti kiekvienos grandies darbą, kad vėliau būtų galima nustatyti visų grandžių veiklą ir paties pratimo eigą.

Pasirodo rytinė aušra. Sučiulba įvairiausiais balsais vasaros paukščiai, atbunda iš saldaus rytmečio miego visa gamta. Kai kurių ryšininkų apima malonus snaudulys, bet snausti nėra kada. Centrinė dirba: davinėja įsakymus pulti toliau; pėstininkai puola, tat ir ryšininkams negalima atsilikti, nes puolančiuosius reikia surišti telefono ryšiu. Jei pėstininkai neturės ryšio, tai jiems veikti bus sunku ir tikslo gali nepasiekti. Ryšininkai tai gerai supranta. Neveltui ir jų kareivinėse yra įrašytas gražus obalsis: „Ryšiai — kariuomenės nervai“.

Puolimas tęsiamas. Nuo šūvių garsų aidi miškas. Ryšininkams karšta. Reikia taikintis ir prie vietos ir linijas teisingai pratiesti. Tokiomis aplinkybėmis ir didžiausiam miegaliui snaudulys praeina. Bepuolant pirmyn, slenka programoj numatytas valandų skaičius. Užimama viena kita riba. Ryšis vis veikia gerai. Vadovas mato, kad pratimas pavyko, įsako ji

Ryšininkų kovos draugai savo palapinėse, poligone
S. Narušio nuotr.

baigti ir nuimti telefono linijas. Centrinė tai perduoda grandims. O iš grandžių tik girdisi:

— Klausau, nuimsiu liniją!

Viena po kitos grandys grįžta su nuimtomis linijomis į centrinę, o grandžių viršininkai raportuoja:

— Tamsta, majore, „Jono“ liniją nuėmiau. Linija veikė gerai!

Pratimo vadovas šypsosi. Kai ką pagiria, kai kam duoda smulkių pastabų dėl kai kurių netikslumų bei klaidų. Klaidų, nors ir nedaug, vis dėlto pasitaiko. Bet nenuostabu, juk iš klaidų mes ir mokomės.

Dar kelioms minutėms praslinkus, visi, traukdami skambią dainą, žygiuoja miesto link. Visų veiduose šypsena ir pasitenkinimas, o nuovargio nematyti.

Pagaliau, gerai baigus nakties pratimą ir grįžtant anksti rytą su daina, pasiekiamos kareivinės. Čia visų laukia dar didesnis malonumas: skani kareiviška kava, malonus poilsis ir pasidalinimas pergyventais pratime išpūdžiais.

Taip ryšininkai pradeda ir baigia savo darbą su daina ir šypsena.

Petr. Medalinskas

Pirmieji žygiai buvo sėkmingi

(Iš savanorio kūrėjo S. S. užrašų)

1920 m. liepos mėn. mūsų kuopa gavo įsakymą žygiuoti į Čiobiškio miestelį. Aš (nors jau buvau vyr. puskarininkiu) ir dauguma mūsų kuopos savanorių dar buvome be kovos krikšto, t. y. nedalyvavę kautynėse. Sužinoję, kad vykstame į frontą, šokinėjome iš džiaugsmo, nes iki tol atrodė, kad lyg ir be reikalo stojome savanoriais. Ūpas pakilęs, mėginame dainuoti.

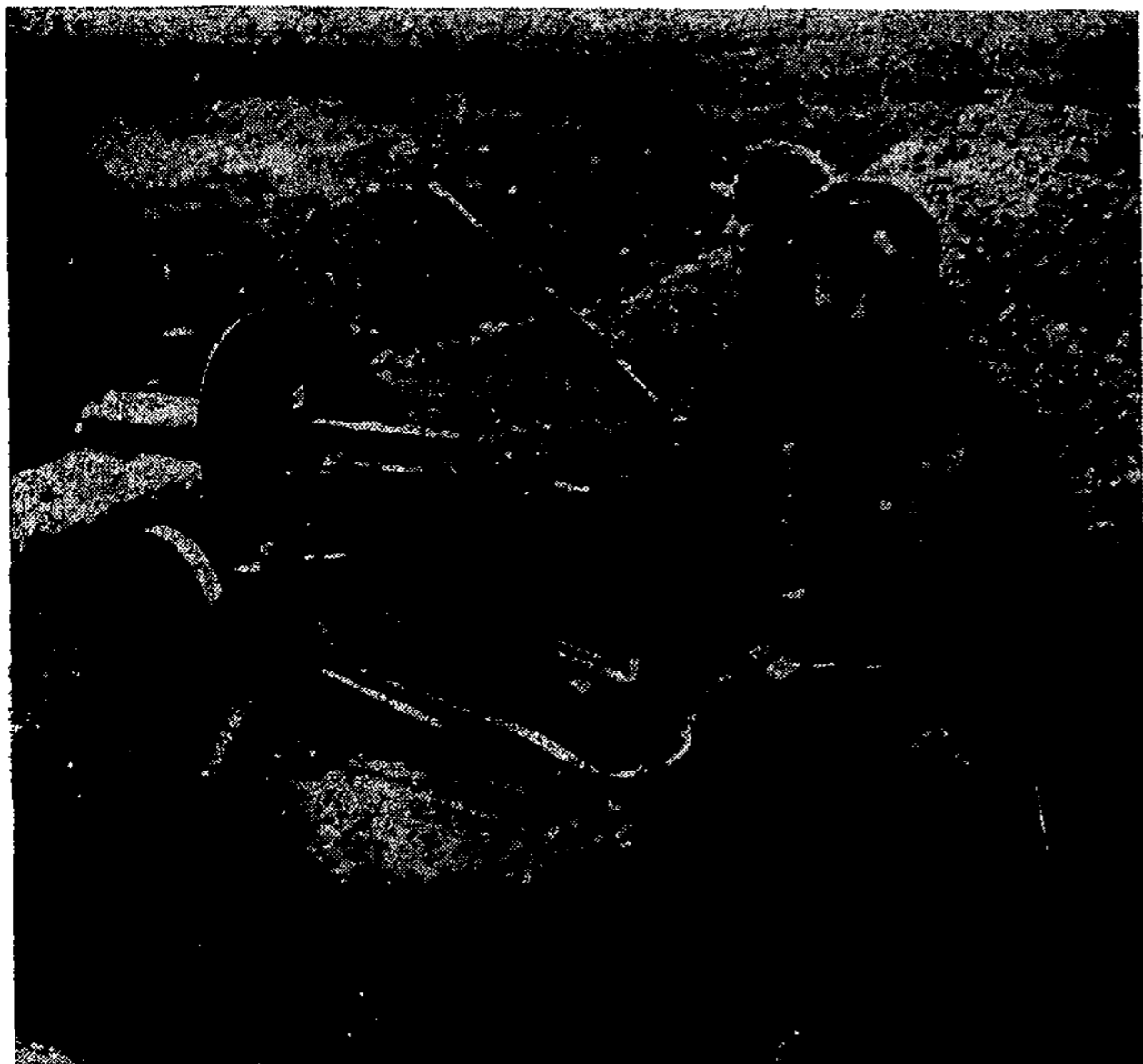
Čiobiškyj pernakvojė išžygiavom į Musninkus, bet čia mums ūpą sugadino, nes teko keletą dienų apsištoti, nepasiekus fronto. Tikrai raminau kitą, kad kautynės su lenkais ejo netoli, prie pat Maišiagalos, ir mus galėjo kiekvienu momentu pareikalauti į apkasus.

Apsistojome Musninkų dvare. Po dviejų dienų atvežė du sužeistus mūsų kareivius ir tris lenkus — belaisvius. Po dviejų dienų gavome įsakymą iš Musninkų žygiuoti į Kernavą. Kadangi netoli buvo lenkai, tai vienas būrys išžygiavo kuopos priešakyje, kur ir susidūrė su lenkais ir juos persekiojo iki Dūkštos. Čia

lenkai apsikasė ir pradėjo spirtis. Tada visa kuopa išsirikiavo kautynėms ir be žymesnių nuostolių užėmėme Dūkštos miestelį.

Netrukus į miestelį atvyko II būrio du mūsų kareiviai tik vienais marškiniais. Iš jų pranešimo paaiškėjo, kad buvo patekę į lenkų nelaisvę, kurie juos nuginklavo ir apiplėšė. Vėliau vienmarškiniai iš nelaisvės pabėgo.

Tokie lenkų darbai mums labai nepatiko, todėl nutarėme už tai atsilyginti. Paprašiau kuopos vadą, kad leistų mane su kareivių būriu „pamedžioti“ lenkų. Kuopos vadas sutiko. Mums išžygiavus, kuopos vadas atsiuntė vieną karininką, kuris prisijungė ir paėmė vadovauti. Mes žygiavome Neries dešiniuojų krantu, kur kareivių ir vietos gyventojų nurodymais galėjo būti lenkai. Nuėjome apie 8 kilometrus, bet priešų vis dar neradome. Jau buvome nustoję vilties juos rasti. Beklausinėjant vietos ūkininkų sužinojome, kad neseniai lenkų būrys nuvyko į netolimą kaimą, apie vieną

Vytautininkų sunkusis kulkosvaidis Rykontų laukuose (1920 m. spalio mėn.)

kilometrą nuo šios vietos. Mes išsiskirstėme į 3 dalis ir vykome apsupti nurodytą kaimą. Besiartinant prie kaimo mūsų, užpakaly pasigirdo šūviai. Tada aš su 5 kareiviais pasileidau atgal į tą vietą, iš kurios pasigirdo šūviai, bet šiame kaime nieko neradome. Vienas gyventojų pranešė, kad prieš kelias minutes du lenkų kareiviai šaudė iš kaimo ir parodė kokia kryptimi jie nubėgo. Mums išėjus iš kaimo nurodyta kryptimi, tik užlipus ant kalnelio, pasigirdo visai iš arti į mus šūviai, nors nieko nematyt ir sunku buvo orientuotis iš kur šaudė, juo labiau, kad kairiajame Neris krante smarkiai šaudėsi iš šautuvų ir kulkosvaidžių. Besižvalgydami pamatėme už kokių 100 žingsnių nuo mūsų avižose gulinius du lenkų kareivius ir į mus šaudančius. Ilgai galvoti neteko. Mes dviese, atkišę šautuvus, šokom bėgti į lenkus, rėkdami „rankas aukštyt“. Paskui mus pasileido bėgti ir likusieji 5 kareiviai (mat, norėjome lenkus paimti gyvus). Lenkai metė šautuvus ir iškėlė rankas.

Mūsų belaisviai buvo labai apiplyšę, plikais keiliais, palaidinės tik laikėsi ant kupros, o vienas visai basas. Tasai, kuris basas, blauzdas buvo apsvyniojęs visai gerais bintais, kaip vėliau paaiškėjo, iš mūsų apiplėštų kareivių atimtais.

Tikslas iš dalies buvo pasiektas: už mūsų kareivių apiplėšimą turėjome du gyvus lenkus ir jų ginklus, be to, tai buvo pirmasis maño susidūrimo su lenkais laimėjimas. Po to gavome įsakymą užimti dvarą, kuriame buvo lenkai. Nors lenkai priešinosi, bet dvaras buvo užimtas be nuostolių.

Kitos dienos rytą 9 val. gavau įsakymą vykti į Maišogalą. Pakeliui buvo Sudarvės miestelis, kuriame tikėjome gauti ką nors užkasti, bet čia atvykęs pamačiau šalia miestelio, laukuose, besigrupuojančią didžiulę kariuomenės dalį. Mano apetitas greit dingė, buvo svarbiau patirti, kieno kariuomenė miestelio laukuose. Sužinojau iš gyventojų, kad tai buvo raudonosios armijos kareiviai. Tuo laiku mes su jais nebekariavome, todėl lengviau atsikvėpęs drožiau per miestelį toliau.

Išėjęs iš Sudarvės ant Maišogalos vieškelio, pastebėjau, kad kelias buvo labai sutryptas ir primėtyta įvairių karo reikmenų; šovinių, granatų ir įvairių dėžių, iš kurių galima spręsti, kad neseniai šiuo vieškeliu turėjo keliauti netvarkingos kariuomenės dalys, bet kokios kariuomenės: bolševikų, lenkų ar mūsų — nežinojau. Pradėjau klausinėti vietos gyventojų, iš kurių paaiškėjo, kad šios dienos rytą šiuo vieškeliu į Maišogalą (kur aš turiu vykti) žygiavo daug lenkų kariuomenės. Dabar, manydamas, kad Maišogaloje lenkai, nežinojau kas daryti. Bet turėjau vykti, nes mano žinios apie lenkus buvo nevisai tikros. Kaip gi paaiškinsiu savo vadui, neįvykdęs įsakymo? Nusprendžiau vykti, pasiteiraudamas pas gyventojus. Pakeliui pasiėmiau 5 rankines lenkų pamestas granatas ir nusprendžiau gyvas į nelaisvę nepasiduoti.

Prisiartinęs prie Maišogalos iš apylinkės gyventojų patyriau, kad miestelyje yra lietuvių kariuomenės. Išdrąsinęs įėjau į miestelį. Prie pat miestelio sutikau savo kuopos kareivį, kurį iš tolo pašaukiau vardu, kad geriau įsitikinčiau, ar tikrai tas pats.

Besikalbant su vadu, atėjo kareivis ir pranešė, kad atvarė 40 lenkų kareivių belaisvių. Vadas man įsakė sutvarkyti belaisvius. Nuvykęs pamačiau būrį gerokai apdriskusių kareivių. Jų tarpe tik seržantas buvo padoriau apsirėdęs, kuris priešinosi, nenorėdamas atiduoti savo arklio. Betvarkant belaisvius, atvyko būrys gailėstingų moterėlių su maisto produktais, kuriuos perdaviau seržantui, kad išdalytų savo kareiviams. Tuo tarpu lenkai neleisdavo, kad gyventojai sušelpytų mūsų kareivius-belaisvius. Atneštą maistą pasiimdavo patys lenkai, o žmonės vydavo nuo lietuvių belaisvių, mušdami lazdomis ir pasityčiodami.

Baigiant tvarkyti belaisvius, atvykęs kareivis pranešė, kad atvežė 3 vežimus šautuvų ir kitokių iš priešo paimtų ginklų. Vėliau dar atvežė kelis transportus paimtų ginklų. Taip baigėsi mano pirmasis susitikimas su priešu.

J. R.

Nakties pratimas poligone

Štai mes žygiavom visą naktį,
Mums kelią rodė žvaigždės iš dangaus .
Aplink ramu... Tik paukščių sapno dainos...
— Pirmyn, vyručiai — priešas smūgį gaus!

Rasa tik byra, skamba žiedas pievoj,
O širdys plaka — ar žygis pasiseks?
— Juk mes laimėsime, Višagalis Dieve...
Tiktai pirmyn, draugai, — jėgų ilgam užteks.

Danguj jau skleidžias tulpės, rožės,
Miške mekena stirnos tolumoj...
Juk mes užaugom tėvų žemės grožy,
tad tik pirmyn — mes žemėj mylimoj.

Tik švyst raketos viena paskui kitą;
O mes prie priešo — puolam taip narsiai,
Ir šūviai mūs ginklų — tai vaizdas nematytas.
— Pirmyn! Valio! — jau baigsim tuoj draugai.

Trimitas — mes sustingstam vietoj,
ir „priešą“ sveikint juk tikrai smagu.
Rikiuojasi būriai, vėl aidi dainos:
Nerin tuoj šoksime atgaivint jėgų.

S. O.

Aš galiu būti džentelmenas

Senovėje karių nusakydavo trumpai: mandagus, visad ir visur visiems padeda. Ginklas — kario draugas, priemonė kraštui nuo priešo ginti, silpnesnį užstoti. Tokių karių laukia iš mūsų viršininkai ir šiandien.

Anglai mandagų žmogų džentelmenu vadina. Tai nėra paviršutiniškas mandagumas, vien tik dailus sveikinimasis, skambus kojų sumušimas. Tikrasis mandagumas daug gilesnis — jis iš žmogaus gelmių eina, išorinis mandagumas tik jo atspindys.

Žymus kardinolas Newmanas apie mandagų džentelmenišką žmogų yra pasakęs: „Džentelmenas yra tasai žmogus, kuris niekad kitam nesuteikia skausmo... Tikrasis džentelmenas rūpestingai vengia viso, kas gali užgauti ar apmaudan vesti kitą; vengia susirėmimų, įtarinėjimų, niūrumo ir pykčio; jo didžiausias rūpestis — padaryti, kad visiems būtų jauku, malonu, kaip namie. Džentelmeno akys nukreiptos į visą draugiją: su visais droviaisiais jis švelnus, su nuošaliaisiais malonus, su juokingaisiais gailestingas; jis sugeba prisiminti su kuo kalbąs, saugosi netinkamų išsireiškimų, kurie gali kitą suerzinti“. Mandagus žmogus niekuomet nekalba apie save, nesigiria, šmeižtų ir apkalbinėjimų jis negirdi. Džentelmenas niekad neužsimena apie pikta: jis tiki, kad didžiausi priešai virs viena dieną jo draugais. Toliau sako tas pats Newmanas, kad džentelmenas turi per daug sveiko proto, kad užsigautų įžeidžiamas, yra per daug užsiėmęs, kad atsimintų skriaudas, ir per daug nepaslankus, kad kerštautų. Džentelmenas turi būti kantrus, atlaidus, teisingas, paprastas, mažakalbis, atviras; įsitraukdamas į kurį nors ginčą, niekados nenuvažiuoja į storžieviškumą, kuriuo pasižymi mažiau išsiauklėję žmonės.

Pasitaiko, kad jaunesnieji ar valdiniai, norėdami įtikti viršininkams, pradeda, kaip žmonės sako, šunuodegauti. Jei esi mandagus, džentelmenas, tai niekados negali daryti to, kas žemina tavo asmenybę. Nusikaltai ar šiaip per neapsižiūrėjimą ką padarei. Klausia viršininkas, o tu bijai prisipažinti, neturi drąsos, leidi kartais net kitiems nukentėti, dėl tavęs kartais net valdiniams. Niekšinga. Tai ne džentelmeno elgesys. Jei dabar tu bails, tai kas bus, kada kulkos zvimbis virš galvų. Su viršininkais reikia sveikintis. O kaip padarysi, kai bus siaura vietos? Kelda-

mas ranką prie kepurės, gali alkūne pastumti tą patį viršininką. Gėriaus nekelk, o atsistok ramiai, praleisk praeiti. Kariams niekad negalima aplenkti mandagumo. „Kariško mandagumo reiškinys rodo kariuomenės drausmės lygį“, sako gen. mjr. D. C. Shanks. Kariškas mandagumas nėra luomo pobūdžio palikimas. Tai yra prisipažinimas tarnauti savo tėvynei; tą prisipažinimą pareiškia vyrai, kurie tiki, kad jų tėvynė, Lietuva, ir dėl jos verta gyventi ir ją ginti. Toliau tas pats gen. mjr. Shanks sako: „kad kariškas mandagumas rodo ištikimumą nustatytajai vadovybei. Kariško mandagumo reiškinys, kaip ir bet koks mandagumas, turi būti toks, kad parodytų asmenybę, bet neslėptų jos. Mandagume, kurį jaunesnysis reiškia savo viršininkui, nėra ko slėpti“.

Su viršininku ar vyresniuoju mandagiai elgiasi ir didžiausias storžievis. Tikrą žmogų pamatysi lygiųjų tarpe, kazematuose. Juk mandagumas neskirstomas namams ir pasauliui. Būk atidus draugui, lygiai kaip ir viršininkui. Mokėk valdytis ir išlaikyti šaltą kraują, neišsišok, kur nereikia, neužbėk už akių, kada kitas ką nors pasakoja, o lauk, kol jis baigs, tada tik pradėk savo, paklausk — kas neaišku. Jei tu supranti, kokia yra džentelmeniškumo reikšmė, tai niekados neprivalai įžeidinėti savo draugų. Būk atsargus su pašiepimais, sakyk tik tiems, kurie juos supras ir neįsižeis. Venk apkalbinėti savo draugus. Apkalbinėjimas yra labai blogo skonio dalykas ir nemandagumo ženklas.

Kiekvienas džentelmenas stengiasi gražiai taisyklingai savo gimtąja kalba kalbėti. Reikia žinoti, kad žmogaus kalba daug ką pasako ir apie patį žmogų. Ypač kalbant reikia vengti trankumo. Trankumas blogo išsiauklėjimo pažymys. Kalbėk, kad kitas tavo draugas suprastų, kalbėk saikingai, švelniai, ištark aiškiai garsus, nes to reikalauja pagarba žmonėms su kuriais kalbiesi.

Truputį dėl keiksmų. Jie, reikia pasakyti, labai praplėtę karių tarpe. Rusai išgyvendino iš savo kariuomenės keiksmus, dėdami pabaudas už kiekvieną ištartą keiksmąžodį. Mes dar vartojam aibes iš rusų paskolintų keiksmąžodžių. Keikdamas draugą ar valdinį, tu jį žemini, purvais drabstai jojo žmoniškumą. Mes vartojam juos pykdami, džiaugdamesi, draugiškai kalbėdamiesi.

Iš poligono pratimų: tankeliai paskui pėstininkus per Nerį

S. Narušio nuotr.

Smulkmenos. Pas mus priimta sakyti susičiaudėjus į „sveikatą“. Geriau būtų nusičiaudėjusiam atsiprašyti, o dar geriau bus, jei pasistengsi nusičiaudėjimo garsą paslėpti ir pridengti burną ranka. Pasitaiko, kad kitą čiaudėdami apspiaudom — nemandagu, negražu. Kariam nedera laikyti rankas kišenėse — nemandagu. Atsisėdęs „negriežk“ kojomis, o sėdėk gražiai, nesudėk vieną koją ant kitos. Kyštelėjimas nosies į draugo laišką, skaitomą knygą, dviejų pašnekesių keblion būsenon stato draugą: gal jis nenori, kad tu skaitytum ar klausytumeisi jo pašnekesio. Bet jis mandagus, jis tau nepasakys nieko. Tu išnaudoji kito mandagumą.

Karys uniformuotas. Jį visi mato, į jį akis atkreipia. Viešumoje neprivalai aplenksti mandagumo dėsnų, o turi atsiminti: eidamas gatve visuomet laikykis dešinės, nestovinėk, nesigrūsk, nesikalbėk sustojęs su draugais, nesiskerėčiok rankomis, gatvėje kalbėk tyliai. Kvaila atrodo, kai žmogus atsisuka ir į praėjusius žiūri atbulas. Einant su moterimi, moteriai užleidžiama toji šaligatvio pusė, kuri arčiau prie namų sienų. Be to, vyriškis pasitraukia moteriškai, seniui, ligoniui, jaunesnysis vyresniajam iš kelio. Jei ką pastumsi netyčiomis ar į ką atsidauši, būtinai atsiprašyk. Jei nori ką nors parodyti, nerodyk ranka, o žodžiu. Valgyti gatvėje nepridera. Jei esi džentelmenas, gatvėje gali pasitarnauti: pakelk iš kitų rankų iškritusį daiktą, parodyk kelią nežinomiems. Niekad nesėdėk, jei tavo vyresnysis ar kuri moteris stovi, o būk visados pasirengęs užleisti vietą moteriškai, senam žmogui, ligoniui ir vyresniajam. Venk kalbėtis su žmogumi, kuris reikia gerbti, su papirosu ar pyp-

ke dantyse. Lipant iš traukinio nesigrūsk, nesistumdyk, stenkis neįkyrėti savo draugams keleiviams. Eidamas į kiną ar teatrą visad atsimink, kad nepasivėlintum, nes nepunktualumas yra didžiausias nemandagumas. Teatre ar kine netriukšmauk, nekalbėk balsiai, nereišk savo jausmų taip, kad kitam įkyrėtum. Dažnai atsitinka: scenoje ar filmoje vaizduojama skaudūs dalykai, o čia, žiūrėk, ir pradeda balsiai juoktis vienas kitas. Įėjęs į krautuvę ar knygyną, pats neimk ir nečiupinėk daikto, kol tau nepaduos, kurį tu nori pirkti. Jei lipsi į viršų laiptais su moterimi, neprivalai eiti jos užpakaly, o truputį aukščiau. Lipdamas žemyn, elkis atvirksčiai.

Sėdėdamas už stalo nesisukinėk, nesikraipyk, nečiupinėk daiktų, nesiremėk alkūnėmis. Nesėdėk atsilošęs kėdėje. Valgyk tyliai, nesukubėdamas, nečepsėk. Kaip negražu yra, kada, įėjęs į valgyklą, girdi visokiausių balsų „muziką“. Taip pat nemandagu bus, jei valgydamas niūniuosi, skaitysi knygą ar laikraščius.

Būdamas atostogose, gali nueiti į įvairius pasiūlymus, pramogas. Kaip pasielgsi šokiuose? Norėdamas pakviesti šokėją, turi jai prisistatydinti, pakviesdamas šokti, turi gražiai nusilenkti. Pašokęs, palydėk iki vietos. Šokdamas venk stumdymosi. Jei pasitaikytų — mandagiai atsiprašyk. Nevaikščiok apsikabinęs moterį. Taip pat netinka kariui viešumoje pasakoti šlykštūs anekdotai. Iš jų spręs žmonės apie tave.

Daug prirašyta. Įvykdyti visa galima. Būtinai reikia pasiryžti: „Aš galiu būti džentelmenas“.

Kar. kand. Jon. Braz-is

Paveikslais vaizduokime gyvenimą

(Kiekvienas fotografuojantis ir fotografuojamas turėtų tai įsidėmėti)

Geras, gyvenimiškas paveikslas, įdėtas knygoj bei laikrašty, dažnai daugiau pasako, negu platus tuo reikalu rašinys. Tačiau gerą vaizdą pagauti sunkiau, negu ką nors plunksna apibrėžti.

Jeigu jau turime geresnių plunksnos darbininkų, tai labai pasigendame gerų, gabių fotografų. Fotografas turi būti ne tik specialistas, bet kartu ir menininkas. Turi nusivokti pagauti vaizdą tokį, koks iš tikrųjų keltų žiūrovo pasigrožėjimą, susidomėjimą ir rodytų tikrą gyvenimą, jo nuotaiką, o ne būtų dirbtinas ir negyvas. Meniškas fotografas dažnai nežymų įvykį bei darbą moka taip gyvai pagauti, kad negali atitraukti akių nuo jo nuotraukos. Keletą tokių gerų bendradarbių — fotografų matome ir „Kary“, tačiau dauguma fotografuojančių vis dar nemoka atsikratyti to įkyrėjusio ir negyvo pozavimo.

Žiūrėk, kartais vaizdas būtų gražus ir įdomus, bet jo dalyviai pozuoja — žiūri į aparatą arba atkreipę savo dėmesį, taip, kad būtų nutraukoj matyti jų veidai. Aiškiai pastebi nenaturalumą. Tokie vaizdai daugiau slyti ir nepatenka į spaudą. Jeigu kartais ir patenka, tai „iš bėdos“, kaip žmonės sako, kad geresniųjų negauta. Ne visada ir redakcijos gali tinkamų pasirinkti.

Dažnai fotografuojantieji skundžiasi, kad ne visada galima slapta, nejučiomis dirbančius nufotografuoti. Ypač nejučiomis negalima iš arti fotografuoti. Tuoj pastebi foto aparatą. O tuomet ir kreipia savo

veidus aparato link. Neklauso nei perspėjimų, nei prašymų.

Kas daryti? Čia turi ateiti į pagalbą patys fotografuojamieji. Pamatę aparatą, tegu ne į jį kreipia dėmesį, bet toliau varo savo darbą taip, kaip jį dirbtų ir nejausdami foto aparato. Tokie savo veidų kreipimo į foto aparatą mėgėjai turėtų gerai atsiminti, kad jų veidas įdomus tik jiems patiems ir jų negausingam artimųjų būreliui, bet platesnei visuomenei įdomus tik jų darbas, darbo aplinkuma ir nuotaika. Nepažįstamųjų veidai dėmesio netraukia. Platesnė visuomenė domisi tik kuo nors pasižymėjusių veidais, žinomų bei pagarsėjusių žmonių, kada nuotraukos pagrinde yra jie, o ne darbas bei veiksmas. Kada nuotraukos pagrinde yra veiksmas, tai atskirų žmonių veidai susidomėjimo nekelia. Be to, turi atminti, kad jie, atkreipę į aparatą savo veidus, daro nuostolį fotografuojančiam ir sau. Tokia nuotrauka į spaudą nepateks ir trūnės kelių asmenų albumuose. O dėl savo ir artimųjų albumų galima nusifotografuoti atskirai ir kaip patinka. Tik netrukdykite, kada dirbama dėl spaudos.

Kaip plunksnos darbininkas, taip ir fotografas turi būti ne tik menininkas, bet kartu ir kurių nors gražių idėjų propaguotojas. Ir paveiksluose turi atspindėti kilni propaganda: koks nors gražus, kilnus darbas, veiksmas, kuris gali ir kitus traukti, žavėti. Iš-kelti ir atskirus asmenis, šiuo ir ar tuo pasižymėjusius, sektinus kitiems.

Paskiausiai „Kary“ randame nuotraukų vieno kito asmens pirmaisiais baigusių mokomąsias kuopas, laimėjusių šaudymo pirmenybes ir t. t. Tai vis gražu, patraukiančia kitiems. Šią sritį reikėtų dar praplėsti. Nesigailėti ir kitose srityse pasižymėjusių įdėti į laikraščio skiltis. Juk pirmaisiais baigti, ką nors laimėti, pasižymėti reikia darbo, atsidavimo ir uolumo. Šias geras ypatybes reikėtų išskelti. Juk tai gražūs pavyzdžiai kitiems. Prie rašinių bei korespondencijų, kuriose tokie asmens minimi, būtų labai gera pridėti ir jų atvaizdus. Darbštumas, sąžiningumas, uolumas ir kitos geros ypatybės turi būti įvertintos.

Tad, turintieji foto aparatų, nukreipkite juos į viską, kas gražu, įdomu ir kilnu. Tegu jis būna ne vien malonumo bei pramogos įrankiu, bet ir gražių darbų talkininku. O tai pasiekama dirbant kartu su savąja spauda. Tuo pačiu keliu eikime ne tik į karinę, bet ir į civilinę spaudą.

St. Juodlis

Kaip vartoti patefono adatas

Šiandien patefonas, o ypač jo pritaikymas (prie radio aparatų, stiprintuvų, muzikai transliuoti, pav. kareivinėse) labai plačiai naudojamas. Kartu su tuo labai plačiai yra paplitusios ir patefono plokštelės. Neatsižvelgiant į tai, plokštelės, palyginti, yra nepigios, o tuo tarpu jos vartojamos po kiek laiko jau nebeišduoda tuos niuansus, kaip būdamos naujos. Garsus lydi užesys, tonas nebesvarus, plokštelė be laiko lyg ir pasęsta. Tokiais atvejais kalti dažniausiai esame mes patys.

Pirmausia, plokštelės reikia tinkamai laikyti. Jei jos sumestos į krūvą, tarpusavy neperskirtos, trinasi, tai, žinoma, iš

tokių plokštelių daug ko tikėtis neteks. Plokštelės turėtų būti laikomos stačios, vertikaliai, ant briaunų sustatytos (patogiausiai tam tikroje spintelėje) ir kad be popieriaus tarpusavy nesiglaustų. Bet ir geriausiai laikomos ir valomos plokštelės nieko nepadės, jei neatkreipsime dėmesio į kitą esminį dalykėlį, į patefono adatų vartojimą. Daugeliui yra žinoma, kad nuo adatų parinkimo daug priklauso išgaunamas iš plokštelės tembras ir tono švelnumas. Bet nedaug kas žino, kad netinkamai vartodami patefono adatas — labai greitai gadiname plokšteles.

Plokštelei sukantis, užfiksuoti garsiniai ruoželiai bėga pro adatos smaigalį. Adata įgauna virpesius, kurie vienu ar kitu būdu paverčiami garsais. Kad adata sektų visus garsinio ruoželio vingius vingelius, nelygumus, ji turi būti plona, aštri, bet tuo pačiu ir standri (ne lanksti). Plokštelei sukantis, gaunasi intensyvi trintis tarp adatos smaigalio ir garsinio ruoželio sienelių. Adatos kelias nemažas: plokštelėje 25 cm diametro tas kelias lygus apie 200 metrų. Dėl to greit nusidėvi adatos smaigalis ir garsinis ruoželis. Ruoželiui nusidėvėjus, greitai blogėja plokštelės kokybė; nusidėvėjus adatai — nebegauname švaraus garso, nes atbukęs smaigalis negali perduoti garsinio ruoželio smulkiąją moduliaciją. Todėl praktikoje saugo garsinio ruoželio nusidėvėjimą adatos sąskaiton.

Praktiškai, du kartu plokštelę praleidus, adata paprastai yra pakeičiama nauja. Tas būtų visai gerai, bet daugelis, praleidęs vieną plokštelės pusę, ir dėdamas kitą jos pusę, apsuka ir tą pačią adatą per kokį 180°. Tuo nesąmoningai yra be laiko sutrumpinamas plokštelės amžius. Praeidama ilgą kelią, adata vienpusiai nusidėvi, jos smaigalis atbunka, ir gaunasi aštrūs, išsivertę priešingon pusėn kraštai. Iš čia darosi aišku, kaip netikslu yra apsukti adatą: atvintę kraštai garsinio ruoželio sienelės piaute piauna. Ir jei, adatą apsukus, pirmas išpūdis ir atrodo geras (nes adata tikrumoje ir bus smalesnė savo aštriais kraštais, bet nelygi, nešlifluota), tai plokštelę tas labai gadina. Kelis kartus taip plokštelę praleidus, ji nustoja savo vertės.

Todėl naudokime adatas iki jas visai pakeičiant; nekeiskime jų padėties galvutėje, adatos lizde, ir ilgai turėsime geras plokšteles.

Kar. asp. A. S.

Laiškas namiškiams

Atleisk, tėveli ir mamyte,
kad neskubėjau parašyti.
Rimtai, turėjau pamąstyti,
kaip jums teisingai atsakyti.
Lengvai meluoti nenorėjau,
nes kaip sūnus, to negalėjau.
O ir rašyti negalvoju,
kad ir tėveliams, nepadoru.
Jūs klausiat, sodams sužydėjus,
ar nepradėjau gaudyt vėjus?
ar manęs dienos neapvylė?
ar vis kariuomenę dar myliu?
Gėda didi, tėveli, būtų,
jei taip idėjos greit pražūtų.
Esu lietuvis, sūnus narsuolių,
todėl tuščių nemėgstu žodžių.
Kaip nemylėti kareivinių,
kur plaka tiek jaunų krūtinių,
kuriose tiek dainų ir juoko,
kur gint nuo priešų kraštą moko.
Namai čia erdvūs ir saulėti,
ir brangi klasė numylėta,
kurioj kas vakars vakarojam
ir statusus kaip reik dorojam.
Čia kiemas, tiesa, kiek smėlėtas,
ir mūsų prakaitu nulietas,
gyvybės visą dieną pilnas,
čia dirba sukasi, kaip garnos.
Štai viens arkliuką muštravoja,
kitur, žiūrėk, būrys žygiuoja.
O ve, grandinės priešą puola,
kits vėl ką dirba, tašo kuolą.
Taip kaip pas gerą gaspadorių,
čia visad stačios, gražios tvoros,
kiekvienas daiktas savo vietoj
nėra bedarbių šioje vietoj.
Tiesa, pavasaris kiek veikia,
sugrižt į kaimą kažkas traukia.
Juk žydi sesių ten darželiai,
taip tyliai šnera ten upeliai...

Ir kai kada kai pasvajoji,
lyg tai mergaitės kur dainuoja,
kaip ir vilioja kareivėlį,
pasigėrėt su ja pavasareliu.
Bet tiktai galvą tu pakelki,
aplink save trumpai pažvelki,
užmirši viską praicityje
liesis kiti jausmai krūtinėj.
Ir čia ta pati saulė teka,
paukšteliai medžiuos ulba, šneka...
Ir darbas nors kitoks, naudingas,
gražus tėvynei reikalingas.

Be to, važiuojam į manevrus,
ten po žalias palakstom pievas,
kvapias, tirštas nubraidom žoles
atsimenam vaikystės juokus.
Gėlėms krūtinę padabinę,
kartais patrypiam gegužinėj
ir tiek smagumo čia surandam,
kiek tiktai norim, kiek tik lenda.
O ten, namuos, dragūnas būsiu,
vistiek tėvynei nepražūsiu.
Juoda vaga su beriu žengsiu
raudono rašto žygin lauksiu.

J. p. Gražulis

Pabūklų poilsis aikštėje

Karinio rengimo kursai ekskursijose

Pradžios mokyklų mokytojų karinio rengimo kursų programoje buvo numatyta eilė ekskursijų. Kursams baigiantis, kursantai lankėsi įvairiose kariuomenės dalyse. Tokios paskutinės įdomesnės ekskursijos buvo: į karo aviaciją, į poligoną ir į Kulautuvos kurortą. Aviacijoje kursantai ir kursantės turėjo progos ne tik pasižiūrėti įvairių kovos lėktuvų, bet kai ku-

Kursantės mokosi taikyti
A. Šulco nuotr.

rioms teko jais ir paskraidyti. Ypač buvo patenkintos skraidžiusios moterys, nes kai kurios jų buvo pavėžytos ir su lakūniškais „malonumais“. Sekmadienį, rugpiučio 9 d. „Vilniaus“ garlaiviu buvo surengta ekskursija į Kulautuvos kurortą. Ekskursantus sutiko kurorto direktoriaus plk. ltn. Augustauskas. Pirmiausia buvo apžiūrėta Kulautuvos koplytėlė ir paminklas, kuris pastatytas Šventųjų metų ir Respublikos Prezidento A. Smetonos garbei, jo 60 m. sukaktuvių proga. Vietos klebonas kunigas Linartas atvykusius gražiai pasveikino, nupasakojo Kulautuvos istoriją, dabartinį tvarkymąsi ir augimą.

Kulautuvos miške ekskursantai surengė gegužinę, ir moterys-mokytojos pasirodė su labai gražia programa. Čia jos gražiai padainavo savo kursų metu sukurtas dainas, padeklamavo ir perskaitė savo „laikraštį“. Ta moterų-mokytojų graži ir vykusi programa tiek buvo įdomi, kad sutraukė pasiklausyti daugelį Kulautuvos vasarotojų.

Ekskursantus į garlaivį palydėjo kurorto direktorius plk. ltn. Augustauskas ir klebonas Linartas. Kurorte direktorius-kursantams atsiminimui padovanojo ir pats išdalino po penketą Kulautuvos kurorto vaizdų. Ekskursantai linksmi ir gerai nusiteikę vakare grįžo į Kauną.

Nors kursantai po ekskursijos ir buvo kiek pavargę, bet pirmadienio rytą 4 val. trimitas juos vėl pakėlė

iš miego. Apie 5 val. viso kursantai kariškais sunkvežimiais išvyko į paskutinę numatytą ekskursiją — į Gaižiūnų poligoną, pasižiūrėti tos dienos pratimo, kur buvo pulko puolamas įsitvirtinęs priešas.

Kaime prie pat poligono jau rado pilną kelią artilerijos, pėstininkų ir kitų ginklų rūšių; kiti daliniai jau buvo pasirengę veiksmams. Kursantai, pamatę ant karių kepurų ir rankovių užsidėtus įvairių pareigūnų ženklus, pradėjo gyvai teirautis, ką tie ženklai reiškia ir, apskritai, visi aktingai dalyvavo išsiaiškinimuose ir labai domėjosi vykstančiu pratimu. Ruklos dvare ekskursantus sutiko II divizijos kpt. Misevičius, kuris visą dieną kursantams aiškino pratimo veiksmus ir parodė poligono II ir III-čią stovyklas, gražiai, meniškai sutvarkytus ir papuoštus poligono miestus.

Kursantės ir kursantai, nors anksti kėlę, daugelis buvo mažai arba visai nevalgę, bet kantriai laukė Šilosėdų aukštumoje pratimo pabaigos. Pratimui pasibaigus, II divizijos vadas gen. ltn. Adamkavičius ir gen. št. plk. Griganavičius atsisveikino su kursantėmis ir kursantais.

Grįždami iš Šilosėdų aukštumos kursantai užsuko į II stovyklą, kur stovyklos viršininko 8 p. pulko vado plk. Butkevičiaus maloniu pasiūlymu karininkų ramovėje kursantės buvo pavaišintos. Apie 17 val. kursantai iš II-sios stovyklos grįžo į Ruklos dvarą.

Išvykstančių kursantų moterų 2 atstovėms gen. št. plk. Griganavičius įteikė iš poligono gėlyno po raudoną rožę.

Jau vakare kursantai tais pačiais sunkvežimiais grįžo į Karo Mokyklą.

S. N.

Iš vaikučių šventės A. Panemunėje VIII. 9 d.

Iš moteriškai kariško dienoraščio

Ketvirtadienis, liepos 30 d.

Šiandien šaudymas, bet tikras šaudymas, netoks kaip ligi šiol: kovos šoviniiais, 100 m atstume.

Pasiimam iš kuopos vyrų „geležines panas“, jie taip vadinama šautuvus, užsidedam kaip naščius ant pečių ir marš į šaudyklą. Paskiria mane į pirmą pamainą. Duoda kažin kokius šautuvo „metrikus“, pasakoja apie trajektoriją prie 100 m, bet aš nieko negirdžiu ir nematau, galvoju tik apie pirmą sūvj. O širdelė tai tik tuk, tuk, tuk, kaip kūju duoda... Minty pakartojau visas prisitaikymo taisykles. Atsigulu ant žemės, šautuvą stipriai prispaudžiu, prisimerkiu ir ieškau taikinio. Užtupdau taikinį ant sargo, atsikvėpiu ir... puf... kažin kuri šalia manęs, net šautuvas iš rankų iškrito. Kartojau vėl tą patį, bet lyg tyčia pačiu svarbiuoju momentu sudėkši mano draugių šautuvai.

Pagalčiau aš paskutinė. Nusitaikau, ach, kokios ilgos minutės, pirmas nuspaudimas ir... staigus šūvis. Stiprus trinktelėjimas į petį, akyse kažin kas sudulka ir aš pasijuntu, šautuvą išmetus, begulinti ant žemės. Tikrintojas praneša: nėra. Tik dabar prisimenu, kad nusitaikydama užmiršau visai apie mamonėlį.

Antrą ir trečią kartą iššauunu pirmiausia. Išmušu 11, 10. Leidžia pasitaisyti, išmušu vėl 10 ir sąlygas įvykdu. Patenkinta, beveik švilpaudama grįžtu iš šaudyklos namon. Vakare tik ir kalbamės kaip sekėsi šaudyti, kokia atatranka.

Sekmadienis, rugpiūčio 2 d.

Neturiu laiko dienoraščio rašyti. Šiandien radiofone turim savo pusvalandį. Dirbom keletą dienų išsijuose. Visos ir namon laiškus parašėm, kad pasiklausytų. Kaip gi nesistengsi, girdės gi visi pažįstamieji. Aš irgi parašiau savo „širdies pusbroliui“, mat, tokia giminystės rūšis pas mus kursuos atsirado. Jei tik atvyksta koks bernuželis, paklausus tuoj kuklus atsakymas: „čia mano pusbrolis“. Na, o kiek tokių pusbrolių yra I ir II būryj, reikia pripažinti, kad jų skaičius nuolat didėja.

Vakar buvome viename forte, matėm kulkas dirbant. Bandžiau ir aš vienai šovinių skaitytojai patalkinėt, bet jai sudėjus 10 dėžučių, aš dar vienos nebuvau baigus.

Buvom taip pat priešlėktuvinė grupė: pademonstravo zenitines patrankas, jų veikimą. Parodė tokį įtaisą, rodos, prediktorių, kuriame tokia daugybė ratukų, kad ir per dieną nesuskaitytum. Pačiupinėjau vieną antrą, pasukinėjau ir vis tiek nieko nesupratau.

Visos mintys koncentruojasi vakarui: kaip ten bus radiofone, juokais mus net „žvaigždėm“ vadina.

Trečiadienis, rugpiūčio 5 d.

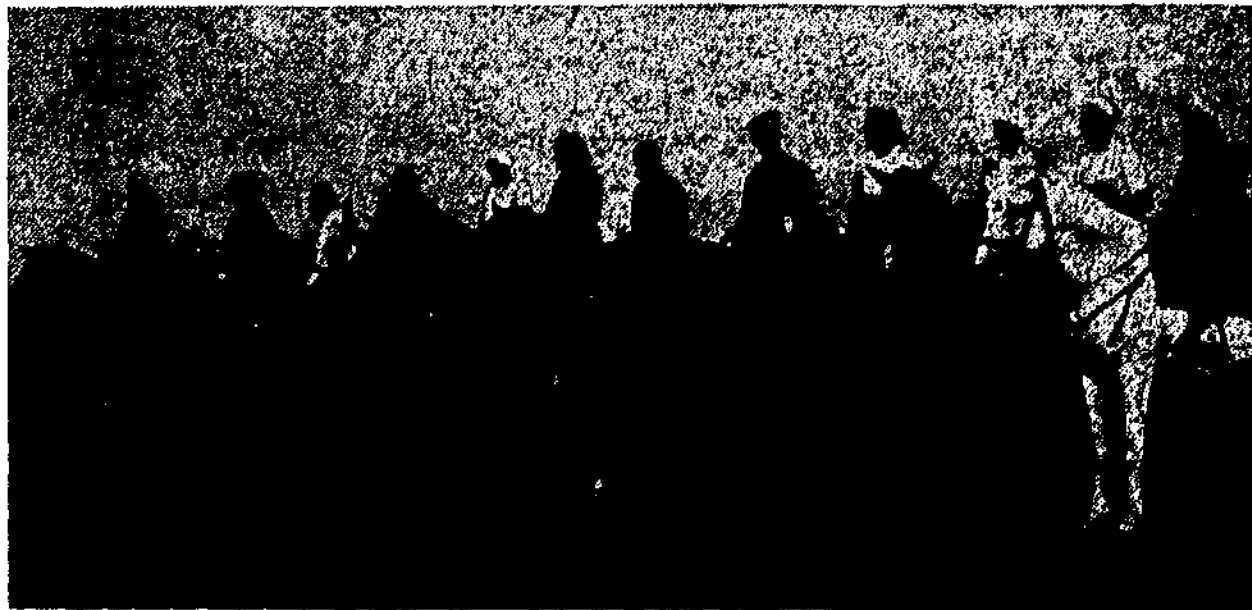
Nesuspėju net užfiksuoti visų savo įspūdžių. Viskas taip įdomu, nauja, nežinoma. Kiekvieną dieną, žiūrėk, vis kokia netikėta naujiena. Pav., kad ir sanitarijoj; kaip apsipratom su ligonine, išklausėm visą eilę paskaitų apie visokias bacilas, rodos, kas ir begali būt nauja. Bet, štai, aną dieną išrikioja visas ir vedasi sanitarijos pamokoms į kalną. Galvoju, kokia čia dabar sanitarija su pasivaikščiojimais. Bet, štai, atvažiuoja sanitarinis vežimas, ir mes pradėdam rinkti iš kautynių lauko „sužeistąsias“. Paimam neštuvus, su dideliu vargu įritam „sužeistąją“ ir tempiam ligi sanitarinio vežimo, velkam kokį galą pusiau žeme, ir staiga ligonį su neštuvais dribt žemėn. Visa laimė, kad ligonis sveikutėlis, o šiaip — Dievas žino koku balsu pradėtų šaukti. Juokiasi ir „sužeistasis“, kvatojasi „gailėstingosios seserys“, kol pagaliau šiaip taip tų gudrybių pramokstam.

Tas pat ir su priešchemine apsauga. Išsimokėm apie visokius bromacetonus, iveritą, luizitą, degazaciją, rodos, ko ir bereiktų. Bet, štai, atneša dujokaukęs, sako: „Pažiūrėsiu, ar tamstos mokat gerai užsidėti. Užsidėkit, o paskui

eisim pasivaikščioti“. Užsimoviau ant galvos ir viskas, kokio čia dar geresnio užsidėjimo bereikia. Atsivedė į toki kambarį; iš karto nieko, o paskui, kad pradėsim verkt, ašarot, gi mūsų lektorius pro dujokaukę tik šypsosi. Ne mums vienoms teko, ir mūsų visa vadovybė per priešcheminės apsaugos praktiškas pamokas iš trečio aukšto kabinetų apsiverkę galvatrukčiais žemyn nudardėjo. Nors per pamokas verkėm, užtat vakare džiaugėmės. Karo mokyklos eskadronas, tokio jauno leitenanto (jis labai gražiai, taip lyg dainuodamas, vadovaudamas komanduoja: ma-a-a-r-š... Labai man patinka...) pademonstravo savo meną.

Ką gi, švilpia arkliai per kliūtis, raiteliai tai atsistoja balne, tai nušoka nuo arklio, kaip plunksnos lekia, o eskadrono vadas, šauniasias iš visų raitelių, kad pradėjo sukti ietį aplink galvą, tai dešine, tai kaire ranka, net šurpas ima žiūrint.

Davė ir mums arklius pasijodinėti, o prie visų gi naujenybių aš pirmoji. Manau, kažkada arklius be balno į naktigonę išjodinau, tai su balnu vieni juokai. Užsilipau ant arklio, kaip ant didžiausio kalno, įsispiriu į kilpas ir bijau pajudėt iš vietos. O tas arklys, kad nors būt žmoniškas (nors man sakė, patį geriausią arklių davė). Kai aš noriu, kad jis eitų pirmyn — eina atgal, kai noriu sukt į dešinę — traukia į kairę. Pagaliau manau, kur nori, tegul eina. Na, o kaip risčia pradėjom, maniau visus kaulus iškratys, pamečiau ir kilpas ir pavadi; viena ranka už karčių, kita už balno tesilaikiau. Bet po kelių tūrių aš pradėjau visai žmoniškai joti. Tik vakare lyg nesmagu buvo, kaip mūsų „pusbroliai“ ėmė erzinti: „Na, tai ką, pipirų daug primalet?“...

Karinio rengimo kursų klausytojos ant žirgų
A. Šulco nuotr.

Penktadienis, rugpiūčio 7 d.

Šiandien matėm tikrą kautynių lauką: granatas sprogdinom. Tiesa, sako, kelios buvo per senos — nesprogo, bet man užteko ir tų, kurios sprogo, nes ir taip veik valandą išsižiojus buvau. Nežinau, kuris gudruolis perspėjo, kad gali sprogt ausies būgnelis, tat aš nieko nelaukdama, kai tik matau, kokią granatą čiupinėjant — ir išsižioju.

Na, o mūs moteriškąsias reiktų tikrai išvest į kautynių lauką su rankinėmis granatomis. Tur būt, visos viena kitą užsimuštume. Duoda rankinę granatą, parodo kaip atidaryti, ištraukti, va, tą viduj šniūruką, užsimot ir mest. Viską gerai padarom ligi paskutinio punkto. Kai tik šniūruką ištraukiam, metam granatą iš rankų ties savim ant žemės ir klykdamos leidžiamės pirmyn, kiek kojos neša. Turiu prisipažinti, kad ir man lygiai taip buvo.

Kelias dienas nedrįsau savo bernuželiui į akis pažiūrėt: jis dabar labai kariškai nusiteikęs. Aną vakarą man išpyškino: „Nemylėsiu tokios mergužėlės, kuri nieko apie kariškus mokslus nenusimany, nes ji nemokės nė šeimos tinkamai išauklėti“. Aš stengiuosi iš visos dūšios, ir, rodos, jau labai daug žinau, palyginus su tuo, ką prieš pora savaičių žinojau, bet to savo „bobiško natūro“, kaip tėtė sakydavo, neįstengiu nugalėti.

Jaunas kareivis Onutė

KARIUOMENĖS

GYVENIMAS

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS KARINIAM LAIVE

Respublikos Prezidentas, Vyr. ginkluotųjų pajėgų Vadas, Antanas Smetona rugpiūčio 11 dieną, krašto apsaugos ministerio plk. inž. Dirmanto, Klaipėdos krašto gubernatoriaus Kurkausko, įgulos viršininko gen. št. plk. Lanskoronskio, Anglų karo atstovo mjr. Vale, uosto pirmininko inž. Slizio, įgulos komendanto plk. ltn. Reicharto, plk. ltn. Šliogerio ir kitų aukštųjų svečių lydymas, išplaukė į jūrą. Aukštieji svečiai jūroje plaukiojo keletą valandų.

Karo laivo „Prezidentas Smetona“ vadas ir karininkai aukštiesiems svečiams smulkiai paaiškino laivo savybes ir parodė laivo įrengimus.

AUKŠTIEJI SVEČIAI II STOVYKLOJE

Rugpiūčio 9 d. II stovyklą lankė krašto apsaugos ministeris plk. inž. Dirmantas, poligono viršininko gen. ltn. Adamkavičiaus ir poligono štabo viršininko gen. št. plk. Griganavičiaus lydymas. Ministeris dalyvavo pamaldose. Po pamaldų apėjo stovyklą, smulkiau susipažino su stovyklos įrengimu ir jos gyvenimu.

KARIUOMENĖS VADAS IŠVYKO ATOSTOGŲ

Kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis rugpiūčio 8 d. išvyko atostogų. Kol jis grįš, laikinai kariuomenės vado pareigas eis kariuomenės štabo viršininkas gen. št. plk. Černius.

II POLIGONO TRANSLIACIJA

bus ši sekmadienį. 10.15 val. prasidės pamaldos, 17 val. — bendroji programa, kuri užtruks 2 val.

RENGIAMĖS POLIGONO RADIO PUSVALANDŽIUI

8 pėst. pulko kariai smarkiai pradėjo rengtis poligono II-ros pamainos radio pusvalandžiui. Radio vaidinimą - vaizdelį „Arkadijos princas poligone“ parengė atliekantis pulke būtinąją karo tarnybą kalbininkas — mokytojas grandinis Zemribas.

V. p. Griškevičius

KAIMO ŽODIS DĖL KARIUOMENĖS RADIO PUSVALANDŽIO

Nors kaimuose dar nedaug tėra radio klausytojų, nes ne visi gali turėti radio imtuvus, bet vis dėlto jau yra nemažas skaičius ir tokių ūkininkų ir šiaip gyventojų, kurie turi radio priimtuvus ne tik detektorinius, bet ir lempinius - garsinius. Tokie daro labai gražų darbą, kurie turi garsinius radio aparatus, nes gali daug žmonių pasiklausyti radio programos. Taip ir mūsų kaime vienas ūkininkas turi lempinį radio, kurio pasiklausyti sekmadieniais susirenka visas kaimas. Susirenka visi kaimo ūkininkai, kurie labai kantriai seka visą programą. Bet ypatingai visi, lyg apmirę, didžiausiu atsidėjimu klausosi, kai pasakoma: „dabar pradėsime kariuomenės pusvalandžio transliaciją ar iš kariuomenės poligono“. Visiems patinka kariuomenės pusvalandis, atliekamas tų pačių karių. Net seni senukai ir žilos moterėlės klausosi ir linguodamos galvas porina: „tai mat, ką daro mūsų sūneliai, net ir per radijušą moka šnekėti, dainuoti. O kas seniau buvo“. Žodžiu, visiems patinka karių radio pusvalandis. Visų vardu prašo Tamstoms padėkoti už tai ir palinkėti kuo geriausios kloties. Be to, kitais metais visą valandą paskirti kariams.

Juozas Mikšys

„KARIO“ REDAKTORIUS

ltn. Urbanavičius grįžo iš atostogų ir nuo šio numerio vėl pradėjo redaguoti „Kari“.

UŽSIENIO SVEČIAS ULONŲ PULKE

Liepos 31 d. automobiliu iš Kauno į 2 ulonų pulką atvažiavo anglų gen. Burtas. Pakeliui buvo sustojęs apžiūrėti Birštono kurorto. Pulke gen. Burtą, krašto apsaugos ministerio, l. e. kavalerijos viršininko p. ir daug aukštųjų karininkų lydimą ir pulko orkestrui griežiant, pasitiko pulko vadas ir karininkai. Gen. Burtas, mūsų karininkų lydymas, apžiūrėjo kareivines ir arklides.

Ramovėje svečiui pagerbti suruošti pietūs. Pasikeista nuoširdžiomis kalbomis. Aukštasis svečias padėkojęs už nuoširdų priėmimą išvažiavo Metelių ir Dušios ežerų apylinkių pažiūrėti.

J. E.

1 P. P. DIRBDINASI ANTRĄJĄ ŠAUDYKLĄ

Nuo birželio pradžios 1 p. p. Pašilės miške („Šveicarų slėnyje), ties Vaitkiškio dvaru, dirbdinasi antrą šaudyklą, kuri bus daugiau už pirmąją (esančią Pivonijos miške) pritaikyta kautynių šaudymams.

Nuolatos dirba per 100 žmonių komanda. Darbai jau baigiami.

U-tis

PUSKARININKIŲ ŠEIMŲ EKSKURSIJA Į BIRŠTONĄ

Rugpiūčio 9 d. karo aviacijos puskarininkų šeimų moterų ratelio valdyba surengė puskarininkų šeimoms ekskursiją į Birštoną. Ekskursijoje dalyvavo apie 40 asmenų. Birštone aplankė Vytauto kalną, šaltinius, vonias ir kitas idomias vietas. Ekskursija visi labai patenkinti ir dėkingi iniciatorėms, kad gavo progos pažinti žymesnį mūsų kurortą.

Vyr. pusk. P. Kaunietis

KARINIO RENGIMO KURSŲ KLAUSYTOJAI KARO AVIACIJOJE

Rugpiūčio 8 d. į Kauno karo aerodromą buvo atvykusi mokytojų karinio rengimo kursų klausytojų ekskursija. Ekskursijai vadovavo tų kursų inspektorius plk. ltn. Babickas.

Karo lak. ltn. Vaičeliūnas trumpais bruožais supažindino kursantus su lėktuvais, jų paskirtimi ir veikimu.

Paskai buvo kai kurie paskraidinti. Paskraidyti norinčių buvo labai daug, tik nebuvo galima tiek daug žmonių patenkinti. Taigi, teko burtų keliu išspręsti kam teks laimė paskraidyti. Skraidyme kursantai ir kursantės pasirodė gana patvarūs, nors mūsų lakūnai ir su kai kuriais „malonumais“ pavėžino. Po skraidymo dar apžiūrėjo karo aviacijos foto laboratoriją ir meteorologijos stotį, kur buvo supažindinti su tų įstaigų veikimu ir darbais.

Vyr. pusk. P. Kaunietis

Mokytojų karinio rengimo kursų klausytojos po skraidymo dalinasi maloniais išpūdžiais su mūsų karo lakūnais

V. p. P. Kauniečio foto

RYŠININKŲ FIZINIO LAVINIMO KURSAI

Ryšių bataliono liktiniams rikiuotės puskarininkiams nuo rugpiūčio 10 d. surengti fizinio lavinimo kursai. Kursuose dėstoma teoretiškai ir praktiškai. Teoretiškai supažindinama su fizinio lavinimo tikslais, metodika ir kt. Praktiškai — žaidimais, įrankių, laisvų judesių mankšta, plaukiojimu ir kt.

Kursus veda atliekantieji ryšių b-ne karo pratimus ats. jaun. leitenantai Ptašinskas ir Pempė. Jie abu yra baigę Aukštųjų Kūno Kultūros Rūmų kursus.

Šiems kursams teikiama nemaža reikšmės. Juos baigusieji kadro puskarininkiai galės gražiai ir įdomiai vykdyti gimnastikos pamokas kareivių tarpe, įvedant daugiau naujų ir įdomių žaidimų ir kitų mankštos dalykų.

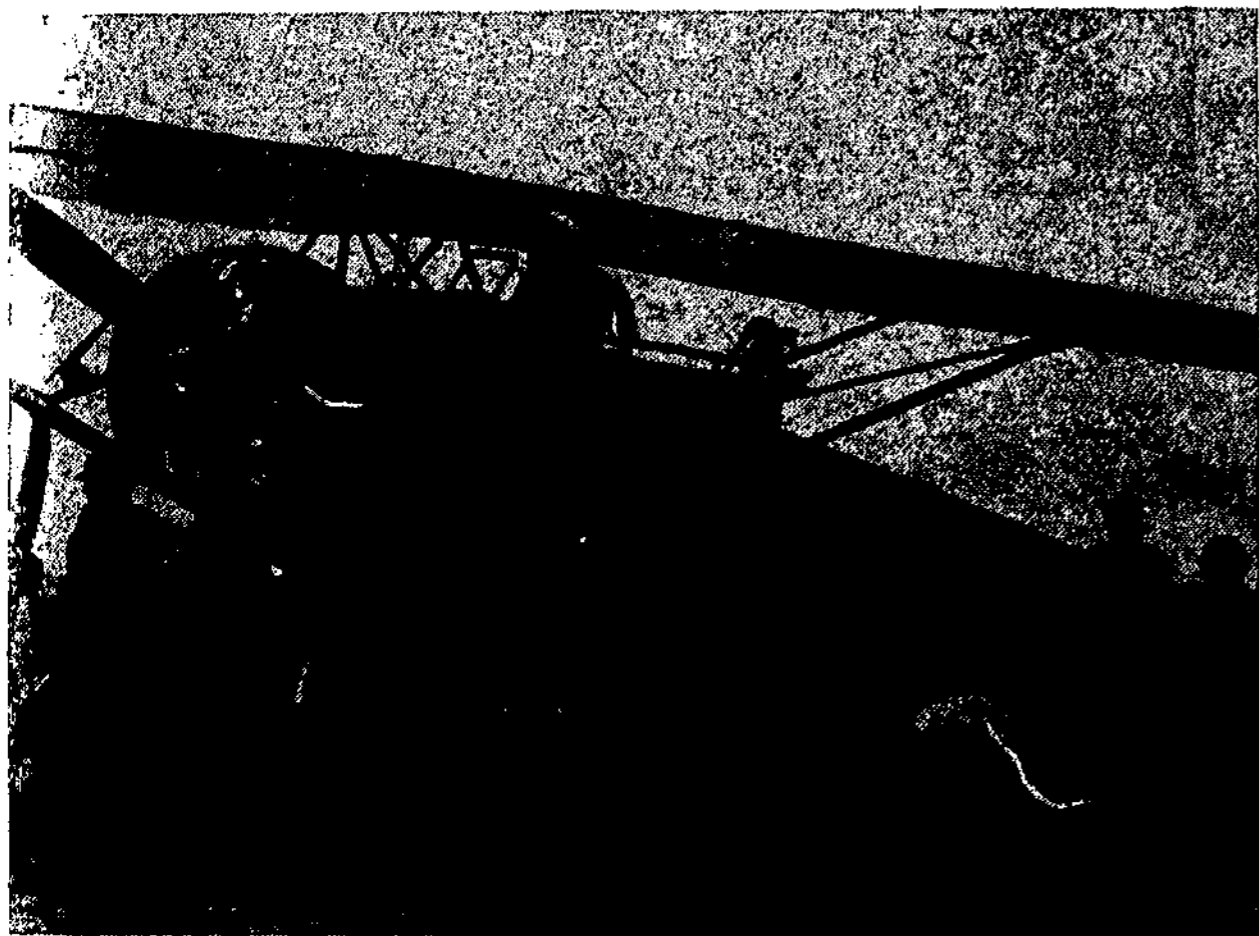
P. Medalinskas

TURĖSIME GARSINĮ KINĄ

5 p. D. L. K. Kęstučio pulko salėje žiemos vakarais per savaitę po du kartus veikdavo kinas. Iki šiol būdavo rodomos negarsinės filmos, bet karių ir visuomenės buvo gausiai lankomos. Dabar toje pat salėje baigiamas įrengti garsinis kino aparatas. Kariai ir vietos visuomenė, kaip girdėti, garsiniu kino įrengimu labai džiaugiasi.

Filmos bus keičiamos kas savaitę.

V. p. T. Znotinas

Mokytojas kursantas pavydi kolegei, laimėjusiai skridimą
A. Šulco nuotr.

KAUNO ŠAULIAI GAIŽIŪNŲ POLIGONO MANEVROUSE

Kariuomenės vadui įsakius, Kauno šaulių kuopa rugpiūčio 10 d. dalyvavo Gaižiūnų poligono įgulos manevruose.

Šauliai, gavę uždavinį, užėmė raudonųjų (puolėjų) pusėje dešinįjį barą. Uždavinys buvo nelengvas, bet šauliai patenkinti, kad, veikiant pulko sudėty, turėjo progos stebėti didelių kautynių eigą, jos tvarką ir įgyti praktinio patyrimo, ypač susitikus su „priešo“ pėstininkų padedamomis priemonėmis — tankais ir artilerija.

J. B.

ATSARGINIAI SUSIPAŽINO SU MŪSŲ PABŪKLAIS

Rugpiūčio 8 d. į priešlėktuvinės apsaugos rinktinę buvo atvykę sekėjų tarnybos atsarginių kuopa ir karo aerodromo kuopa susipažinti su mūsų pabūklais. Juos labai domino pabūklų veikimas. Kiti tiesiog stebėjosi, kaip taip greit ir lengvai gali suklotis priešlėktuvinių pabūklų vamzdis. Taip pat ne vienam teko nusistebėti ir sekimo įrankiais: prediktorium ir tolimačiu.

A. V.

GRAŽINAMOS MŪSŲ BŪSTINĖS

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinėje dabar eina kruopštus darbas, iš oro ir iš vidaus remontuojamos kareivinės, rinktinės štabo kambariai, virtuvė ir t. t. Kadangi kareivinės yra gana puikiame rajone, tai dabar turėsime vienas iš maloniausių būstinių.

A. V.

Šaudymas eina!

S. Narušio nuotr.

PIRMOJI DRAGŪNŲ MOKOMOJO ESKADRONO LAIDA

Liepos 31 d. 3 dragūnų Geležinio Vilko pulko mokomasis eskadronas išleido I-ją laidą.

Rugpiūčio 2 d. buvo išleistuvės. Po pamaldų 11,30 val. eskadronas išsirikiavo pulko aikštėje, kur pulko vadas gen. št. plk. ltn. Reklaitis, pasakęs trumpą kalbą, įteikė baigimo liudijimus. Baigusiems pirmaisiais grand. Šidlauskui ir gr. Kavarzai dovanavo po laikrodį. Po to eskadronas prajėjo iškilmes maršu.

Per pietus pulko vadas savo kalboje paragino naujus viršininkus sąžiningai eiti viršininko pareigas, nuolat gilinti žinias, labiau prisirišti prie savo žirgo ir pabrėžė, kad nuo skyraus mokymo pareina ir didesnių dalių apmokymas.

Gr. Šidlauskas už pareikštus pulko vado linkėjimus visų buvusių mokinių vardu padėkojo pulko vadui ir pasakė gražią kalbą.

Visi baigusieji buvo pakelti į grandinio laipsnį.

V. p. Juknevičius

JAUNI KAREIVIAI GERAI ŠAUDĖ

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės jauni kareiviai rugpiūčio 8 d. atliko pirmuosius šaudymo pratimus. Buvo šaudoma per 50 m gulom nuo atramos, iš keturių šūvių. Daugumas sušaudė gerai. Sąlygų neįvykdžiusių buvo nedidelis procentas. Geriausiai šaudė: j. k. Rudikas, j. k. Alfredas Kinderis ir j. k. Jonas Sadauskas.

A. V.

TURĖSIME PUKIAI DEKORUOTAS BŪSTINES

1 inž. b-no kareivinėse visą vasarą užsitęsęs remontas baigiamas. Naujoji mokomosios kuopos laida jau rado savo būstines skoningai atremontuotas. Inž. b-ne karinę prievolę atliekantis vilnietis dailininkas V. Kosciuška parengė projektus puskarininkų ramovei, skaityklai, svečių kambariui ir kt. meniškai dekoruoti. Šį didelį b-no pagražinimo darbą dailininkas tikisi atlikti per porą mėnesių. Tuo būdu turėsime dailiai dekoruotas būstines.

D. P.

NEBENEŠIOJAMĖS TAIKINIŲ

7 p. p. I b-no kareivinių rajoną supa dviejų metrų aukščio graži cementinė tvora. Iš lauko (aikštės) pusės ant sienos aliejiniiais dažais gražiai ir tvarkingai išpiešta ir išdalyta įvairaus dydžio žieduoti ir figūriniai taikiniai. Be to, išpieštos karių figūros stačių, klupsčių ir gulinčių. Tai labai puošia kareivinių rajoną, o svarbiausia, nereikia kiekvieną kartą nešioti gramozdiškus taikinius.

San. pusk. M. Grinius

GILINA SAVO ŽINIAS

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės kai kurie liktiniai puskarininkiai nepasitenkina mokykloje ir kariuomenėje įgytomis žiniomis, bet lavinasi toliau. Keletas lanko suaugusių gimnazijas, kiti privačiai rengiasi keturių ar daugiau klasių cenzui įgyti. Nuo jų neatsilieka ir būtiniosios tarnybos puskarininkiai. Vieni iš jų mokosi svetimų kalbų, o kiti rengiasi laikyti keturių ar šešių klasių egzaminus.

A. V.

TOLISPAUDIS POLIGONE

Ryšių bataliono telegrafo klasės mokiniai atlikti praktikos stažą iš korespondavimo tolispaudžio aparatais išvyko į Gaižiūnų poligoną. Kartu išsivežė tolispaudžio aparatą ir prie suvestinio ryšių dalinio įrengė stotį. Ryšį palaiko su kitu aparatu, esančiu bataliono klasėje (Šančiuose).

Ši ryšių priemonė yra nauja ir gana įdomi. Aparatai panašūs į rašomąją mašinėlę, sujungiami linijos laidais. Tais pat laidais galima kalbėtis telefonu ir rašyti tolispaudžiais. Vienas kitam netrukdo. Vienas aparatas elektros srovės pagalba laidais perduoda kitam atvirą tekstą spausdintomis raidėmis ant telegrafo juostos. Nuo rašomosios mašinelės skiriasi tuo, kad kas parašoma viename aparate, tai tas pats gaunama — persiunčiant ir į kitą aparatą, nežiūrint kokiam atstume jis būtų.

Kaip naujos ir daug kam nematytos ryšių priemonės pasižiūrėti bei susipažinti į stovyklą poligone atsilanko nemaža svečių. Atsilankiusius svečius telegrafistai supažindina su tolispaudžiais, pademonstruodami jų veikimą.

P. Medalinskas

VIS IŠMOKSTAM NAUJŲ DAINŲ

Kaip visos, taip ir dabartinė 5 p. D. L. K. Kęstučio pulko mokomosios kuopos laida visus stebina savo gražiomis dainomis. Nors antras mėnuo, kaip laida surinkta, bet jau spėjo išmokti apie aštuonias gana gražias dainas. Ši laida ypač turėjo padirbėti, nes visos dainos naujos ir kareiviams negirdėtos. Grįžtant iš pratimų ar pasivaikščiojimo metu visada skamba ritmingos kareivių dainos.

Be dainų, dar yra steigiamas stygų orkestras. Vėliau mano surengti vakarą - koncertą, kur pasirodys su dainomis ir muzika patys mokomosios kuopos kareiviai.

V. p. Znotinas

DAUGIAU SPORTUOSIM

1 artilerijos pulko II grupės sporto aikštėje pastatyti nauji gimnastikos įrankiai. Šitie įrankiai bus mums labai naudingi, galėsime daugiau sportuoti, mankštinti savo raumenis.

Gimnastikos įrankiais domisi ir praeinantieji jaunuoliai, būsimieji kariai. Jie laukia lapkričio 1 d., nuo kurios taip pat galės gimnastikos įrankiais naudotis.

Pusk. Šleikus

TURĖSIME NAUJĄ ŠAUDYKLĄ

4 pėst. L. K. Mindaugo pulko senoji šaudykla užleisti vietą kitiems reikalams, todėl dabar jau smarkiu tempu dirbami parengiamieji naujosios šaudyklos darbai. Vieta nuvaloma ir pašalinama kelmai, pilamas pylimas ir t. t. Anksčiau šioje vietoje buvo didelis miškas, todėl darbo yra gana daug. Kelmai iš žemės iškasti, tiktai beliko juos pašalinti ir žolę nušienauti.

Kasdien pakaitomis dirbame savo jėgomis.

Priskirti prie pulko kariūnai, atlikę stažą, rugpiūčio d. grįžo į Karo Mokyklą. Per visą laiką gražiai sugyveno su kareiviais. Ypač nesigailėjo triūso kar. jaun. pusk. Moliejus ir kar. grand. Abramavičius, nes išmokė 6 kuopą dainuoti gražių dainų, kad net su mokomąja kuopa pradėjome konkuruoti.

V. p. M. Antaniškis

Šaudyklai vietą ruošiant V. p. Dabrovolksio nuotr.

Laisva valandėlė Gaižiūnų „kurorte“

J. p. E. Neimono nuotr.

GINKLŲ FONDO TURNYRO LAIMĖTOJAS — Š.MSK

Kaip jau žinom, futbolo vadovybė nuo šių metų įvedė taip vadinamą Ginklų Fondo futbolo turnyrą, kurio visas pelnas skiriamas minėtam fondui. Finale susitiko finalistai Š.MSK su susilpnintos sudėties LGSF. Rungtynių normalus laikas davė vienodus rezultatus, bet pratęsus laimėjo geriau žaidžiusi Š. MSK 3:2. Laimėtojas gavo šio turnyro meistrinio vardą ir ginklavimo valdybos pereinamąją dovaną. Panašus turnyras bus kiekvienais metais.

DAR DU ČEKŲ LAIMĖJIMAI

Jau pereinam nr. rašėm apie dvejus čekų profesionalų futbolo komandos Prostejov rungtynes, kurių vienas laimėjo, o kitas pralaimėjo. Be jų, čekai dar žaidė dvejus rungtynes ir abejas laimėjo dideliu rezultatu. Prieš nepilnos sudėties LFLS laimėjo 5:0, o prieš Makabi-LGSF rinktinę net 10:1.

JAPONIJOS OLIMPIADOJ DALYVAUS IR LIETUVA

Kaip žinom, šiuometinė olimpiadoj Berlyne Lietuvos sportininkai aktyviai nedalyvauja, o vien tik stebėtojai. Nors iki kitos olimpiados (Tokio 1940 m.) dar yra keturi metai, tačiau mūsų dabart. sporto vadovybė principu yra nutarusi pasiūsti keletą, geriausiai pasirėngusių, sportininkų. Galimas dalykas, kad mūsų sportininkai, norėdami pamatyti tolimąją Japoniją, imsis uolaus darbo ir garbingai atstovaus kraštą.

VENGRAI PLAUKIKAI NENUGALIMI

Pereitą savaitę Kaune viešėjo keliolika Vengrijos gimnazijos plaukikų, kurie rungėsi su geriausiai mūsų plaukikais ir visas varžybas laimėjo. Nors tai nebuvo geriausi Vengrijos plaukikai, tačiau mūsų mūsiškiams laimėti nebuvo jokių vilčių. Nors ir pralaimėta, bet daug ir pasimokyta.

OLIMPIADOJ PIRMAUJA AMERIKA IR VOKIETIJA

Pasaulinėj sporto olimpiadoj Berlyne kovos dėl pirmenybių vyksta visu tempu. Net penki kraštų valdovai seką savo tautiečių kovas tarptautiniame sporto susirėnime. Čia kovoja ir negras, ir japonas, ir kinietis, ir čilietis, ir zelandietis... Jie visi dabar draugai ir yra pamiršę politines bei rasines neapykantas.

Kai kurių varžybų kovos baigiamos ir ima aiškėti tautų sportinė pažanga per ketverius metus (paskutinė olimpiada buvo 1932 m. Amsterdame). Pagal duomenis, visos valstybės sporto srity yra labai daug pažengusios ir senieji laimėtojai, kaip bėgikas Zabala, ietininkas Jervinenas ir kt. labai apsiriko, neįvertindami naujų jėgų. Ypatingą dėmesį savo nepaprastais laimėjimais atkreipė fenomenas negras Ovensas, kuris Amerikai laimėjo jau tris aukso medalius. Čia nenoromis prisimena liūdnas faktas: kada patys amerikiečiai negrams nenorėjo teikti visų teisių, kurias turi Amerikos piliečiai, ir visai juos žemino.

Po aštuonių įtemptos 53 tautų kovos dienų laimėjimų lentelė atrodo šitaip: (medaliai pažymi laimėtų vietų skaičių ir jų eilę):

	Aukso	Sidabro	Bronzos
Amerika	14	10	5
Vokietija	12	13	12
Suomija	4	5	4
Italija	4	2	4
Prancūzija	3	4	4
Austrija	3	4	2
Švedija	3	2	5
Vengrija	3	1	—
Čekoslovakija	2	3	—
Egiptas	2	1	2
Didž. Britanija	1	3	1
Olandija	1	2	5
Kanada	1	2	4
Japonija	1	2	2
Estija	1	1	1
ir t. t.			

Latviams kol kas nevysiškai gerai sekasi: jie turi tik vieną bronzos medalį (už 50 km ėjimą). Pažymėtina latvių krepšinio komanda, kuri, nugalėjusi stiprius uragvajiečius, turėjo pralaimėti Kanadai. Futbolo sensacija: Vokietija pralaimėjo Norvegijai (0:2) ir Anglija Lenkijai (4:5).

Olimpiada bus iki rugpiūčio 15 d.

UGNIAGESYBOS ĮSTATYMAS

Be parengto Vidaus Reikalų Ministerijos Savivaldybių Departamento įstatymo projekto, ir Lietuvos Ugniagesių Sąjunga parengė kovos su gaisrais ir kitomis gaivalinėmis nelaimėmis įstatymo projektą. Jo santrauka paskelbta „Ugniagesio“ 7 nr. Projekte minimos ir mūsų kariuomenės ugniagesių komandos, kurios priskiriamos prie valdžios komandų. Šios rūšies komandas steigia ir išlaiko įstaigos (t. y. K. A. Ministerija). Gaisro gesinimo reikalui ugniagesių komandos gali naudotis visomis susisiekimo priemonėmis nustatyta tvarka, už naudojimąsi priemonėmis atlygina vietos savivaldybė. Išskyrus valstybės lėšomis laikomas komandas, visos kitos ugniagesių komandos ir organizacijos yra Lietuvos Ugniagesių Sąjungos nariai. Valstybės lėšomis išlaikomos komandos stoja į sąjungą jų vyresnybei leidus. Kovai su gaisrais steigiamas ugniagesybos fondas; lėšas duoda draudimo įstaiga ir draugijos.

GAISRŲ FRONTE

Liepos 12 d. po pietų 2 ulonų pulko „C“ komandos ugniagesiai pastebėjo gaisrą Danielio Kondratavičiaus sodyboje, Alytaus I-oje kolonijoje, 3 km atstume nuo kareivinių. Žaibas trenkė į gyvenamąjį namą. Komanda pasiskubino ūkininkui į pagalbą. Namą išgelbėti nepavyko; kiti trobesiai išliko sveiki. Vandenių teko vežti iš kaimyninių šulinių statinėmis. Namas buvo apdraustas Skraičionių savitarpio draudimo draugijoje.

Liepos 20 d. vakare Alytuje II, Daugų gatvėje degė Dovi-do Šeimavičiaus kluonas su pašaru ir išviečių valymo įrankiais. Gaisrą gesino Alytaus miesto savivaldybės ir 2 ulonų pulko „C“ komandos ugniagesiai. Dirbo apie 1½ val. Nuostolių apie 1050 lt.

PAFRONTĖS ŠAULIAI STATYDINSIS NAMUS

Šešuolėlių šaulių būrys iš Žemės Ūkio M-jos gavo žemės sklypą, o šviet. Ministerija neturtingam, bet darbščiam būriui dovanavo vienos pradž. mokyklos namą, kurį būrio šauliai perveš ir pastatys ant gautojo sklypo. Būsimajame būrio name bus įrengta skaitykla ir be to, salė įvairiems paminėjimams, vaidinimams ir pamokoms.

J. Lebionka

TURI SAKALŲ AKIS

Šešuolėlių šaulių būrys buvo surengęs kontrolinį šaudymą kovos šoviniais. Visi šauliai, pagal taiklumą, buvo suskirstyti į kategorijas. Visose kategorijose gauti puikius šaudymo rezultatai. Kai kurie šauliai duotąsias sąlygas įvykdė 100%. Geriausiai šaudė šaulys J a k š t a s.

J. Lebionka

ŠAULĖS — PAFRONTĖS ŠVIETĖJOS

VI Ukmergės moterų šaulių rinktinė nors ir nepasižymi gausumu, bet už tai labai veikli. Ypatingai savo veiklumu pasižymi pafrontės moterų šaulių skyriai — Giedraičiai ir Širvintai. Neskaitant rengiamų visokių šauliškių pramogų, Giedraičių š. mot. skyrius buvo surengęs dviejų mėnesių rankų darbų kursų, o Širvintų šaulių moterų skyrius, kuris netrukus persiformuos į būrį, buvo surengęs sanitarijos kursų. Be to, prie Širvintų š. mot. skyriaus veikia dar ir gausingas choras.

P. Juodis

ŠAULIAI PADEDA POLICIJAI

Kybeikių šaulių būrys vienas jauniausių Vilkaviškio rinktinėje. Būrio šauliai, reikiant, padeda ir policijai. Rugpiūčio 6 d. pasienio policijos III rajono polic. V. Kurapka persekiojo kontrabandininką. Išgirdęs šaudymą, būrio šaulys Kazimirskis metė darbą, stverė šautuvą, sėdo ant arklio ir leidosi vytis. Vėliau prisidėjo dar 2 šauliai. Kontrabandininkas buvo su-laikytas.

P.

GRAIKIJOJ PASKELBTAS KARO STOVIS

Rugpiūčio 5 d., Graikijos karaliui pritariant, Graikijoje buvo paskelbtas karo stovis. Karo stovis buvo paskelbtas sąryšyje su sukilimo pobūdžio veikimu, kurį organizuoja komunistai ir kuriuo visą kraštą stato į didelį pavojų. Karo stovis visuomenės sutiktas labai palankiai. Visame krašte viešpatauja ramumas. Graikijos atstovų rūmai paleisti. Rinkimų data kol kas dar nenustatyta.

Graikų ministeris gen. Metaxas, kuris paskelbė karo stovį, pareiškė, kad jis parlamentą paleido dėl jo aiškaus nesugebėjimo valdyti kraštą, o taip pat dėl komunistinės propagandos pavojaus ir dėl sistematinės opozicijos vyriausybei, kuri galėjo kraštą privesti prie socialinės ir tautinės katastrofos.

BERLINER TAGEBLATT APIE ITALŲ PROJEKTĄ ISPANIJOS ATŽVILGIU

Berliner Tageblatt korespondentas iš Romos praneša, kad įtakingas italų laikraštis Tribūna siūlo naują Ispanijos sukilėlių vyriausybę su gen. Franko priešakyje pripažinti de jure. Esą, tada Europos valstybės galėtų žiūrėti į Ispanijoje kariaujančias šalis, kaip į dvi kariaujančias valstybes, kurios turi beveik lygių šansų laimėti. Toliau laikraštis primena, kad ir 1861 m., kada šiaurės Amerikoje ėjo pilietinis karas, Didžioji Britanija ir Prancūzija pripažino abi kariaujančias šalis, kurių atžvilgiu laikėsi neitraliai. Esą, tik taip žiūrint į Ispanijos įvykius galima įvykdyti Prancūzijos pasiūlymą dėl neutralumo.

VOKIEČIAI APIE NAUJĄ LENKIJOS VIDAUS POLITIKĄ

Vokiečių spauda rašo, kad Lenkijos vyriausybė veda derybas su ūkininkų partijomis ir organizacijomis, norėdama jas įtraukti į vyriausybę. Kokiu būdu tai bus padaryta, esą, dar neaišku. Ministeris pirmininkas neseniai priėmęs buvusį ūkininkų partijos atstovą senatorių Rogą, su kuriuo kaip tik tais reikalais tarėsis. Seime esąs sudarytas ūkininkų klubas, kuris taip pat svarstas tuos pačius klausimus. Tuo tarpu Lenkijos vyriausybė pradėjusi vesti naują agrarinę politiką.

Nr. 000
(geriausiai susaudžiusių
nusitaikymo rezultatas)

KULKA^{*}

Kaina — nuoširdus šypsniš

Data: tarp liepos 17 d. ir rugpiūčio 9.

KARINIO RENGIMO KURSŲ MOTERIŠKOSIOS DALIES KARTINIS LAIKRAŠTIS

Leidžia: kursančių akcinė b-vė „Pa-
tranka“; adresas: Pasimatymo alėja,
valdiški namai, vadinami gimnastikos
salė, o dabar — moterų buduaras.

Nihil obstat

Neoficialus kursų cenzorius.

Nesunaudotus rankraščius redakcija pa-
veda saugoti visiems keturlems vėjams.
Dėl kišeninės džiuvos redakcija jokių hono-
rarų nemoka.

REDAKCIJOS ŽODIS

Jei laukinis žmogus laikraščių ne-
skaito, tai, aišku, jų ir nerašo. Vedamos
tokios giliai kultūrinės minties, ir no-
rėdamos įrodyti visišką savo apsišvie-
timą ne tik sukarinimo srityje, gerai
nusiteikę, nevykusiai atraportavę, svie-
džiame į srietą pirmąją „Kulką“. Dėl
netikėto rikošeto, kuris sudulka kartais
visai po nosimi, „Kulkos“ trajektorija,
aišku, tiesi nebus. Ji užkliudys ir taiki-
nius, esančius pietinėj Karo Mokyklos
zonoj, pasisukinės ir apie centrą ir, be
abejo, rikošetudama užklys už mo-
kyklos sienų.

„Kulka“ nevaldomas daiktas; vieną
gali aštriau sužeisti, antro skausmus
savo švelniu prisilietimu net sušvel-
ninti gali, o dėl jos nevykusios tra-
jektorijos visiems daugiausia juoko
gali būti. Tiems, kuriuos sužeis — esa-
me pasiruošusios suteikti pirmąją sani-
tarinę pagalbą, kurios praktiką įgijome
per daktarų protekciją, o tų, kurių
skausmus sušvelnins ir maloniai pra-
juokins, prašome redakcijai malonaus
nusišypsojimo, į kuri, pasak vienos kur-
santės, šiam amžiuj kiekviena staugda-
ma atsakys.

„Kulka“ nors mažutė, bet paskraidys
po visą mūsų gyvenamąjį rajoną ir su-
rinks visas žinias iš jaunųjų kareivių
gyvenimo, kaip vyriškosios, taip ir mo-
teriškosios dalies.

Joje plačiai nušviečiama be politinės
žinios: ūkis, finansai, literatūra, poezi-
ja, teikiamos priešpaskutinės naujienos,
nes telegramų agentūros „Liežuvis“ ir
„Žvilgsnis“ kursuose smarkiai veikia.
Gerbiamosios visuomenės prašome ata-
tinkamo susidomėjimo mūsų nepartine
„Kulka“, nes juk kulka ir negali pri-
klaudyti partijai.

Aštriažvilgsnių redakcija

BENDRA APŽVALGA

Kai mūs laikraštį skaitysi —
Mus lyg veidrody matysi.
Mūsų žygių diagrama,
Lyg dainelės vingri gama.
Čia nuo lapo pirmutinio,
Tęsiasi lig paskutinio.
Tad klausyk ir norėk,
Ir kitam nepavydėk!

*) Mokytojų karinio rengimo kursų
klausytojų moterų „laikraštis“, perskai-
tytas kursantų gegužinėje, Kulautuvos
kurorte, rugpiūčio 9 d.

Šit Karo Mokyklos rūmai,
Virš jų kyla melsvi dūmai.
Kieme treningai švytruoja,
Ir kariūnai vandravuoja...
Lakios, grakščios lyg plaštakės
Treninguose mėlynakės...
Ar meškiukas ar mergytė —
Iškart sunku pasakyti.
Vadovybė mus globoja,
Visus žingsnius mūs' daboja.
Pulkininkas mūs' paguoda —
Ko tik norim, visko duoda.
Turim mes fortepiloną,
Radio ir telefoną,
O ir vadė, mūs gerutė,
Visad nuoširdi, linksmutė.
Mūs jaunasis būrio vadas rūpestingas,
Ir globoje savo būrio ištvėringas.
Ar maudykla, ar paradas
Visur saugo būrio vadas.
Kapitonas — mūs akis,
Šaudyti mokina jis.
Mes nuo priešų šalį ginsim,
Kapitoną atsiminsim.
Keistos buvo pirmos dienos,
Miegas sunkino blakstienas.
Mūsų kolegos smūtkų turėjo,
Jiems atsisveikint šlipsus reikėjo...
Buvo paskelbta reforma:
Vaikščiūt vien su uniforma!
Tad skrybėlaitės naujos „adie“,
Ir jums lakierkos sudie, sudie...
Kai rikiuotė prasidėjo,
Visos linko kaip nuo vėjo.
O kariūnai neva pyksta,
Bet supykt jiems nepavyksta.
Greit mes kursuos apsipratom,
Prie rikiuotės greit papratom.
Kai prieš mus IV fortas —
Žinom mes, kad ne kurortas.
Kartais lietus lyja, taško,
Mūsų ūpo neišblaško,
Tik frizūros pusmetinės
Nuo lietaus lyg pakulinės.
Bet į koją mes žygiuojam
Lietaus, saulės neatbojam.
Ar šaudykla, ar paradas,
Ar rikiuotė — plyšta padas,
Visad linksmi mes dainuojam,
Į žvaigždutes vis šnairuojam...
Kai ligoninė visos važiuvom,
Tai sunkvežimiuos linksmi dainavom.
Daktarai švelniai nusišypsojo,
Ir tvarstomajin ateit pamojo.
Iš žaizdų kraujo lašas ištiško —
Visos kursantės staiga išblyško...
Tarytumėi drobė visos nubalo,
Rankos ir kojos tartum atšalo.
Tą ligoniai pastebėjo,
Ir tyliai juoktis pradėjo.
Gailestingosios sesutės,

Daug turėjo suirutės:
Valerijono nešt nespėjo,
Nes kursantės alpt pradėjo.
Bet pripratom pamažu
Prie sunkių šių valandų.
Ateity, kiek sugebėsime, —
Visiems sergantiems padėsime.
Einame į ugnies zoną,
Sargai neša valerijoną...
Aš vos šaudyti pradėjau,
Mamai pasigirt skubėjau.
Matot, šaudau aš gerai:
Trach! ir nulis kaip matai!
Jei ne nulis — rikošetas,
Taikiny, mat, ne kotlietas...
Klausinėjo vis mama:
„Na, dukrele, mylima,
Kas tas jūsų rikošetas,
Kas gi tai per asaba?“
„Rikošetas ir gana,
Tokia Dievo dovana.
Kurios nieks išvengt negali,
Kas tik žvalgosi į šalį“.
Bet tik man taip pasitaiko,
Kitoms šaudymas tik baika.
Poligonan greit važiuosim
Daug ten dyvų sužinosim.
Matėm mes vien tik patranką,
Ten regėsime ir tanką.
Jodinėt mums taip smagu
Tik nukristi — nesmagu...
Viena mūsų mergužėlė
Čiupo smarkųjį žirgelį,
Strykt, pastrakt, makalai
Ir ant žemės kaip matai...
Bet jinai tikrai karys,
Niekas jos nepabaidys!
Žadą ji tučtuoj atgavo,
Pulkininkui raportavo:
„Nukritau labai smagiai,
Nesusižeidžiau visai!“
Kitą arklį tuoj pagavo
Ir linksmi toliau keliavo.
Štai išaušo gražus rytas,
Neregėtas, nematytas.
Vykstame pasižvalgyti —
Visus „Anbo“ pamatyti.
Po dangaus beribį plotą
Šviesiom žvaigždėm išsegiotą,
Vaikšto linksmas ir ramus
Šventas Petras išdidus.
O tik, štai, ties jo palange,
Kur šviesi, graži padangė,
Treningai tik sušvytravo,
Mat kursantės skristi gavo.
Po dangaus beribį plotą
Skaisčios saulės vainikuotą
Nepatenkintas, niūrus
Vaikšto Petras neramus...
Net padangėj nér ramybės
Nuo tų treningų gausybės!..

POLITINĖS ŽINIOS

— Telegramų agentūra praneša, kad po ekskursijos ryšių batalionan užsiėmę diplomatiniai ir familiariniai santykiai telefonu, kurių rezultate žymus rendez-vous padidėjimas. Paskutinėmis žiniomis telefono stočiai viena vakarą gresė didelis pavojus, nes po nevykusio pasikalbėjimo telefonu buvo norima minima stotį išsprogdinti. Anksčiau telefoniščių skaičius buvo neįtikėtinas. Po nelaimingo įvykio prie telefono sėdi visa drebėdama budėtoja ir abonentų skambinimus atsako sutartu leksikonu: „moterų patalpų budėtoja klauso“, stengdamasi savo balsą kiek galima sušvelninti.

— Dideli neramumai šaudykloje. Paskutinę savaitę abiejose šaudyklose tikslus sukilimas: šautuvai trinkėjo nuo tyto ligi vakaro. Sukilimo metu kai kurie vyrai leidosi į smarkią nervų ataką, o moterys žymiai sumažino ambulatorijos puskarininkaitėi valerijoną.

— Vienas lektorius savo paskaitoj apkėlė kavalerijos privalumą; staigią ataką. Šiomis dienomis teko praktiškai patirti staigios atakos pasisėkimą, nes moteriškas eskadronas taip pat pradėjo smarkiai bombarduoti eskadrono vadą.

KRONIKA

— Moterų kazematuose atsirado žymių lektorių, kurios paskaitas skaito prauskykloje apie drausmę.

— Karinio rengimo kursuose kariškai nusiteikė ir puikiai rikiuotės išmoko ne tik kursantės, bet ir jų kojines, bateliai ir skėčiai. Budėtojai įsakius, jie kuo ramiausia išsirikiuoja anksčiau jiems paskirtose vietose, nerodydami jokių neklusnumo žymių.

— VIII. 4. Įvyko praktiškos sanitarijos pamokos karo lauke. Sanitarinį krepšį vaistų neliko, nes būta daug nelaimingų atsitikimų. Daugeliui kursančių lūžo širdys. Mirtingumų nebūta. Silpniausia ligonė pasveiko, kai 3 žvaigždutės pasikėsino sužeistąjį pernešti ant neštuvų.

— Per teoretines sanitarijos paskaitas, kada ir per dvi akis matosi tik viena žvaigždutė, kursančių širdys pradeda gangrenuoti. Tada būtina reikia sugadintą širdį perpjauti žvilgsniu ir uždėti saldžios šypsenos kompresą; širdys tuoj pasveiksta.

— Per priešcheminės apsaugos praktikos pamoką iškrito tiek daug kritulių, kad net aprasojo žvaigždutės dviejuose ratukuose.

— Nuo rugpiūčio 4 d. moterų kazematuose atsiradė kosmetikos salionas. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, garantija, kad išėjusi iš kosmetikos kabineto tikrai tinka į liuciperiaus adjutantus.

— Rugpiūčio 6 d. visas moterų kazematas virto į kosmetikos saloną, nes kursantės ruošėsi vizituoti karo mokyklos žirgus. Kai kas iš kursančių per žirgo protekciją gavo malonią pulkininko audijenciją.

— VIII. 8. kursantai ekskursavo į aerodromą. Prieš skraidymą kursančių padangėje buvo tokia giedra, kad net

žvaigždės spindėjo, bet kai burtai ne visoms buvo laimingi, padangė staigiai apsiniauškė ir pradėjo smarkiai lyti. Kritulių gausumas sugraudino dideles ir mažas žvaigždes ir jie pasiryžo labiausia sulytas kursantes pakelti arčiau saulės, kad išdžiūtų. Skraidymai labai nepavyko mechanikams, nes negavo uždirbti.

— Vakar jojykleje moterų eskadronas, su vade priešakyj, vadovaujant leitenantui, malė pipirus. Pipirų primalta pusėtinai. Tikimasi, kad jų užteks karo mokyklos virtuvei iki kitų metų karinio rengimo kursų pradžios.

SKELBIMAI

— 1936. VIII. 9 tą pačią valandą, kaip į kalną lipom, įvyks varžytynės. Varžoma bus manevriniai moteriški batai be vieno kulno ir dirželio. Atremontavus ilgai tiks manevrams.

— Ieškoma širdis, kuri į kursančių atodūsius rikošetutu.

— Kas rado ašaras, išlaistytas antro aukšto koridoriuje per bandymus ašarinančiomis dujomis, praneškit, bus atlyginta.

— Skubiai reikalingas siuvėjas kursančių treningus, išleistuvių iškilmingiems pietums remontuoti. Sąlygas susitarsim.

— Skubiai parduodamos įvairiaspalvės rupūžės. Kreipkitės į III būrio moterų kazematų nakties budėtoją.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

1) Kaip susirasti sau adjutantą?

— Pasistenkit greičiau tapti vade.

2) Kaip gauti audijenciją pas pulkininką?

— Kriskit nuo arklio, o tada ne tik audijenciją, bet ir malonią užuojautos šypsnį nuo pulkininko pelnysit.

3) Kuo apmokėti ekonominę karių bendrovės krautuvėj vekselius?

— Prašykit pas būsimą juošvį avanso.

4) Kaip išlaikyti egzaminus, nieko nenusimanant karo moksle?

— Lektoriumi davus klausimą, atsakyk, kad tai kariška paslaptis.

5) Kaip nusitaikyti, kad surinkus daugiau taškų?

— Įlašinkit į šautuvo vamzdį keletą valerijono lašų, jei negelbės, galit bandyti ir liežuvį patepti.

6) Patarkit, kaip apsaugoti nuo staigaus kojinės kulno sproginimo?

— Tokiais atvejais pageidaujama šautuvo buožę atremti gerai į petį, kad būtų mažesnė atatranka.

OKIS

Karo mokyklos laukų plotuose derlius šitaip atrodo: per paskutinę moterų šaudymo pamoką puikiai užderėjo javai, vadinami rikošetais. Derliumi ir šaudyklos remontu susirūpino kapitonas.

Gražiomis naktimis, mėnesienoj, po liepomis išaugo dvilypliai augalai, vadinami poromis. Kursams baigiantis, jų skaičius smarkiai padidėjo.

Bendra apyvarta bufetuose po mėnesio pirmos labai pakilo. Padavėjai nespėja net padavinėti; dėl to daugelis numato palikti visam laikui karo mokyklą, nes nebus už ką grįžti.

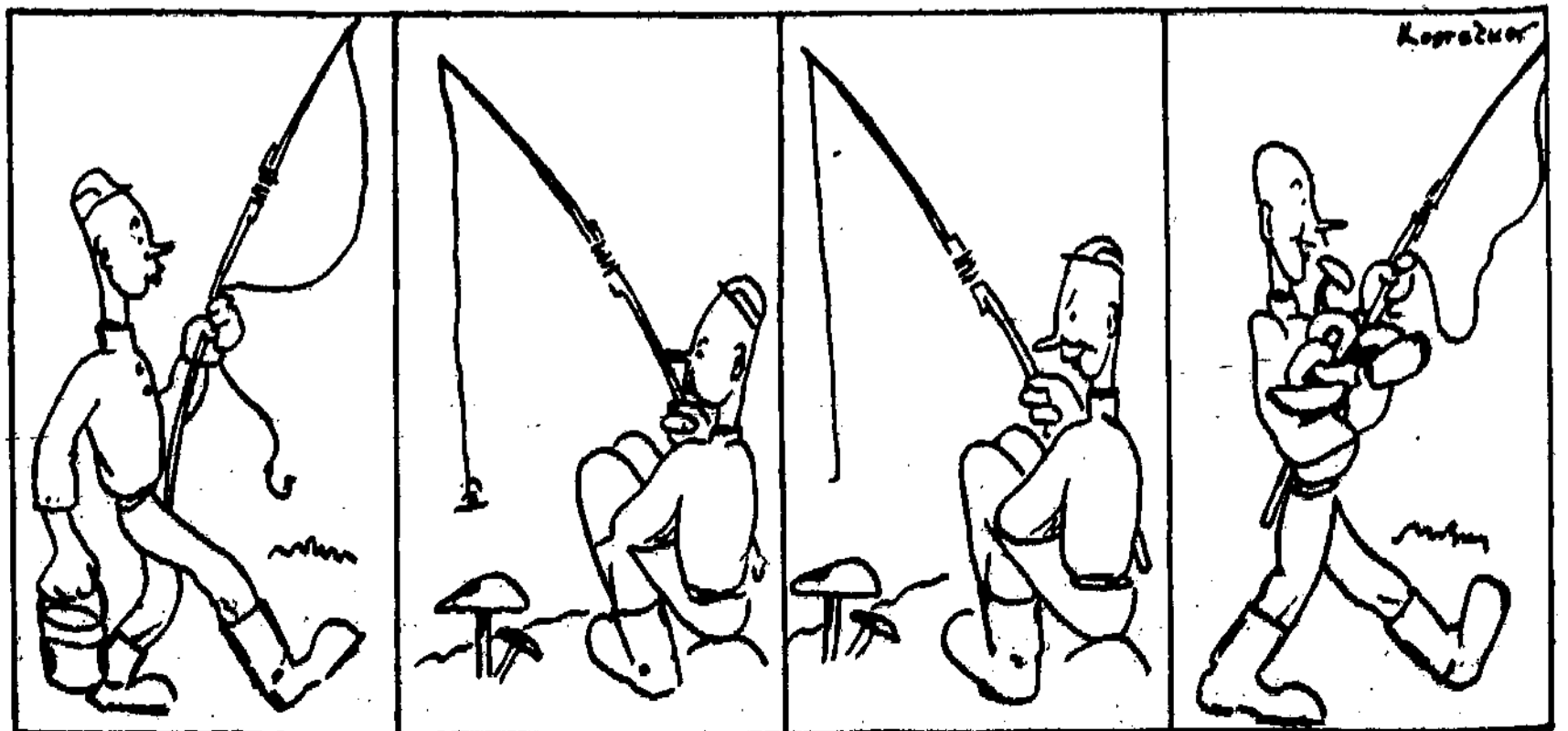
KAINOS

Audijenciją pas pulkininką reikia apmokėti kritimu nuo arklio. Gi su kapitonu — išlipti išbalusiai iš lėktuvo. Su būrio vadu pasimatymą gali apturėti laiku negrįžus į kazematą.

Pasimatymas iš ryto prieš 6 v. — vadedės pastaba. Per pietus — nupirkti kilogramas kriaušių ekonomin. karių bendrovės krautuvėj. Vakare gi, po patikrinimo — trys paros daboklės.

RADIO PROGRAMA
ANTRADIENIUI

Naktį neramūs sapnai apie statutus. Nuo 6—8 val. dūsavimas prieš egzaminus. Nuo 8 v. — 12 val. pritaikymas žingsnio orkestrui, pertraukų metu pritaikymas špargalkų egzaminams. 12 val. — 14 val. smarkus užrašų gaudymas ir širdies drebėjimas. Nuo 14 v. — 18 v. kursančių pavienis išėjimas į ugnies liniją ir smarki ataka klausimų kulkomis iš lektorių pusės. 18 v. — 20 val. lengvas atsikvėpimas su paskutiniaisiais „audie“ liepų alėjoje. Nuo 20 val. ligi 21 val. 30 min. kursantų koncertas išpildys uvertiūrą: „Kaip aš laikiau egzaminus“. Nuo 21,30 val. sapnai įvairiomis temomis, pav.: „Kaip aš jį myliu“, „Gaila jį palikti“, „Sunku susitikti“.

EILINIO SPIRGUČIO ŽUKLĖ POLIGONE.

JŪRININKAMS RENGTI MOKYKLA

Pr. metų pabaigoje Vokietijoje, Dubrowe, įsteigta pirmoji mokykla, kurioje rengiami karo laivyno tarnybai Hitlerio jaunimo organizacijos nariai. Mokykla rengia jaunuolius visoms karo laivyno specialybėms. Hitlerio jaunimo organizacijos atžala, kuri rūpinasi jūros reikalais, vadinama „Marine-Hitler-Jugend“. Ji turi apie 35.000 narių ir 400 skyrių įvairiuose Vokietijos miestuose. Organizacija šelpiama karo laivyno ir gauna iš jo reikalingas mokymo priemones.

PRIEŠLĒKTUVINĖS APSAUGOS PROPAGANDA

Prancūzijos sostinės, Paryžiaus miesto, policijos prefektūros (valdybos) įsakymu ant namų sienų iškabinta instrukcija gyventojams, kurioje smulkiai nurodoma kaip reikia elgtis prieš aviacijai užpuolus miestą. Be to, išspausdinta to paties turinio brošiūra, kuri nemokamai dalinama gyventojams.

STATOMOS SLĒPTUVĖS

Budapešte (Vengrijos sostinėje) miesto valdyba reikalauja iš naujai statomų namų savininkų įrengti tinkamas slėptuves. Per trumpą laiką mieste yra įrengta 110 tokių slėptuvių.

DIDIEJI MANEVRAI

Šiomet Maskvos apylinkėse rugsėjo 17—23 d. rengiami didieji Sovietų Respublikų Sąjungos kariuomenės manevrai. „Polska Zbrojna“ pastebi, kad šiuose manevruose pirmą kartą dalyvaus ir D. Britanijos karinė misija su gen. Hainig'u priešakyje. Iki šiol anglų karininkai raudonosios kariuomenės manevruose nedalyvavo.

SOVIETŲ KARIUOMENĖS ARTILERIJA

„Mūsų Žinyno“ žiniomis, Sovietų Respublikų Sąjungos artilerijoje skaitoma: 100 lengvosios artilerijos pulkų (iš viso 952 baterijos, kurių dalis motorizuota), 25 sunkiosios artilerijos motorizuoti pulkai (225 baterijos), 263 pėstininkų pulkų artilerijos grupės (526 baterijos), 790 bataliono artilerijos būrių, 3 pulkai ir 23 atskiros grupės priešlėktuvinės artilerijos.

Priešlėktuvinėje artilerijoje bandomos naujos 1928 ir 1933 metų patrankos (76 mm ir 80 mm), be to, dar 47 mm patranka ant automobilio.

UŽMEGSTI RYŠIAI TARP MŪSŲ IR SUOMIJOS RADIOFONŲ

Iki šio laiko su Suomija radio srityje nebuvo jokio bendradarbiavimo. Suomiai pirmieji tai įvertino ir ėmėsi iniciatyvos užmegsti šioje srityje ryšius su Lietuva. Kaipo Lietuvos radio vadovybės svečiai, Kaune dvi dienas viešėjo Suomijos radio biuro direktorius dipl. inž. Erichas Ek ir studijos šefas dipl. inž. Paavo Arni. Jie susipažino su mūsų radio stoties įrengimais, studijos darbu, programos parengimu ir, apskritai, mūsų radio reikalais. Svečiai pareiškė, kad jie jaučia būtiną reikalą bendradarbiauti. Pirmiausia norėtų pasikeisti tautiškos muzikos ir dainų plokštelėmis, norėtų, kad būtų pasikeista mūsų ir suomių dainininkų ir kitų menininkų gastrolėmis abiejų valstybių radiofonuose. Žiemą, prasidėjus aktyviam radio veiklos sezonui, suomiai norėtų pasikeisti transliacijomis, panašiai, kaip mūsų radiofonas bendradarbiauja su Latvijos ir Estijos valstybių radiofonais.

Suomija turi 10 radio stočių su per 160.000 radio abonentų. Kelios stotys yra apie 10 kw galingumo, o Lahti stotis — net 150 kw. Radio mokestis visiems abonentams esąs vienodas. Programoje žymią dalį užima sportas. Visos Suomijos radio stotys ir studijos priklauso akcinei bendrovei, kurios apie 80% akcijų turi valstybė. Esant akcinės bendrovės žinioje, suomiems, esą, lengva tvarkyti reikalus; nepalyginti, lengviau nei tiems radiofonams, kurie kitose valstybėse priklauso valstybei.

JULIUS SMETONA I ASPIRANTUS

Valstybės Prezidento sūnus Julius Smetona Kauno komendantui įteikė prašymą, kuriame pareiškia norą stoti kariuomenę, į aspirantus.

NAUJAS VIDURINIŲ MOKYKLŲ MOKSLO PLANAS

Švietimo ministeris jau patvirtino švietimo tarybos paruoštą naują pagrindinio tipo vidurinėsios mokyklos mokslo planą. Šiame naujame mokslo plane yra nemaža pakeitimų. Pamokų skaičius vidurinei mokyklai dėstomąja lietuvių kalba atrodo taip: lietuvių kalbai ir literatūrai savaitėje skiriama 30 pam., prancūzų kalbai 28 pam., *kūno kultūrai ir kartiniam parengimui* 28 pam., matematikai 23 pam., gamtos mokslams 22 pam.; nuo III kl. pradedamai, antrajai svetimajai kalbai, lotynų kalbai, istorijai ir kt. taip pat skiriama daugiau pamokų. Visuomenės mokslas bus einamas ne III ir IV k., bet VII kl. Naujuoju mokslo planu taip pat ir progimnazijoje (I, II ir III kl.) daugiausia pamokų skiriama minėtiems mokslo dalykams. Senuoju „Vidurinių ir aukštesniųjų mokyklų įstatymu“ įsteigtos vidurinės ir aukštesniosios bendrojo mokslinimo mokyklos persitvarkys švietimo ministerio nustatyta tvarka pagal naują vidurinių mokyklų mokslo planą. 1936/37 mokslo metams toms gimnazijoms ir progimnazijoms nustatytas atskiras mokslo planas. Pagal jį pirmosiose klasėse mokslas einamas pagal naują pagrindinio vidurinės mokyklos tipo mokslo planą ir naujas programas. Antrųjų klasių nėra. III—VIII klasėse mokslas einamas sena tvarka, su tam tikrais pakeitimais, kurie numatyti naujame mokslo plane.

Mokyklose su skirtingais mokslo planais 1937/1938 mokslo metais III—VIII klasėse mokslas einamas senąja tvarka, be jokių pakeitimų.

JŪRININKYSTĖS MOKSLŲ KANDIDATAMS PARINKTI TAISYKLĖS

Neseniai Susisiekimo Ministeris pasirašė jūrininkystės mokslams eiti kandidatams parinkti laikinas taisyklės. Kandidatai skirstomi į tris kategorijas: jūrų atskiroms specialybėms ruoštis, denio vadovybei ruoštis ir mašinų vadovybei ruoštis.

Jūrų atskiroms specialybėms ruoštis kandidatais gali būti asmens, baigę atitinkamus aukštuosius mokslus (teisės, prekybos-ekonomijos, technikos) arba jūrų mokyklą, kurie turi brandos atestatą ir mažiausiai šturmano diplomą.

Denio vadovybei ruoštis (jūrų kapitonams ir šturmanams) kandidatais gali būti asmenys, ne jaunesni 17 m. ir ne vyresni 24 m. amžiaus, turį brandos atestatą ir sveikatos atžvilgiu tinkami jūrų tarnybai. Pirmenybė duodama kandidatams, turintiems reikalingą plaukiojimo stažą,ėjusiems specialius technikos mokslus arba atlikusiems karinę prievolę.

Mašinų vadovybei ruoštis (mechanikams) kandidatais gali būti asmens, ne jaunesni 16 m. ir ne vyresni 24 m. amžiaus, turį ne mažiau kaip 4 klasių liudijimą ir sveikatos atžvilgiu tinkami jūrų tarnybai. Pirmenybė kandidatams,ėjusiems specialius technikos mokslus arba atlikusiems karinę prievolę.

Asmens, norį būti kandidatais, nustatytu laiku paduoda per jūrininkystės inspektorių susisiekimo ministerio vardu prašymą, prie jo pridėdami mokslo pažymėjimą, ištikimybės liudijimą, curriculum vitae ir turto liudijimus. Kandidatus priima sus-mo ministeris.

Priimtieji kandidatai, prieš siunčiant juos į jūrų mokyklą, turi turėti stažą: denio vadovybei ruoštis — ne mažiau 9 mėn. plaukiojimo praktikos laivais ne mažesniais kaip 20 br. to; mašinų vadovybei ruoštis — ne mažiau 12 mėn. praktikos mechanikos dirbtuvėse, katilų, garo, vidaus degimo varyklių aptarnavimo bei plaukiojimo mašinų patalpoje jūrų garlaiviais, ne mažesniais kaip 20 br. to arba tiek pat praktikos visose šiose srityse kartu. Praktikos laikas gali būti sutrumpintas tik sus-mo ministeriui sutikus. Kandidatai, atlieką laivuose praktiką, kas trys mėnesiai turi pristatyti jūrininkystės inspektoriui laivo vado atestaciją.

Atliekę praktiką ir gerai atestuoti kandidatai, jei atitinka nustatytus reikalavimus, sus-mo ministerio sprendimu jūrininkystės mokslams eiti gali gauti stipendijas.

PASIBAIGĖ MOKYTOJŲ KARINIO RENGIMO KURSAI

Spaudos ir švietimo skyriaus organizuoti prie P. L. P. Karo Mokyklos karinio rengimo kursai pradžios mokyklų mokytojams rugpiūčio 12 dieną baigė savo darbą. Apie kursų uždarymo iškilmes plačiau bus parašyta kitame Karo nr.

AVIO MODELIŲ PARODA IR RUNGTYNĖS

Rugpiūčio 28—29 d. Lietuvos Aero Klubas Kaune ruošia avio-modelių parodėlę, kuri įvyks klubo būstinėje, Maironio g. 14 nr. Parodoje galės dalyvauti visi Lietuvos modelistai su savo gamybos modeliais. Rugpiūčio 27 d. 18 val. baigiasi įsirašymo ir modelių atgabenimo terminas.

Rugpiūčio 30 d. 14 val. Kauno aerodrome įvyks avio-modelių rungtynės. Pasižymėjusių modelių konstruktoriams ar savininkams bus suteikiamos dovanos.

PRADŽIOS IR AMATŲ MOKYKLŲ KURSAI DARBININKAMS

Plėsdami kultūrinę veiklą, darbo rūmai prie visų darbininkų kultūrinių klubų nuo rudens mano organizuoti vakarinius pradžios mokyklos kursus. Pradžios mokslo vakariniuose kursuose per dvejus metus numatyta išeiti visą pradžios mokyklos kursą. Šešių skyrių pradžios mokyklos programa kursuose būtų išeinama per trejus metus. Kursus baigusieji gautų atitinkamus pažymėjimus, kaip kad gauna baigusieji mokyklas. Parengiamuosius darbus kursams įsteigti darbo rūmai numato baigti ligi rugpiūčio mėn. galo, o apie rugsėjo 15 d. manoma pradėti kursuose darbą.

Norinčių lankyti kursus registracija pradėta nuo rugpiūčio 9 d.

Taip pat numatyta darbininkams suorganizuoti ir amatų mokyklų vakariniai kursai, kurie, sulig specialybės, tęstųsi dvejus ir trejus metus. Amatų mokyklos kursuose taip pat numatyta organizuoti ir trumpalaikius amatininkų kursus. Amatų kursuose mokslas prasidės ne anksčiau kaip spalio mėn. pradžioje.

Be to, dar renkama reikalinga medžiaga ir vykdomi parengiamieji darbai įkurti liaudies universitetams, kurie būtų steigiami prie visų visų kultūrinių darbininkų klubų. Tuose liaudies universitetuose bendras lavinimas būtų plečiamas gyvu žodžiu ir raštu tiems darbininkams, kurių darbo rūmai dėl lėšų stokos negalės aprūpinti aukščiau minėtais organizuojamais pradžios ir amatų mokyklų kursais.

ŠANČIUOSE KAPITALINIAI REMONTUOJAMAS JUOZAPAVIČIAUS PROSPEKTAS

Kauno priemiestyje, Šančiuose, nuo Sodų gatvės iki A. Pamenunės tilto, kapitaliniai perdirbamas Juozapavičiaus prospekto grindinys. Senasis grindinys ardomas ir jo apvalieji akmenys gabenami mažesnėms šančių gatvėms grįsti. Prospekte atliekami dideli kasimo darbai, lyginamas profilis, prospektas ištaisomas.

Naujasis kapitalinis Juozapavičiaus prospektas bus išgrįstas skaldytais akmenimis ir bituko plytomis. Iš krašto nuo šaligatvių bus po 2,5 m. platumo skaldyto akmens grindinys, paskui po tris metrus bituko plytų juosta ir viduryje taip pat dviejų metrų pločio bituko plytų juosta.

Prie prospekto grindimo darbų dirba arti 100 darbininkų.

Naujieji leidiniai

V. Braziulevičius. AUGILA NEBRENDILA. 1 veiksmo komedija. Sakalas. Liaudies Teatras. Nr. 1. 63 pusl. Kaina Lt. 1,—.

Knygutės pradžioje įdėta Liudo Giros pratartis Liaudies Teatro leidimą pradedant. Pratartyje, pavadintoje „Populiarusis Teatras“, jis iškelia sodžiaus scenos veikaliukų reikalingumą ir jų kokybę. Po šių lapų prasideda komedijos tekstas. Komedijos veikėjai — trys vyrai ir trys moterys: Grigas Trumputis (jaunas kareivis), Barbora Trumpūtienė (jo motina), Stasė Trumputytė (jo sesuo), leitenantas Skambelis, Kazys Ilgūnas (kareivis raštininkas) ir Agota Lisinskaitė (šnipė lenkaitė). Veiksmas eina sode saulėtą vasaros popietę ties bet kurio pėstininkų pulko kareivinėmis.

Pasirodęs knygų rinkoje šis veikaliukas mums propaguotinas ne tiek meniškais savo vertybėmis, kiek idėjiškais. Veikaliuko idėja: saugokis šnipų. Kazys, prasilavinęs karys, susideda su lenkaite Agota. Agota iš jo išgauna įvairių slaptų raštų ir slaptų įsakymų. Ir jam neateina į galva, kad tai šnipė.

O visų pajuokiamas, vadinamas augila nebrendila, Grigas ne tik nieko neišplepa su Agota susitikęs, bet dar ją suseka šnipinėjant ir pristato leitenantui Skambeliui.

Komedijoje tikrai komiškų situacijų ir sąmojaus nėra. Tačiau vaidyboje gali turėti pasisekimo ir turi, nes buvusio karių teatro jau yra vaidintas 21 kartą. Pasisekimo paslaptis čia yra veiksmo judrumas, visiškam suprantamume ir lengvame vaidinime. Sodžiaus teatrui ši komedijėlė visai tinkama.

Jonas Minius. MOTERYS, KURIOS MANE BUČIAVO. Romanas. „Šviesos“ knygyno leidinys. Spausdinta „Knygos“ spaustuveje, Ukmergėje. 1936 m. 222 psl. Kaina Lt. 2,50.

Kai viršelyje parašyta romanas, skaitydamas tikiesi vieningos gyvenimo iškarpos, kurioje visas savitarpyje jungiasi, įvykiai kitas kitą papildo, paaškina. Miniaus romane yra kitaip. Kiekvienas skyrius, tai atskiras dalykėlis, visai baigtas. Mat, šis veikalas sukomponuotas užrašų forma. Užrašus patiekia Jonas Aukštaitis. Jis susipažįsta Hamburgo jūrininkų restorane „Auksinis Inkaras“ su klajokliu savo tautiečiu Alfredu Noručiu. Gauna iš jo storą užrašų sąsiuvinį su antrašte: „Moterys, kurios mane bučiavo...“. Romane yra 28 skyriai. Kiekvienas paskirtas naujai moteriai. Moteris, su kuriomis Alfredui Noručiu teko susidurti, yra įvairaus amžiaus, turtinumo, įvairių profesijų, rasių ir kontinentų. Įvairiose aplinkybėse jisai pavaizduoja moterį. Moteris motina, moteris dešimtmetė išdavikė, ilgai kerštą nešiojanti, moters meilė, kad sukurstytų vesti tikrąjį mylimą, moters meilė dviem ir t. t. Moterys klajojančiam po pasaulį Noručiu padeda nelaimėse, moterys jį nori pražudyti, išnaudoti. Su moterimis jis susiduria būdamas „jūrininku, kareiviu, karininku, artistu, klounu, katorgininku, advokatu, mokytoju, revoliucionierium, katorgininku, kūriku, boksininku, žurnalistu, pamokslininku, šoferiu ir dar kažkuo“. Susiduria Europoj, Azijoj, Amerikoj, Afrikaj.

Iš to jau galima suprasti, kad Minius savo romane gyvina moters psichologiją, kurią iškelia lytinė trauka. Užfiksuotieji Miniaus meilės nuotyčiai, matyt, yra nesugalvoti, tik kiek perdirbti. Todėl ir psichologinis jų pagrindas yra tikras. Aprašymai kiek schematiški. Tai psichologiniam veikalui yra minusas. Klajoklį įsimyli, bučiuoja. Bet kaip pajunta meilę, kaip nuo žvilgsnio prieina ligi aistros? Jei autorius būdu daugiau į tai įsigilinęs, jo darbo vertė būtų gerokai padidėjusi.

Negalima nutylėti autoriaus stiliaus. Stiliumi tenka tik pasidžiaugti, atsiminus, kad autorius didesniu veikalu tik debiutuoja. Vieninga mintis be kliūčių, nestabdoma sruvena. Be ilgų įžangų ir pabaigų paduodamas nuotykis. Sakiniai lengvi, vaizdingi. Neapsunkinti ilgais palyginimais, prašmatniais išsireiškimais. Tik stiliaus grynūmumui netinka toki išsireiškimai: „nuotaika buvo velniškai surūgusi“, „kas antras vyriškis... palydėdavo ją alkanu šunies žvilgsniu“. Netinka ir pirmuose puslapiuose pavartota bulvariška leksika. Bet tų minusų labai maža, jie išnyksta gražiame stiliume.

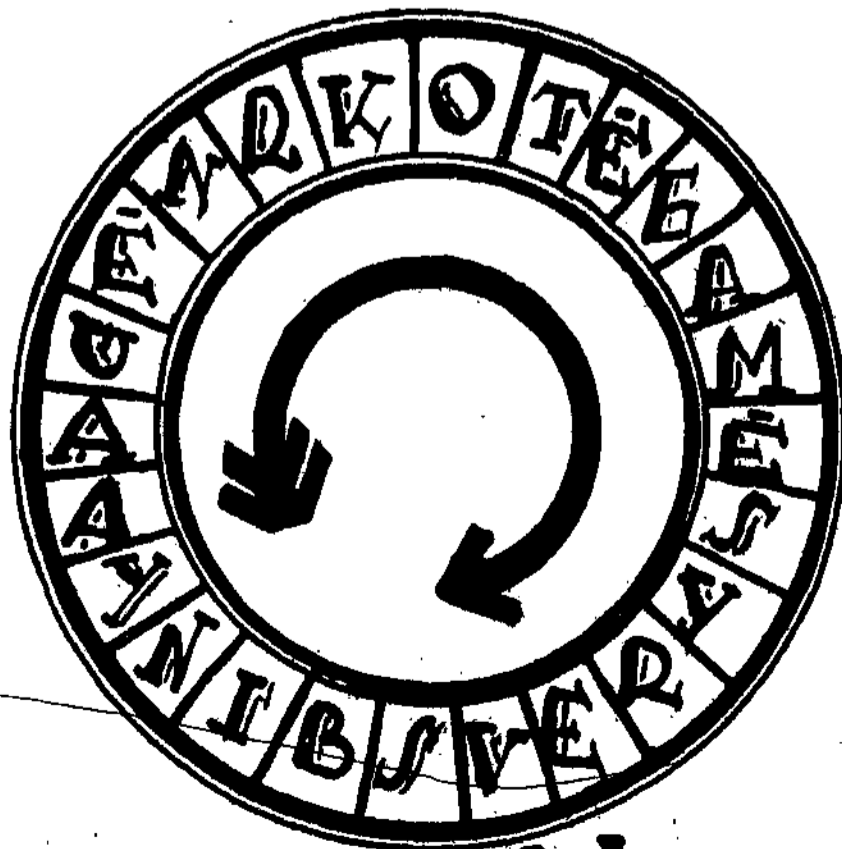
Knygos pirmame puslapy duota Euler, Cicerono, Deskar-teso ir k. mintys apie moteris.

Viską suvedus reikia sakyti, kad po pikantiška antrašte slepiasi dalykas tikrai vertas skaityti.

T. Adomonis

Galvosūkis Nr. 33

(Vert. 1 tšk.)

B. Ag.

Skaitydami rodyklės kryptimi ir praleisdami tam tikrą skaičių raidžių, gaukite vieną posakį.

B. Ag.

Galvosūkių Nr. 31 sprendimas

1. Prienai. 2. Mažeikiai. 3. Lieplaukė. 4. Keturvalakiai. 5. Josvainiai. 6. Alvtas. 7. Micaičiai. 8. Jonuva.

Brūkšnių vietoje perskaitome šūkj: „Remk Lietuvos aviaciją“.

Gerai išsprendė: 1) v. p. M. Antaniškis ir 2) j. k. Ed. Raukšta.

Už ano rato laimėtas pirmąsias vietas gauna: 1) j. p. V. Dakteris stat. inž. Jono Šimoliūno „Šventosios uostas“, Tado Adomonio „Bedalių aušra“ ir Gr. Lado Natkevičiaus „Klaipėdos krašto cesijos raida“. 2) v. p. M. Antaniškis Rutku Tehvs romaną „Sabos karalienės ainis“. 3) P. Plevočas Pierre L'Ermite romaną „Kaip nužudžiau savo kūdikį“ ir Dano Pumpučio „Žemės protestas“. 4) v. p. B. Palskys Tado Adomonio „Bedalių aušra“ ir V. Braziulevičiaus „Augila nebrendila“. 5) j. k. Ed. Raukšta Vinco Steponaičio „Mirštančios gulbės“.

Redakcijos atsakymai

J. k. E. Freitagui. Už „Kario“ Nr. 28 ir 31 įdėtas žinias išeina tik 3 lt. Palaukite, kol daugiau susirinks.

V. p. B. Činskui. Tamstos rašinys paduotas peržiūrėti specialistui. Tuo tarpu dar nežinome ar tiks.

J. K. Nuotraukos dedamos tik kartu su korespondencija. Vėliau nebededamos. Apie neįdėtas korespondencijas neatsakinėjame, nes tai užimtų daug vietos.

P. Gaidžiui, Klebiškių š. b. vadui. Kreipkitės į šaulių sąjungos štabą, nes jis siuntinėja į būrius „Kari“.

V. p. M. Antaniškiui. Tamstos sprendimas gautas trečiadienio rytą, todėl ir negalėjome jo paskelbti. Sprendimus su tvarkome antradienį 14 val., o korespondenciją gauname 9 ir 13 val. Trečiadieniais laikraštis spausdinamas ir tą dieną gauta korespondencija lieka peržiūrėta tik vakare, kada laikraštis baigiamas tvarkyti. Tą dieną nebeturime laiko peržiūrėti korespondencijos, todėl ir reikalaujame vėliausiai antradieniais gauti sprendimus.

ŽEMĖS BANKAS

Kaune, Duonelaičio g-vė Nr. 35,
teleg. adr.: ŽEMBANKAS.

Žemės Bankas yra

ilgalaikio kredito bankas.

Bankas teikia paskolų ūkininkams, miesto gyventojams, žemės ūkio kooperatyvinėms organizacijoms, žemės ūkio įmonėms ir smulkaus kredito draugijoms.

Bankas leidžia įkaito paskolos lakštus 4-rių serijų.

Geriausia ir tikriausia priemonė sutaupoms laikyti yra Žemės Banko įkaito paskolos lakštai, nes 1) Lakštų laikytojas gauna 3%, 3,6% ir 4% metinių palūkanų. 2) Lakštai garantuoti Žemės Banko kapitalais, įkeistu Žemės Bankui nekilnojamu turtu ir laiduoti Valstybės lždo.

Statybos medžiaga

visuomet buvo ir bus geriausia pirkti

LIETŪKY

Cementas:

„DRAMBLYS“, visiems žinoma rūšis.

Geležis:

statybinė ir ūkio reikalams, ir visą kitą statybos medžiagą pirkite LIETŪKY ir kooperatyvuose.

Jums reikalingas šviežias ir sveikas maistas

Tai pirmoji sveikatos sąlyga.

Kiekvienas „Maisto“ gaminys, rinkon išleidžiamas tik perėjęs griežtą sanitarinę kontrolę. Gaminų įvairumas leidžia visus patenkinti skonio ir kainos atžvilgiais. Švieži, rūkyti ir sūdyti gaminiai — viskas iš grynos ir geros žaliavos.

Vasarą ypatingo dėmesio yra verti įvairiausi konservai, kurių kokybės negali paveikti laikas, karštas vasaros oras ir transporto būdas.

Mūsų krautuvės laukia malonaus Jūsų atsilankymo.

„Maistas“

5 procentus moka už indėlius,

atlieka visas banko operacijas,

perka — parduoda

užsienio valiutą,

Žemės Banko ir vidaus paskolos lakštus

ŪKIO BANKAS

kurį rasite kiekviename apskrities mieste.

Akc. B-vė „LITEKS“

AUDINIŲ FABRIKAS

Kaunas, Gedimino g-vė 5. Telef. 8-53 ir 42-13.

Pašto dėž. 93. Teleg. adr.: „LITEKS“ Kaunas

Gamina geriausios rūšies vilnones medžiagas kostiumams, paltams ir įvairioms uniformoms.

Fabriko skyrius:

Klaipėda, Tomo g-vė 3/5. Telefonas 13-74.

Pasaulinė kelionių organizacija

Wagons-Lits/Cook

Visų rūšių ir visų klasių geležinkelių, garlaivų ir lėktuvų bilietų pardavimas į visas pasaulio šalis.

Generalinė atstovybė

KAUNAS, LAISVĖS ALĖJA 56. TELEF. 19-49; 17-57.

Informacijų biuras, Kaune Geležink. st. Tel. Kauno stotis 170 Agentūra, Klaipėda, Liepojaus g-vė 35. Telef. 34-57.

Telegramos adresas: SLEEPING

Centralinė Lietuvos Pieno Perdirbimo B-ųjų Sąjunga PIENOCENTRAS

BŪSTINĖ: Kaune, Laisvės Alėja 29a Nr. Tel. Pienocentro centralinė • SKYRIUS: Šiauliai, Stoties g-vė 3 Nr. Telef. 510 Nr

— ŠALDYTUVAI KAUNE IR KLAIPĖDOJE. —